שבועון ידיעות אחרונות

מה גונן עוזב את היחידה לחקירות
ונאה? משטרה ופוליטיקה • *אריה אבנרי*

יים בתפר היהודי־ערבי. אחרי 20 שנה
אריאלה רינגל־הופמן וחיים שיבי

דור הפופ החדש של יואב קוטנר, עמוד 50

והמספר הנוסף

קדחת ההימורים הישראלית • תצלום השער: אייל גפן, גיבור סרטי הפירסומת של הטוטו. תצלום מיוחד ל"7 ימים" • לאה אתגר עם זוכים מאושרים, מחצי מיליון שקל ומעלה. לא לכולם זה הספיק • תצלום: מיכל היימן

כל יום פורים

השבוע בכל־בו, קרנבל מבצעים!

השבוע בכל־בו: מבחר עוק של תחפושות, מסכות ואביזרי פורים – „לגו" במתנה על קניית תחפושת • מבצעים מיוחדים במחלקות נעלי ספורט, צעצועים, תמרוקים, בגדי ילדים, תקליטים ורהיטים • הצעות מיוחדות למסיבות פורים במעדנית הכל־בו • חגיגה ב„מאירלנד"

חופשת פורים במאירלנד

באו עם הילדים לבלות ולהנות במאירלנד –
גן השעשועים בכל־בו שלום
לונה פארק עם מתקני שעשועים מרתקים
מוזיאון השעווה הישראלי
מצפה מגדל שלום
תחרות תחפושות
ילדים יסתובבו בקהל המבקרים ויבחרו תחפושות מצטיינות. לנבחרים יוענקו פרסים.

מאירלנד
גן השעשועים בכל בו שלום

2 כרטיסים
חינם
לשימוש ב־2 מתקני „מאירלנד"
לכל הקונה במחלקות הצעצועים והלבשת ילדים ב־50 ש"ח ומעלה.
ל־500 הקונים הראשונים

יעוץ ואיפור חינם

לרגל חג הפורים מקיימנה חברות הקוסמטיקה בכל־בו (רק בת"א), יעוץ ואיפור חינם וכן מבצעים מיוחדים לפי הפירוט הבא:

יעוץ ואיפור חינם ע"י מאפרת של „אליזבט ארדן" ו„שנל" – ובנוסף על כל קניה ... חינם	ביום א' 28.2
„הלנה רובינשטיין" „דנשר" – מבצע איפור ... „בוטיצלי" ו„רובי" ... 20% הנחה	ביום ב' 29.2
איפור ויעוץ חינם ע"י מאפרת של „הלנה רובינשטיין"	ביום ג' 1.3
איפור ויעוץ חינם ע"י מאפרת של ...	ביום ד' 2.3
איפור ויעוץ חינם ע"י מאפרת של ... „קוסטר" וחלוקת דוגמיות	ביום ה' 3.3

תמרוקים

מבצע 15% הנחה על מבחר מוצרי הטיפוח היוקרתיים של ORLANE – פריז מבוססים על חומרים טבעיים

... לילה מסדרת B21 (30 מ"ל) ... מתכבר. במקום 71.20 ש"ח	60.52 ש"ח
... לעור יבש (75 מ"ל) במקום 29.87 ש"ח	25.39 ש"ח
... יום על בסיס תפוזים ... ויטמין C, לעור יבש (50 מ"ל) במקום 39.06	33.20 ש"ח
... לילה ג'לי רויאל על בסיס ... מלכות לכל סוגי העור (50 מ"ל) במקום 54.56 ש"ח	46.37 ש"ח
... לילה „אסטרל קרם" ... יבש (50 מ"ל) במקום 35.04 ש"ח	29.78 ש"ח
... ניקוי לעור יבש (50 מ"ל) במקום 35.62 ש"ח	30.28 ש"ח

אצלנו מבחר התחפושות הגדול ביותר:
גברת פילפלת, טוב לי, איכפת לי, חבורת הזבל, רובוט טריק
נינג'ה ועוד ועוד מ־**37** ש"ח
אביזרים לפורים מ־**1.99** ש"ח
הפתעה – על קניית תחפושת – LEGO 6010 חינם!

מבצע ענק
מבחר גדול של קסטות מוקלטות למסיבות פורים, ריקודים: סמבה, דיסקו, להיטים באיסלקית ספרדית ועוד.
רק **5.50** ש"ח

20% הנחה
על כל נעלי הספורט „פומה"

פינת ה־SALE

סטים של כלי מיטה „כיתן" מעודפי יצוא ל„מייסיס" ארה"ב	50% הנחה
מגבות „כיתן" מעודפי יצוא	50% הנחה
חלוקי אמבטיה „כיתן"	40% הנחה

שעת הבונוס

השבוע, בין השעות 4 ל־7 בת"א ובין 2 ל־4 בחיפה, תנתן הנחה מיוחדת של 10% (בנוסף לכל ההנחות הקיימות) במחלקת המתנות החדשה. ההנחה תנתן בתווי קניה.

נעלי ספורט

במחלקת נעלי הספורט מבחר עצום במחירים הזולים ביותר במדינה:

„אדידס" דגם D.K.D	169 ש"ח
„אדידס" קונטיננטל חצאיות	132.50 ש"ח
„לה־קוק ספורטיף"	65 ש"ח
„בייקי" מעור	65 ש"ח
„לה קוסטי" מעור	65 ש"ח
„אולסטאר" משובצות	35 ש"ח
„אמריקן הוקי" בצבע אחד	37 ש"ח
„פומה" בדגמים שונים	20% הנחה
„ספולדינג" בדגמים שונים	20% הנחה

מעדניית הדליקטסים

כל מה שדרוש לך למסיבת פורים מוצלחת תוכל להשיג במעדניית כל־בו שלום.
יוסף שוורץ המפורסם מכין עבורך מבחר עשיר של ממולאים תוצרת בית בנוסח הבלקן. מבחר עשיר של דגים כבושים ומעושנים קוויאר רוסי, קנדי וצרפתי. דלפק גבינות קשות ורכות מכל הסוגים.

שמפניה צרפתית (יין נתזים)	12 ש"ח
ברנדי נפוליאון צרפתי	14.5 ש"ח
„קולר" אגסים דל אלכוהול מבלגיה	5.25 ש"ח
אורזיות תוצרת יפן בטעמים שונים (100 גרם)	2.50 ש"ח
יין בוסקה	6.95 ש"ח

רהיטים
ב־6 תשלומים

רהיטי איכות מתוצרת הארץ ומחו"ל במחירי מבצע עם אפשרות לרכישה ב־6 תשלומים. ערבות בנקאית על חשבוננו.

ארון שימושי 37×130×83 ס"מ מתאים במיוחד לזוגות צעירים, דירות שכורות ועוד במקום 385 ש"ח ב־6 תשלומים – 325 ש"ח	במזומן 299 ש"ח
„לוליטה" – ספה/מיטה בעיצוב צעיר, עם ארגז מצעים נסתר, במבחר אדיר של בדי ריפוד. במקום 765 ש"ח ב־6 תשלומים – 480 ש"ח	במזומן 440 ש"ח
המרכז הארצי לכורסאות T.V. – מבחר כורסאות T.V. תוצרת סקנדינביה, איטליה, ארה"ב וישראל בריפוד עור ובריפוד בד. לדוגמא: כורסא עם הדום נשלף דגם "159" תוצרת ארה"ב ב־6 תשלומים – 760 ש"ח	במזומן 699 ש"ח

מבחר מערכות ישיבה מתוצרת הארץ ומחו"ל – במגוון בדים או עור.

"COOL" – מערכת ישיבה לצעירים בשלל בדים משגעים במקום 1985 ש"ח ב־6 תשלומים – 1,825 ש"ח	במזומן 1,680 ש"ח
סמאש – מערכת ישיבה 3+2+1 בשלל בדים משגעים בעיצוב שונה במקום 2,450 ש"ח ב־6 תשלומים 2,260 ש"ח	במזומן 2,080 ש"ח

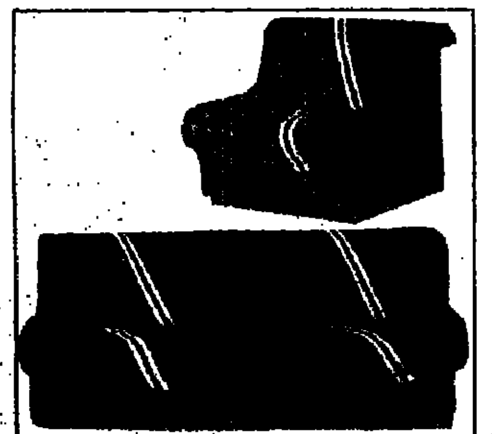

CORTINA מערכת ישיבה איטלקית מעור 3+2+1
4,600 ש"ח במזומן
ב־6 תשלומים – 5,000 ש"ח

המחירים אינם כוללים הובלה. התשלומים לפי ריבית חודשית של 3.9%, אפקטיבית 59% שנתית.

כל־בו שלום

תל-אביב: מגדל שלום רח' הרצל ; חיפה: מרכז פנורמה. מרכז הכרמל שד' הנשיא 109.
חוות הרהיטים בחיפה: צ'יק פוסט, רח' שלמה בן יוסף 7.

טמיר כהן (יעקבסון)

בהנחה שאת באופנה

ראם עד 50% הנחה

בין הקונים/ות במוצאי... כרטיס טיסה ... יוגרל ... לאיטליה

SALE

פתוח
במוצאי־שבת
מ־18.00–22.00

ראם
אופנת העור לגברים ונשים

ראם — חנות המיפעל: בן יהודה 101 ת"א,
טל. 03־230004
פתוח א'-ה' — 9.0-19.00, יום ו' 9.00-14.00.
לקונים - חניה חינם בחניון כיכר־אתרים.
ראם בוטיק — מלון דניאל הרצליה

...עד שלא תראה את הנחש מול העיניים, לא תבין!...

בוא להרגיש את הנחש עם אלוף ישראל במרוצי מכוניות.

...סמל הנחש של אלפא רומאו.
...עד שלא תראה אותו בנסיעה, תרגיש את העוצמה, את הביצועים, לא תבין...
...התבונן בנחש והאזן לנהימת המנוע, זה הצליל המיוחד שאלפא רומאו מנגנת לך לאורך כל הדרך.

...בה אוירה, תחושה שלא תקבל מאף מכונית אחרת. לחץ על הדוושה, תן זינוק, קח את השליטה בידיך. אלפא רומאו. אטרקציה על הכביש.

בוא להרגיש את הנחש עם אלוף ישראל במרוצי מכוניות רמי שוחטוביץ, אשר ידגים בפניך את הביצועים והעוצמה של המכוניות. לתאום פגישה צלצל לסוכנות הראשית טל: 03-335463.

ספרינט הספורטיבית

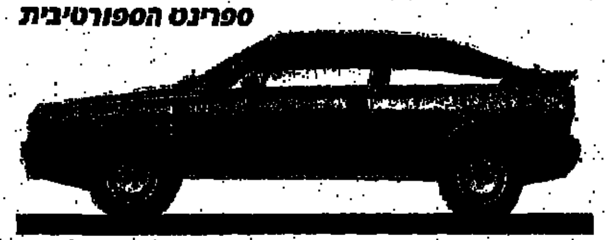

33 המשפחתית

75 האלגנטית

חדש! 50% אשראי ל-3 שנים

Alfa Romeo

תן לעיניים ללכת במקום

לראשונה בארץ - מהפכה ממש בשיווק רהיטים.
מרכז יצרני רהיטים בבית גירון שבאיזור התעשיה בראשל"צ.
כל מה שצריך לריהוט הבית בכל סיגנון במקום אחד.

לראות
להחליט
לקבל ערבות בנקאית
ולהתחדש

לרשותך אולמות תצוגה מרווחים, חניה בשפע, מגוון עצום של רהיטי איכות: סלון, חדרי שינה, פינות ישיבה, חדרי נוער, מזנונים וספריות. בסגנון מודרני או עתיק, מעור או מבד, ממתכת או מעץ.

מחפש רהיטים? 4 במקום אחד!

פתוח: ימים א'-ה': 8:00-...
יום ו': 8.00-14.00
שבת: 10.30-21.00

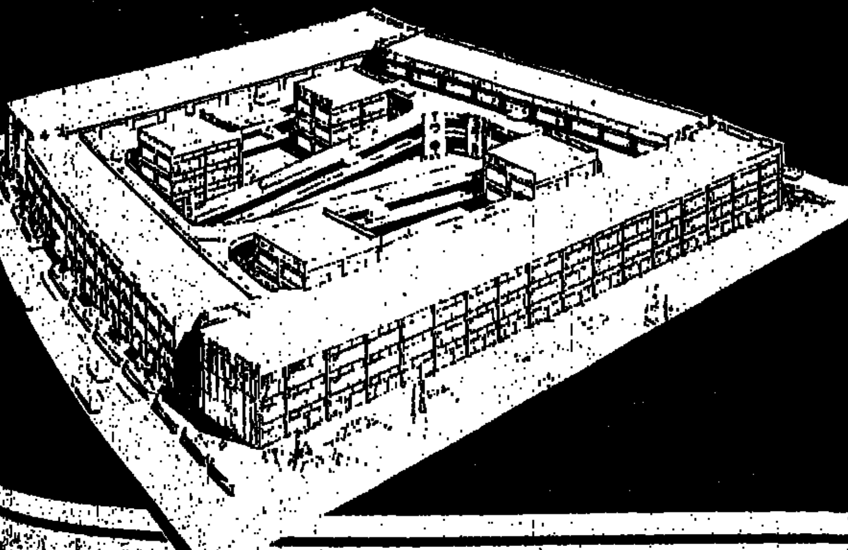

רהב רהיטים עיצוב, ייצור ושיווק•ייעוץ אדריכלי במקום.
קומת קרקע. טל': 9610787, 03-9612228

ניסו-יושקו N & Y רהיטים בע"מ מפעל לייצור מערכות ישיבה
קומה ב'. טל': 9612171, 03-9611138

רהיטי מאיר בע"מ יבוא, ייצור ושיווק רהיטים
קומה ב', טל': 9612773, 03-9610799

רהיטי אוטלייה עיצוב וייצור רהיטים
ביתן 136 קומת קרקע. טל': 03-9611192

בית גירון - לראות ולה...

בית גירון - רח' אליהו איתן 3, איזור התעשיה החדש, ראשון לצ...

כל מטבח טופז

מטבח לפסח* בעיסקה הטובה ביותר של השנה

King חינם!!!

קנו מטבח יפהפה של טופז

וקחו איתכם בחינם

את אחד ממוצרי היוקרה של King כיריים, תנור או מדיח כלים.

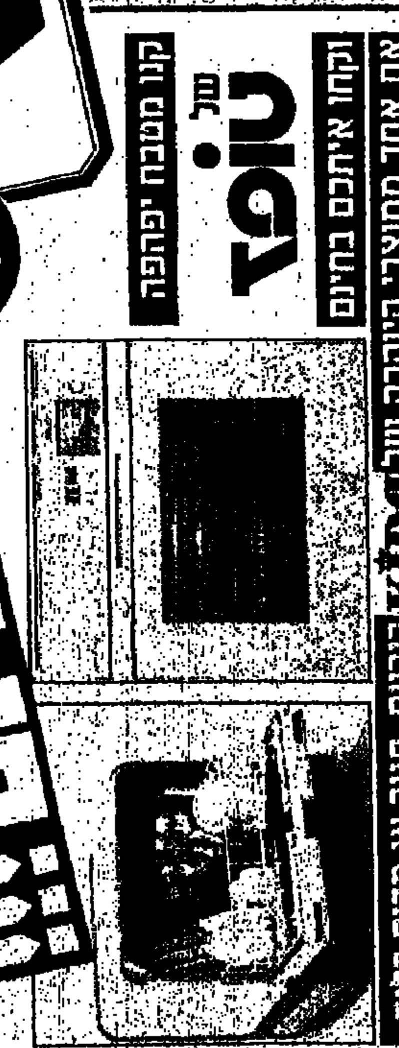

עתה באמת את מלכה במטבח

עם המדיח, התנור והכיריים של קינג (וזיכרו שהם במתנה!), עם הכיורים של 'בלנקו' ועם הפרזול של GRASS הופך המטבח של 'טופז' לממלכה קטנה. המטבח של 'טופז' במילה אחת - שלמות.

"טופז" - הקינג של המטבחים 18 שנים

הרבה שנים, הרבה יצרנים מקומיים, העתיקו הרבה רעיונות מקוריים מטופז מטבחים. לנו זה לא כל כך הפריע, כי תמיד ידענו לשכלל, לשפר ולהתקדם כמה צעדים קדימה. יתרה מכך, בשנה האחרונה יצאו צוותים שלנו למפעלי המטבחים הגדולים באירופה, שאבו ידע, החליפו רשמים וקלטו את הנעשה במטבחי שנות התשעים.

כל חידוש וכל "גימיק" מענין שקיים במטבח האירופאי המודרני, נמצא מעתה כאן אצלנו בסוכנויות המחודשות ובתצוגות המרשימות של מטבחי 'טופז'.

מתקנים נשלפים של Hafele, ציפויים חזיתיים, מטבחים אפוקסיים, צבעים מדהימים, פורמולים יוקרתיים ועוד כמה "אלמנטים משגעים" נמצאים ב'טופז' - המטבחים של הדור הבא.

ערבות בנקאית לכל דורש

5 שנות אחריות

המבצע לתקופה קצרה

אם אתם רוצים שבכם ישיר את ה"מה נשתנה" בפסח השנה במטבח החדש שכולו פליאה, עשו "מצווה" לבני המשפחה ו"רוצו" לסוכנות טופז הקרובה, כי המבצע הוא לתקופה מאד קצרה.

* עקב לחץ של זמן המטבח לפסח יסופק רק לרוכשים הראשונים.

המפעל והתצוגה: ראשל"צ אזור התעשיה החדש, רח' ספיר 7, טל. 9613211/2.

טופז מטבחים יפים. מטבחים לכל החיים

חדש! FLOORMAGIC

מנקה בקיטור ולא מקטרת.

פלורמג'יק -

זהו זה. חסל סדר ספונג'ה.
מעכשיו עם פלורמג'יק —
שוטף הרצפות החדש של וטרלה
את שוטפת את הרצפות באדים
ומקבלת רצפה מבריקה,
בלי מאמץ ובלי טרחה.
פלורמג'יק ממיס כל לכלוך
(כן, אפילו בחריצים)
ומעניק לך 100% נקיון.
ולאחר שתגמרי את נקוי הרצפות
תוכלי לנקות באדים גם את אריחי
האמבטיה, האסלות ואפילו ריפודים.
דבר כזה עוד לא היה —
עכשיו הוא ישנו.
פלורמג'יק מתוצרת וטרלה —
החברה שהביאה לך את
שואב האבק המשוכלל מכולם.
גם לך מגיע פלורמג'יק.
דרשי אותו עוד היום
בחנויות המובחרות.

vetrella®

FLOORMAGIC ספונג'ה על חם

יבוא ושרות: וטרלה בע"מ 210650, 210040, 03-258160

יש פתרון להקרחה

מעקב שנערך בארץ במשך 6 חודשים ע"י רופא עור על ניו-ג'נריישן התקבלו התוצאות הבאות:

* ★ כל המטופלים מרגישים הפחתה משמעותית בנשירת השיער.
* ★ שיפור במצב עור הקרקפת.
* ★ הפחתה בשומניות השיער והקרקפת.
* ★ תכשיר קל ונוח לשימוש ללא תופעות לוואי.
* ★ אצל חלק מהמשתמשים אובחן חידוש שיער בולט לעין.

מהי הקרחה?

קרקפת בריאה מאבדת שיער באופן נורמלי ומצמיחה שערות בכמות דומה מידי יום.

כאשר האיזון בין הנשירה לצמיחה ישונה יתרחש תהליך של דילול השיער ותחילתה של הקרחה. אם תהליך זה יימשך, תופיע הקרחת מעצמה.

מחזוריות של גדילת השערה נמשכת בין שנתיים לשש שנים.

השערה מתחילה בשלב ראשון ה"אנוגן" - שלב הצמיחה, שלב הביניים ה"קטגן" שהוא חלק הנסיגה והשלב האחרון שלב המנוחה -ה"טלוגן".

כיצד ניו-ג'נריישן פועל

ניו-ג'נריישן מכיל חומר פעיל-שטח פוליסורבט 60 - הידוע בתכונתו לחדירות רבה לעור ובנוסף החומר ממיס חומרי הזנה ומחדירם לעור הקרקפת.

תהליך זה גורם להארכת שלב ה"אנוגן" שלב הצמיחה של השערה - ומקצר את שלב ה"טלוגן" - שלב המנוחה שלה.

__התוצאה:__

בלימת נשירת יתר וחידוש שורשי שיער מנוונים. בדרך כלל, השיער יראה מבריק יותר, עבה ובריא יותר.

ברישיון משרד הבריאות

צלם, השתמש ותאמין!

(הפילם על חשבוננו)

צלם	והשווה
	?
היום	בעוד כמה חודשים

כדי שתראה במו עיניך את ההטבה במראה ראשך, החלטנו להעניק לך פילם על חשבוננו! בעזרתו תוכל להווכח במו עיניך ולא תצטרך לסמוך רק על ההרגשה ... כשתקנה את ניו-ג'נריישן באחד מבתי המרקחת ברחבי הארץ תקבל במקום גם פילם חינם. צלם כעת את ראשך וצלם שנית בעוד כמה חודשים ואז תוכל לומר כמונו בלב שלם..

ניו- ג'נריישן-רואים תוצאות נוגעים בתוצאות

* המבצע עד גמר המלאי

ניו ג'נריישן

עם תוצאות אי אפשר להתווכח

המעקב נערך בקבוצת מתנדבים שכללה נשים וגברים, בגילאי 20-62, הסובלים מנשירת שיער.

כל המתנדבים היו בטיפול במרפאה, לפחות שנה לפני תחילת המעקב, וקיבלו טיפולים שונים.

התוצאות

קבוצת הנשים - כל המשתתפות ציינו שיפור במצב עור הקרקפת, הפחתת השומניות הקלה בסירוק וסידור השיער.

לא נראו תופעות לוואי, השימוש בתכשיר היה נוח וקל.

בחלק מהנשים נראה חידוש שיער בולט לעין.

כל הנשים הדגישו הפחתה בנשירה באופן משמעותי כבר בחודש הראשון לשימוש.

קבוצת הגברים - גם בקבוצת הגברים לא נראו תופעות לוואי, נשירת השיער, ורמת הפרשת השומן בעור הקרקפת פחתה וירדה כמות הקשקשים בקרקפת.

אצל חלק מהגברים נראתה הטבה משמעותית והתחדשות השיער, מעבר לבלימת הנשירה.

רופאים ממליצים!

אחרי כל אכזבות מתכשירים וטיפולים שונים, שואלים אותנו רבים: "תגידו את האמת, זה לא עוד בלוף אחד?, הרי הרופאים אומרים שאין מה לעשות נגד הקרחת!"

לאחרונה, הולך וגדל מספר רופאי העור הממליצים למטופלים להשתמש בניו-ג'נריישן, לאחר שראו תוצאות חיוביות בטיפול.

להשיג בבתי המרקחת וברשת הסופרפארם.

חברת "בליל סחר" עומדת לשרותך בכל עת למידע, ייעוץ והזמנות בטלפונים 401343, 469135, 08-401340

חו"ל ללא מס נסיעות

החל מ־ **132 $** (לנוסע בחדר זוגי) פנסיון מלא

שיט במחיר חופשה בישראל.

ה-פרינססה

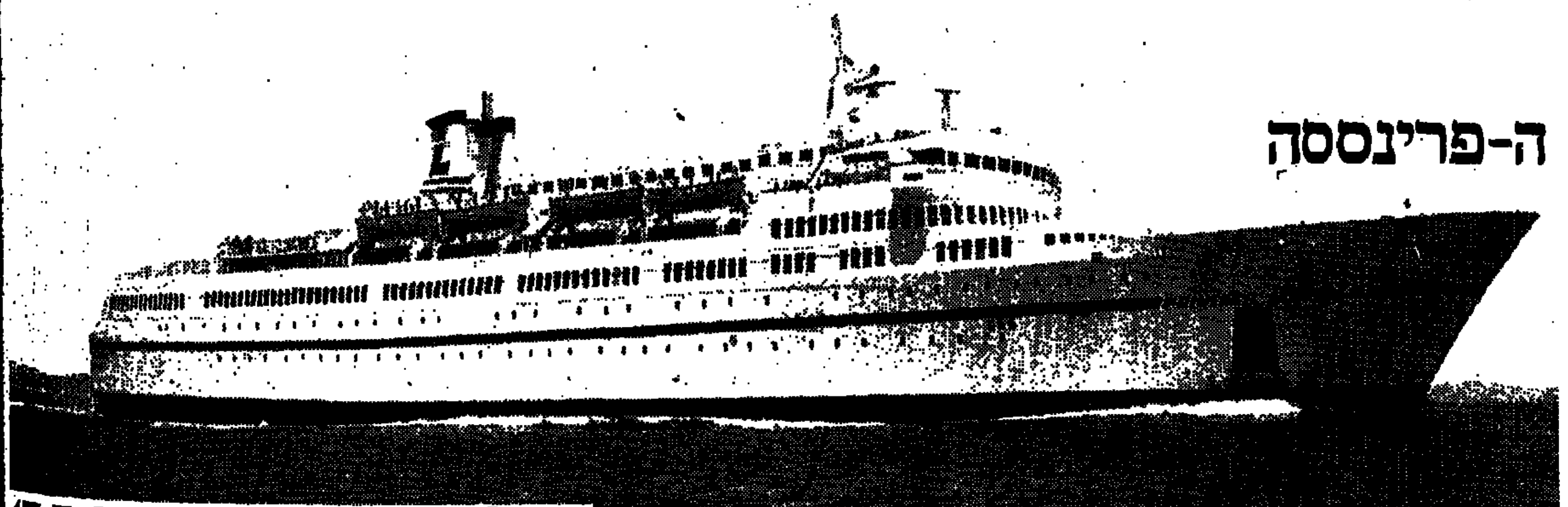

הפלגה ראשונה ב־17.3.88

סוף שבוע על המים-ובמצרים!

הפלגה מחיפה בכל יום חמישי בשעה 19.00 - חזרה ביום ראשון בשעה 07.00 בבוקר

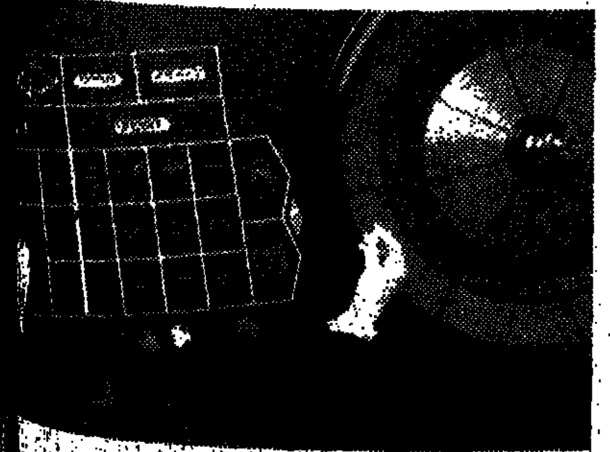

* ★ ביקור בקהיר - פירמידות, מוזיאון, קניות
* ★ קזינו עולמי - רולטה, בלק ג'ק ומכונות מזל
* ★ קניות פטורות ממס - בפורט סעיד ובאניה
* ★ בידור בינלאומי - מופעי קברט, תזמורת, ריקודים
* ★ מטבח עשיר ומגוון

50% הנחה לילדים

לוועדי עובדים וקבוצות - מחירים מיוחדים.

פרטים נוספים אצל סוכני הנסיעות ואצל

כספי אניות נוסעים

חיפה, דרך העצמאות 76, טל. 04-674444
ירושלים, רח' ינאי 4, טל. 02-247315, 244266
תל-אביב, רח' בן יהודה 1, טל. 03-655749, 844902

דרגת סיווג בטיחותית שניתנה ע"י מנהל אגף הספנות והנמלים א.מ. פרינססה ש.ב. 1968 כ'.

צא ולמד מהנחלים שלנו:
בחר בנתיב הנוח ביותר אם אין נתיב ישיר המתאים לך.

איך זה שדרך עוקפת לפעמים נראית לך כמו קיצור דרך? פשוט מאוד, ברוב המקרים נסיעה נוחה ... מפצה על חסכון קטן בזמן. תוכל לבחון עובדה זו אם בטיסותיך הבאות תקבע לך נתיב העובר ... שוויצריה. החלפת המטוסים בשדות התעופה שלנו הופכת לחויה קצרה ונעימה. דרך ציריך או ... תוכל לטוס בקלות לכל העולם מכל יעד באירופה, ומכל מקום על פני כדור הארץ תגיע ליעדך באירופה ... כך אתה נהנה מיתרונו הבולט של שירות סוויסאיר עטור הפרסים. ואם אחרי שתראה את ה... האידיאלית שלנו יתעורר בך החשק לטיול נרחב בשוויצריה, נופה המרהיב ימחיש לך עוד יותר עד כמה סטייה קטנה בדרך יכולה להיות יפה.

swissair

12
...חילופים ...בצמרת
...ם גונן, ראש היחידה לחקירות ...שואה, נשלח לארה"ב. למה דווקא ...עכשיו • אריה אבנרי

18
...שם המשחק
...חיים כטוטו־לוטו. יש גם כאלה ...זוכים. מה הם עושים עם הכסף? ...לאה אתגר

23
...י או מת?
...קיום בירושלים חי, לפחות ...קום שאליו באים באים יהודים ...בים לקרב האחרון שלהם עם ...ות • חיים שיבי

26
...מחמד עמום
...חלה עברית, פועלים ערבים. ...ה עדיין באים ...ריאלה דינגל־הופמן

29
...די השב"כ?
...עולם אלי מזון? אמו נפגשת ...מיסטר X" • עמוס נבו

34
...שפט ירושלים
...ה פקידים בכירים בעירייה ...לים הועמדו לדין בחשד ...רות הונאה ושוחד "כולם זוכו ...שלום • ...

בית החולים הצרפתי בירושלים. תצלום: אייל יצהר. בפני המוות כולם שווים

פנחס כהן־גן. תצלום: מיכל היימן. אפשר שההתרככות שלו היא חלק מהתרככות כללית של הנושא העדתי

סצינה מהסרט „מלאכים בשמי ברלין". חוץ ממוסיקה והדרת בפסקול, רואים־שומעים גם שתי הופעות מרשימות במועדון ברלינאי

פנחס כהן־גן
האמן השנוי במחלוקת פותח תערוכה במוזיאון לאמנות ישראלית ברמת גן. תרם 350 יצירות גדולות למוזיאון תל אביב • עמנואל בר־קדמא

40
הבן של נאצר
נאשם ברצח ישראלים בקהיר, נידון למוות, ברח ליוגוסלביה. נאצר מחכה לרבין • סמדר פרי

45
שירה ואיידס
ג'ון ג'יורנו, משורר ניו־יורקי, אירגן מופע משוררים למען חולי האיידס • ארי פרנקל

46
עדנה לצמר
מיטב האופנאים שרים לצמר. בקרוב גם בקיץ • נורית בת־יער

50
שירת מחתרת
יש גם מוסיקת קסטות אחרת, אלטרנטיבית לפופ־רוק הממוסד. כדאי לשים לב • אוף דה רקורד, יואב קוטנר

52
הבשרה לחיים
אוסף חוקים ופטנטים שעוזרים לך „לחזור הביתה אל עצמך" • ביופים, אודטה דנין

56
בעקבות הציפורים
במרכז המידע למבקרים באיזור אילת תצוגה רב־לשונית המציעה מסלולי טיולים מעניינים • אומרים ישנה ארץ

האם גונן הולך כי נכנסנו לשנת בחירות? למי הוא מפריע? מאיזה תיקים פוליטיים בעייתיים מרחיקים אותו?

נוסע־לאמריקה גונן, מימין. עם יצחק זמיר. לא נתנו לו להתראיין. תצלום: זום 77

למה גונן הולך

אריה אבנרי

ת"ניצב יורם גונן בדרך לארצות הברית, במסגרת תפקיד משטרתי. התפקיד בארצות הברית אינו בחו־רת גלות ושיכחה. קצינים קודמים, ששרתו בארה"ב, חזרו לישראל לתפקידים בכירים. השאלה היא מדוע גונן זז מתפקיד ראש היחידה לחקירות הונאה? מדוע בימים אלה? והשאלה שניה, מדוע מחליף אותו בתפקיד זכריה בנאי? בנאי, לכל הדעות, קצין מצויין. אבל, בנאי חסר ניסיון ממשי בתחום חקירות הונאה.

האם יש שיקול פוליטי בתזוזה של גונן? ואם כן, מי שוקל את השיקול הפוליטי? המערך? הליכוד? שניהם? למי גונן הפריע, מפריע, יפריע?

לכל אלו אין תשובה אחת ברורה. גונן סרב להתראיין ל"ידיעות אחרונות". ליתר דיוק, לא הורשה להתראיין. מישהו במשטרה היפנה אותנו להצהרה של גונן, עם מינויו. לפי הצהרה זו, לא ישא בתפקיד יותר משלוש שנים. עברו בדיוק שלוש שנים, והנה, אומר לנו המישהו במשטרה, הוא הולך, אז מה אתם רוצים.

זה לא כל כך פשוט. גונן אמנם הצהיר על שלוש שנים, אבל אם היה ממשיך עוד שנה או שנתיים בתפקיד, איש לא היה מנפנף בהצהרה על מקסימום שלוש שנים.

■■■

כדי להבין מה זה משנה שגונן הולך, ולמי זה משנה – יש להבין מי זה גונן, מה הוא הספיק לעשות בשנות שירותו. מה הוא לא הספיק, ומה הוא עוד יכול היה להספיק.

שתי מלים על היחידה לחקירות הונאה במטה הארצי של המשטרה. גונן ירש את זיגל האיום. זיגל העניק ליחידה זו מימד כמעט מיתולוגי. הוא, כראש היחידה, שיפר את מיכאל צור, הלך עם השר אבו חצירא עד הסוף, מיצה את ההליכים עם ראש עיריה וחבר כנסת.

זיגל השאיר לגונן יחידה בעלת מוניטין מיוחדים. היחידה היתה אימת עברייני הצווארון הלבן והפוליטיקאים. כשמשרד המשטרה נמסר לידי חיים בר לב, מראשי המערך, היה ברור שהמשרד הזה צומח מעל ומעבר להיסטוריה שלו. קודם בר לב, החזיק את המשטרה ד"ר יוסף בורג, המפד"ל. הוא החזיק את המשרד כמו שיהודי דתי מחזיק חמץ בפסח, בערך.

בר לב מבין מה כוחה הפוליטי של המשטרה. גם הליכוד מבין. סביב המשטרה, בשנות ממשלת האיחוד הלאומי, הצטבר ומצטבר מתח עצום. המתח התבטא בחקירת הקרקעות, בחקירת סגן השר דקל, בחקירת ראשי ערים, בחקירת חברי כנסת (פרשת אלבין), בפרשת בלאס.

הליכוד חזר ונכנס בבר לב, והאשים אותו בפוליטיזציה של המשטרה. האשמות הושמעו מעל דוכן הכנסת, בהופעות ציבוריות, דרך התקשורת. היחידה לחקירת הונאות היתה מעין חוד החנית של המשטרה, בתחום הפוליטי. כל זאת, כמובן, בנפרד וללא קשר לנאמנותם, לעצמאותם ולשיקול דעתם המיקצועי הנקי של אנשי היחידה.

■■■

אנחנו בשנת בחירות. הליכוד והמערך מקיימים ביניהם מאזן אימה. משרד המשטרה, בשנת בחירות, הוא נשק. לא סתם נשק, אלא חרב פיפיות. מה זה חרב פיפיות? גם אותו החרב מועד לפגיעה.

גונן זז מהיחידה עם תחילת מהלך הבחירות. האם העיתוי מיקרי? אולי. ואולי לא. אין לנו ידיעה ברורה.

פרשנות אפשרית: המהלך אינו רק מיקרי. גונן, השנה, יכול להביא עצבים מיותרים גם לליכוד וגם למערך. הוא לא סיים חקירות הנוגעות לאנשים ולמוסדות המחוברים לשתי המפלגות. רשימת החקירות הבלתי סגורות של גונן, תובא בהמשך. גונן היה והינו, מבחינת הפוליטיקאים, יותר מדי בלתי צפוי.

יורשו של גונן, זכריה בנאי, יקח זמן ונשימה ארוכה, קודם שיכנס לעובי החקירות. עד אז, נהייה אחרי הבחירות. ואז, אלוהים גדול. מה זה אלוהים גדול? אולי משרד המשטרה יחזור לשר מהטיפוס של יוסף בורג.

■■■

בעוד זמן קצר, יתחיל תת ניצב יורם גונן, ראש היחידה לחקירות הונאה במטה הארצי של המשטרה, לכהן כנציג משטרת ישראל בארה"ב. תפקיד בעל תקן של ניצב. רבים במשטרה רואים בכך קידום משמעותי. כאמור, שני קודמיו של גונן בכהונה זו בארה"ב, חזרו לתפקידים בכירים במשטרה: ניצב יגאל מרקוס, כיום ראש אגף החקירות במטה הארצי, וניצב יהושע כספי, החוזר מניו יורק כדי למלא את מקומו של מרקוס.

אגב, שניהם מועמדים לתפקיד מפכ"ל המשטרה, אחרי פרישתו של רב ניצב דוד קראוס. המועמד השלישי לרשת את קראוס, מפקד משטרת מחוז ת"א, ניצב צבי עמיר, עומד לקבל תפקיד פנוי של סגן מפכ"ל. במקומו של עמיר יבוא מרקוס, הצריך ברקורד שלו תפקיד פיקודי על מחוז, במסגרת המירוץ לתפקיד השוטר מס' 1. כספי היה בעבר מפקד מחוז הדרום, ועתה מהמחוז התל אביבי.

קצינים בכירים במטה, ... המשטרה מרגיעים אותנו: גונן ... משיקולים פוליטיים. אחרים ... לציין: הוא לא זז מטעמים פוליטיים ... כל כך 'בלתי צפוי' ועצמאי, זו רק ... למה הוא זז? ואז הם מסבירים: ... מהיחידה במסגרת סבב מינויים ... המשטרה, ועל פי החלטתו ... בתפקיד זה שלוש שנים בלבד. ... מוסיפים, גונן לא משאיר לזכריה ... כל כך מפוארת. היחידה מצוחת ... אמצעים, בעלת מוטיבציה פגועה.

לקצינים אלה לא היה הסבר ... שבנימין זיגל כיהן 11 שנים ... ולכך שתת ניצב שמעון סביר, ... היחידה לחקירת פשעים חמורים ... שנים בתפקידו.

דובר המטה הארצי, סגן ניצב ... "המדובר בסבב מינויים בדרג הבכיר ... מינוי המפכ"ל הבא, במועד ... לראות את השינויים בפיקוד על ... לחקירות הונאה בהקשר זה. תת ניצב ... בנאי, המשמש כיום עוזר ראש אגף ... במטה הארצי, ימלא את מקומו ... בפיקוד על היחידה לחקירות הונאה".

קצין משטרה בכיר: "המפכ"ל ... ומעריך מאוד את בנאי כמפקד ... מתקופת עבודתם המשותפת במחוז ... קראוס זוכר לבנאי לטובה את ... הסכים לחזור ולפקד על היחידה ... בעקבות פרישתו של המפקד ... והשעיית סגנו, סגן ניצב משה ...

יורם גונן עוזב את היחידה לחקירות הונאה במשטרה, ועובר להיות נציג המשטרה באמריקה ● דב שילנסקי: האם זה פרס על כשלונותיו ביחידה? ● במקום גונן בא זכריה בנאי, 53, איש משטרה קשוח, חסר ניסיון בחקירות צווארון לבן

גונן טיפל בפרשת בלאס, חברות הקש של הבנקים ● הפאשלה בעניין הבן של דוד לוי

... והוראה בנאי. מלה טובה מהשב"כ. תצלום: מאירי

אחרי־פרישתו קראוס. סבב מינויים, סימון יורשים. תצלום: שלום ברטל

...מאמין שהתפקיד החדש יהיה עבורו קידום ...הוא יעשה אותו טוב".

■■■

מה גונן יעשה בארה"ב, כנציג משטרת ישראל? לגונן תהיה הזדמנות, בשלוש השנים הבאות בארה"ב, להשלים שורה של חקירות ש"נתקעו" ביחידתו, בגלל בריחתם מהארץ של גיבורי כמה פרשות.

גונן יוכל לפגוש את יונתן ווכוביצקי, ...בנו של המיליארדר שאול אייזנברג, שלא ...נחקר בפרשת אלבין. הוא יוכל לדבר עם ...קלן שלום גניש, הצריך לעמוד לדין על ...הברחת מיליוני דולרים. לחטוף שיחה עם שני ...הנחקרים, חגי כליף ויורי סלנט ("פיט"), עם אלישע גולדמן (מגן גודלמן), עם בעל חברת ...החיות הירושלמית עמוס אהרוני, ועם ...אלעזר (לייזי) עינבל מפרשת בלאס. בקיצור, ...עם קורה של אנשי עסקים, שנמלטו בשנתיים ...האחרונות מאימת החוק הישראלי, והשוהים ...כיום בארה"ב.

הוא יוכל להעביר אותה באמריקה בשקט, ...שנים או יותר, ולהמתין מהצד להתפתחויות ...הפנימיות במשטרה.

■■■

ח"כ דב שילנסקי לא עובר בשקט על ...נסיעת גונן. הוא רוצה ממנו משהו, קודם ...נסיעתו. כולם יודעים מי זה שילנסקי, אבל ...צריך להזכיר שהוא גם יו"ר ועדת הפנים של ...הכנסת. מתוך כך יש לו זכויות ויש לו חובות, ...יש לו מידה של כוח. הוא יכול לטרטר את ...כל זאת קציניו, ולזמן אותם להופיע בפני ...הוועדה, ושם לשאול אותם כל מיני שאלות. ...איזה שאלות? שאלות טובות ושאלות לא כל ...כך טובות, שלא לדבר על שאלות התשה. ...שיספרו לו מה קרה בחקירה הזו וההיא. ...שיספרו לו ולוועדה מה קורה ביחידה ...לחקירות הונאה. שיסבירו לו.

ח"כ דב שילנסקי, לדבריו, מתכוון לטרפד ...את נסיעת גונן, לפחות עד שהוועדה תשלים ...את חקירתה ותגיש את מסקנותיה. לחקירה ...יש המשך. אגב, לאיש, בעניינים האלה, ...לא כדאי להתחכם עם שילנסקי. הוא עיקש, ...והוא מסוגל להוכיח שלוועדת כנסת זו יש ...שיניים.

שילנסקי: "צריך לבדוק אם נסיעתו של ...גונן לארה"ב היא פרס על כשלונותיו ביחידה. ...אנשים, שפרשו מהיחידה הזו, יעצו לי לרדת ...לנושא של שיטות החקירה. הם אמרו שאין ...הבוח לעמוד מול יחידה זאת. כאשר ...אישיה מחפשים מישהו הם יודעים איך ...לעלות עליו".

שילנסקי רומז על הפחדה סמויה, וטופח ...כתפו על השכם: "ההפחדה לא מפחידה אותי". ...לטיעוני שילנסקי, טען מקור במשטרה, ...ששילנסקי החליט להתלבש על היחידה ...המשטרתית, המופקדת על חקירות הצווארון ...הלבן, בעקבות חקירת־הנפל של ג'קי לוי, בנו של סגן ראש הממשלה דוד לוי.

חקירת־נפל עצובה, מבחינת המשטרה. חקירת־נפל המספקת למתנגדי המחלקה נשק טוב, כולל נשק הדמגוגיה.

מה בעצם קרה שם? שמו של לוי הבן שורבב בטעות לחקירה, שעשתה השלוחה הצפונית של היחידה, במועצת רמת ישי, בה לוי מועסק. אגב, ראש המועצה המקומית, דרור פוגל, שנחשד בעבירות על מינהל תקין, לא שמע מאז מהמשטרה או מהפרקליטות.

אחרי שהתברר שג'קי לוי נחקר בטעות, הביעו שר המשטרה, חיים בר לב, והמפכ"ל, דוד קראוס, את צערם על עגמת הנפש שנגרמה למשפחה. אחר כך, טענה המשטרה שנפלה טעות במחשב המשטרתי. גונן וסגנו, ניצב משנה איתן גורני, שהיה אחראי ישיר לפאשלה, שתקו.

סגן ראש הממשלה, דוד לוי, אמר בעקבות פרשה זו: "אאבק על כך שדברים כאלה, הפוגעים בחופש הפרט ובשמו הטוב לא יקרו במדינה".

זה מה ששילנסקי חוקר, בוועדת הפנים. הוא חוקר את שיטות העבודה של המחלקה, על רקע הפאשלה בעניין הבן של דוד לוי. השבוע, אמר דוד לוי שהוא ממתין למסקנות ועדת הפנים של הכנסת.

יו"ר הוועדה, ח"כ דב שילנסקי, משפטן במקצועו, טען מזמן שחקירות של היחידה הזו נשאו מאז ומתמיד אופי פוליטי. ולדבריו, לא במקרה התעקש המערך, בעת הקמת ממשלת הליכוד הלאומי, לקבל לידיו את תיק המשטרה, והיה מוכן לוותר על תיק כלכלי.

ואז, לפני חודשים אחדים, ניצל שילנסקי את הסמכויות המוענקות לוועדה שהוא עומד בראשה, והחליט לברוק מה קורה ביחידה לחקירות הונאה. שילנסקי הזמין לישיבות פומביות של הוועדה את שר המשטרה, את המפכ"ל ואת יורם גונן. כל זה נעשה בכיסוי תקשורתי מלא.

לפני שגונן הופיע בפני הוועדה, פורסם בכלי התקשורת כי ח"כים מהליכוד שוקלים לשכור את שירותיהם של חוקרים פרטיים, כדי לעקוב אחר ראש היחידה לחקירות הונאה ולאסוף עליו חומר.

גונן לא נראה נרגש במיוחד מהאיום, ואמר לחברי הוועדה של שילנסקי, בין היתר: "הזהירו אותי מראש ממה שמחכה לי.

תחושתי היא שמנסים ליצור אווירה של טרור והפחדה כלפי וכלפי האנשים שלי. מי ירצה למלא את תפקידו במצב כזה, כשהוא צפוי להתנכלויות ולאיומים?

"שמעתי שסגן השר רוני מילוא אומר שהוא יסמן אותי. חבר הכנסת מיכאל איתן אמר לי שהוא גילה סוף סוף את כל האמת עלי, שאני והאמא שלי היינו מפאני"יקים. חבר הכנסת גדעון גדות התנפל עלי בכנסת, וקרא לעברי: 'אני אראה לך, אני אהרוס אותך, אני אגמור אותך'".

אחד העדים נגד גונן, שהופיעו בפני ועדת הפנים, ניצב בדימוס רחמים חדד, שהיה מפקד המחוז הצפוני של המשטרה, טען, בין היתר, כי גונן בדה ראיות ושיקר במהלך חקירה נגד קצין משטרה, שנערכה בצפון הארץ.

גונן סתר את דבריו של חדד, וציטט אזהרה שהשמיע חדד באוזניה של רעייתו, יונינה גונן, קצינת משטרה: "אני פאלת 100 שנה. הנקמה נגד בעלך תרדוף אותי".

■■■

גונן, 45, גבה קומה, נאה, אב לשלושה ילדים, עורך דין במקצועו, איש מושב שואבה ליד ירושלים, הוא סיפור הצלחה משטרתי. במשך שנים, שימש תובע משטרתי והופיע

זיגל וקרתי פנסיונרים

זיגל וקרתי, כל אחד לחוד, היו בזמן השיא שלהם במשטרה מעין 'מוסדות' בחברה הישראלית. זיגל, עם פרישתו, רואיין על ידי גד ליאור ל"ידיעות אחרונות". הראיון עודר תשומת לב נרחבת. זיגל סיכם בו את עיקרי תורתו. תורה פשוטה למדי: דבקות במטרה, אי משוא פנים, השוטר ככלב השמירה המיקצועי של החברה הישראלית, ושל המוסר הציבורי. זיגל שיחזר חקירות ידועות שלו. הוא לא נזקק להתפלספות מיוחדת סביב מטרות המשטרה והחוקרים.

קרתי, עם פרישתו, התראיין ראיונות פחות או יותר שקטים. על תגורתו לא היו תלויים ראשים כעל תגורת זיגל.

הואיהיה זיגל. אי אפשר להשוות ביניהם. תצלום: שלום ברטל

היום, לאחר זמן, קרתי וזיגל פנסיונרים הנוטים למירמור מסויים. מירמור אנושי, אלמנטארי, ועם זאת מעורר חיוך קל. לפני כשלושה חודשים, השניים רואיינו על ידי "ירושלים", מקומון "ידיעות אחרונות" בירושלים. נימה של עצבות ונימה של נרגנות, עלו מראיון זה ומראיונות אחרים. שכחו אותם, לא פונים אליהם, לא משתפים אותם. דברים כאלה, במנהג לא מעט פנסיונרים, שנשאו בתפקידי מפתח.

את יורם גונן העריכו תוך השוואה לזיגל, קודמו בתפקיד. הוא לא יהיה זיגל. הוא כן יהיה. הוא יהיה שונה.

גונן לא היה זיגל. והוא לא יכול היה להיות זיגל. הוא יכול היה להיות רק גונן. זיגל חי בתפקיד 11 שנים, וחי את התפקיד. בשנים האחרונות של זיגל בתפקיד, היה ברור שלזיגל אין משם לאן ללכת, מבחינת הקידום במשטרה. לגונן יש לאן ללכת, לאחר שלוש שנים בתפקיד.

איש שב"כ ותיק: "כאשר נחקרתי על ידי זכריה בנאי בפרשת השב"כ, הוא עשה את העבודה ללא משוא פנים כאילו לא היכרנו"

היחידה לחקירות הונאה איימה על פוליטיקאים ישראליים • בר לב הואשם בשימוש פוליטי ביחידה זו • האם יורם גונן היה באמת 'בלתי צפוי', מבחינה פוליטית

בכמה תיקים מעניינים, כמו תיקו של פלאטו שרון. אחרי שהתמנה לסגן ראש אגף החקירות במטה הארצי, עסק בין השאר בחקירות פנימיות במשטרה, בעיקר במחוז הצפוני, שהיה ידוע לשימצה.

אחת מהן היתה בפרשת קצין המשטרה, דוד פרנקו המנוח, שבעקבותיה חלו שינויים משמעותיים בפיקוד על המחוז: כמה קצינים בכירים הודחו. אחת מהסתעפויותיה של החקירה היתה פרשה, שאליה נקשר שמו של סגן מפקד המחוז, תת ניצב רחמים תרד. גונן יצא נגדו חזיתית. אחרי שחדד התמנה למפקד המחוז, הוא לא שכח. עד היום הוא לא סולח.

כאמור, גונן לא קיבל אישור להתראיין השבוע ל"ידיעות אחרונות". תפקידו המשטרתי רגיש מדי. גונן ידוע כמהיר לשון, ויש חשש שהוא יאמר דברים מיותרים. יש סימנים לכך שקיימת מידה רבה של אמון בין בר לב לגונן. בהזדמנות מסויימת, אמר בר לב על גונן: "הוא קצין משטרה חרוץ, יעיל, ישר וראוי ומתאים לתפקידו".

גונן אמר, בחודש יולי 1987, באחת ממסיבות העתונאים הנדירות שלו: "יש ניסיונות של גורמים שונים להפעיל לחצים עלי בקשר לחקירות שונות. הם נרחים על הסף ואינם משפיעים על החקירות. מיום שבו אני משמש בתפקידי הנוכחי, לא הפסקתי שום חקירה ולא נמנעתי ממעצר מתוכנן. המפכ"ל לא הפסיק שום חקירה שלי".

שר המשטרה חיים בר לב אומר, שהמשטרה צריכה למלא את תפקידה באורח שוטף ורצוף, ללא כל קשר לאירועים פוליטיים אלה או אחרים. לדעתו, המשטרה לא צריכה להקפיא חקירות או להמנע מחקירות חדשות בשנת בחירות. העסקים צריכים להמשך כרגיל.

קצינים ותיקים במשטרה טוענים, לעומת זאת, כי המדיניות הבלתי כתובה, לפחות בעבר הנראה לעין, היתה להיזהר בתקופת בחירות הן ברמה הממלכתית והן ברמות המוניציפאליות וההסתדרותיות. זאת, כדי לא לשמש מכשיר בידי צד זה או אחר.

■■■

לפני חודשים אחדים, הוציא שר המשטרה הנחיה חדשה: יש לדווח ישירות לשר על כל חקירה, מעצר או לקיחת עדות נגד איש ציבור, שר, חבר כנסת, או ראש עיריה. כל זה לפני שמבצעים פעולה כולשהי. מקורבי השר הודיעו כי הכוונה אינה לפקח על החקירות, אלא למנוע אי נעימויות מיותרות. מה זה אי נעימויות מיותרות? לדוגמה: בר לב שומע מהרדיו, יחד עם כל עם ישראל, שעצרו ראש עיר.

הליכוד צועק בחינם. בתקופת בר לב, היחידה לחקירות הונאה האכילה גם את הליכוד וגם את המערך. פרשת בלאס, לדוגמה, כמעט פגעה בבר לב עצמו. טענתם של חברי הכנסת שילנסקי ושליטא על אפלייה מכוונת, שנועדה לפגוע בליכוד, חסרה לכאורה בסיס עובדתי.

החקירות 'בעלות האופי הפוליטי' היו בלתי אפקטיביות. החקירות שהסתיימו לא הביאו להעמדתם לדין של אישים פוליטיים. החקירות שנתקעו מעוררות שאלות נוקבות. אם גונן היה נשאר בתפקיד, יכול היה להמשיך לפעול בחקירות התקועות. הוא לא נשאר. לזכריה בנאי זה יקח זמן. כאמור, עד שבנאי יעשה משהו, נהייה אולי אחרי הבחירות. מה תקוע? להלן רשימה קצרה של חקירות תקועות וחקירות שמהלכן הסתרבל וחקירות לא גמורות.

• פרשת בלאס יכולה להחשב כחקירה הפוגעת במערך. לחקירה זו שורבב גם שמו של חיים בר לב, מתקופת היותו מזכ"ל מפלגת העבודה. בלאס ניסה להיתלות בו, כמי שנהנה משירותיו הפיננסים, כמזכ"ל העבודה. גם שמו של שמעון פרס, וסגן שר האוצר, עדי אמוראי, שורבבו. בלאס עומד עתה לדין על הונאת התנועה הקיבוצית. הפרשה שלו יכולה להוות דלק לתעמולת הליכוד.

• החקירה בפרשת קרן טדי פגעה בראש עיריית ירושלים, טדי קולק. חקירה זו הולידה עכבר. מרבית המומלצים להעמדה לדין לא הועמדו לדין, אחדים זוכו.

• החקירה בפרשת בנק צפון אמריקה הביאה להעמדתם לדין של מנהלי הבנק. שניים מהם, הדסה מונסה ומשה שטרן, כבר

חוקרים על החוקרים

היועץ המשפטי לממשלה, יוסף חריש, לא אוהב כל כך שגורמים שונים, בעיקר פליליים, פיתחו לעצמם שיטה של עריכת חקירות על אנשי משטרה, מס הכנסה והמכס. זאת, כדי לאסוף חומר נגרם ובעיקר כדי להפחידם.

בנימין זיגל גילה באחרונה, כי גם אחריו היה בשעתו עיקוב, והופעלו חוקרים פרטיים. "לא רק שחיכו לי בפינה אלא לקחו חברות חקירה פרטיות, ושילמו להן כסף רב כדי למצוא משהו עלי. אבל כולם התאכזבו מרה. חיפשו עלי מכל הבא ליד, בחיים הפרטיים, הציבוריים והמשפחתיים, ולאחר שלא מצאו החלו להעליל עלי עלילות שפגעו קשות במצב בריאותי".

אומר היועץ חריש: "אני שוקל לקבוע בחוק סעיף, שיאסור על משרדי חקירות לפעול בשירותם של גורמים פליליים. לא יתכן המשך מצב, שבו יקשה על אנשי חוק למלא את תפקידם באמונה".

מרצים את עונשם. משפטו של יו"ר הדירקטוריון לשעבר, יהושע הלפרין, יתחיל בקרוב. כמה אישים פוליטיים מהליכוד, ששמם שורבב לפרשה, נחלצו.

• בחקירות נגד שני ראשי ערים מטעם המערך: ראש עיריית אשדוד, אריה אוולאי, וראש המועצה המקומית מעלות – לא הוגשו גליונות אישום.

• החקירה נגד הקבלן שלום גניש התמקדה בנושאי הברחות מטבע זר. החקירה על קשריו המסועפים של גניש עם אישים בולטים מהליכוד, במישור הממלכתי והמוניציפאלי, לגבי שורה של עבירות בעניין קבלת טובות הנאה – לא החלה. הסחבת איפשרה לגניש להמלט.

• החקירה כמעורבתם של בנק הפועלים וגופים הסתדרותיים שונים בהקמת חברות קש, שגילגלו עשרות מיליוני דולר, לא היתה מקיפה די הצורך. לא כל המעורבים נחקרו.

בסיומה, המליצה המשטרה לסגור את התיק ולהסתפק בכופר. היועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש, עדיין מהסס.

■■■

בשלוש שנות פעילותו של גונן ביחידה, טיפלו החוקרים במאות תיקים. חלקם, תיקים מאובקים מתקופתו של בנימין זיגל. קציני משטרה, שעקבו אחר מרבית החקירות הללו, טוענים כי המאזן של גונן חיובי. הוא רשם לעצמו גם שורה של הצלחות מקצועיות בכמה תחומים.

כשלונות אחרים של גונן נבעו, אולי, מכך שלא גילה די עירנות. חשודים הצליחו לברוח לחוץ לארץ. לפי גירסה אחת, גם בחקירות בעלות אופי בינלאומי, שהצריכו פעילות בחו"ל, כמו פרשת דובק ואחרות, גונן לא הוכיח יכולת מקצועית.

אנשי היחידה, הנאמנים לגונן, טוענים שהוא לא התבטל בפני אישים רמי מעלה. כך עשה בשעה שגבה אישית עדות מהמיליארדר שאול אייזנברג בפרשת אלבין, ומהמיליונר ליאון טמן בפרשת דנר אבויו, נאמנו של טמן בגזוברות הסוכנות, שמעל וברח לחו"ל.

חקירות אלה בוצעו בחלקן הגדול על ידי חוקרים חרשים. כמה מנאמני זיגל הוותיקים, פרשו מיד. אחרים חשו כי הם נדחקים בהדרגה לקרן זווית על ידי גונן, הידוע כצנטרליסט.

■■■

יורשו של גונן, תת ניצב זכריה בנאי, ימשיך לחקור בחלק מהתיקים התקועים ויפתח בחקירות חדשות. כבר עכשיו ברור, כי בחודשים הקרובים תשרור דממה תקשורתית סביב פעילות היחידה לחקירות הונאה.

דובר המטה הארצי, סגן ניצב עדי גונן: "אני מכיר את תת ניצב בנאי עוד ממחוז תל אביב. הוא שתקן ומתרחק בקנאות מעתונאים. לפי תפישתו, עבודת המשטרה צריכה להעשות במרבית המקרים רחוק מזרקורי התקשורת".

גונן, על פי הוראת הממונים עליו, נמנע מלדבר עם עתונאים. בנאי יעשה זאת ביוזמתו ומרצונו הטוב. כך עשה בשנים האחרונות, בתפקידו כעוזר ראש אגף החקירות, וכך יעשה מן הסתם גם בתפקידו החדש.

יתכן מאוד שהסיבה העיקרית לשתקנותו של בנאי, נובעת מהעובדה שבמשך שנים היה איש מודיעין, ועסק בפעילות סמויה ורגישה. זו היתה אולי הסיבה לכך, שהוא נבחר להיות הדמות המרכזית בחקירתם של ארבעת אנשי השב"כ. המפכ"ל, שמינה אותו להיות גם יועצו בפרשה זו, ידע שדבר לא ידלוף.

אחד הנחקרים, איש שב"כ ותיק, השבוע: "אני מכיר את בנאי שנים רבות, גם כחוקר וגם כאיש מודיעין. בעבר שיתפנו פעולה בתחום המקצועי. תמיד התפעלתי מהדרך שבה בנה את החקירות שלו. מין מלחמת מוחות עם החשודים והעבריינים הוותיקים. איסטרטגיה שהיתה בנויה על איסוף מידע, ניתוח וטקטיקה בעת מהלך החקירה. כאשר נחקרתי על ידו בפרשת השב"כ, הוא עשה את העבודה ללא משוא פנים".

■■■

זכריה בנאי, 53, יליד ירושלים, דור שלישי בארץ, בן למשפחת פועלים שומרת מסורת. סבו עלה לפני 140 שנה מתימן. בנאי איש נמוך קומה, מוצק, שחרחר ומשופם, ידוע כאיש משטרה קשוח, עקשן ודבק במטרה.

למד בבית הספר "תלמוד תורה", בשכונת שמעון הצדיק, ואחר כך בבית הספר תחכמוני. ביום, עבד כאלחוטן בדואר, ובערב למד. כחניך הנוער העובד, יצא עם הגרעין לקיבוץ אפק והתגייס לנח"ל. אחרי השירות, התגורר זמן מה בפתח תקווה, ולא רווה נחת מעבודתו כמפעיל דחפור. הוא חזר לצור מחצבתו, ירושלים.

בשנת 1958, התגייס למשטרה ועבר מסלול רגיל של שוטר, עד שמפקדיו הבחינו בו, ועודדו אותו לצאת לקורס קצינים. מכאן ואילך, היתה סלולה דרכו, עד שהתמנה, לפני 10 שנים, למפקד היחידה המרכזית, יחידת העילית של משטרת מחוז תל אביב.

זכריה בנאי שימש כמעט בכל התפקידים המבצעיים במשטרת ישראל, בנושאי בילוש מודיעין ועיקוב. ומשום כך אף תחום בתחומי הפשע אינו זר לו. משך כמה שנים היה איש יחידת העיקוב הסמוי של המשטרה.

בזכות הופעתו החיצונית הבלתי מתבלטת, יכול היה להופיע מבלי לעורר תשומת לב. השטח היחידי שלא היה מוכר לו היה תחום העבירות של הצווארון הלבן. עכשיו הוא ניגש לזה.

ידידיו של בנאי במשטרה טוענים כי למרות שתקנותו הרבה במגעיו עם גורמים חיצוניים, בעיקר עם התיקשורת, הוא נחשב לאדם האומר את מה שהוא חושב ונהנה מסמכותיות רבה בקרב פקודיו. הערכותיו מתקבלות לא אחת גם על הממונים עליו.

הוא נחשב לעצמאי והמומחיות שלו היא בעיקר בפתרון בעיות סבוכות. בכנס פנימי של קצינים אמר, כי אחת הבעיות העיקריות שבהן מתחבטת המשטרה, היא המחסור בכוח אדם ואמצעים להילחם בפשע. משום כך לא הצליחה להתמודד בצורה יעילה די הצורך בפשע המאורגן. ביחידה החדשה, הוא יעשה הכל כדי למלא את כל התקנים החסרים ולהכניס אמצעים חדישים, במסגרת שיטות העבודה החדשות שינהיג.

■■■

בראיון נדיר, לפני תשע שנים, סיפר בנאי: "מראשית שירותי במשטרה ועד היום נכנסתי למערכת של אתגרים שהלהיבו והתעצמו, ככל שיכולתי להפיק מעצמי יותר יחד עם האנשים שעברו אתי. האתגר העיקרי הוא עצום: התמודדות קבועה וקשה נגד הפשע, שסוחטת ממך כל טיפה של כוח ויכולת עד מיצוי מוחלט. זו התמודדות של כוחות ומוחות.

"הדחף הגדול ביותר שלי ושל אלפי שוטרים הוא להשיג יתרון איכותי על פושעים. הדחף הזה מילא אותי, כבש אותי, שיעבד אותי והפך לחלק בלתי נפרד ממני. אילו היו מציעים לי הרים וגבעות כמקום השירות במשטרה לא הייתי מסכים. המשטרה פלשה לתוך חיי הפרטיים ולתוך חיי משפחתי".

דברים אלה, מפיו של קצין המשטרה השתקן, יכולים להצביע על קו הפעילות של בנאי בתפקידו החדש כראש היחידה לחקירות הונאה.

במקום עבריינים קשוחים ואלימים, כמו שודדי בנקים, מבריחי סמים, סחטנים, אנסים וכל השאר, הוא יתחיל לטפל עתה בעברייני הצווארון הלבן.

קצין משטרה בכיר, אחד מידידיו הקרובים של בנאי, אמר השבוע: "לעברייני הצווארון הלבן תהיה בעיה. בנאי לא מתרגש מהוד חשבון, המטייחים מאזנים, ולא מעורלי־חן בעלי שם, המורחים ומאחזים עיניים. הוא ימצא דרכים להתמודד איתם, ואלה יהיו לא ספק מקוריות יותר ויעילות לא פחות מאלה של זיגל וגונן.

"עבודת המודיעין המוקדמת שלו תעניק לו מיקרמה חשובה לגבי הנחקרים ובנאי כמו בנאי לא יחפש את התהילה, ולא ינסה להוכיח שהוא טוב מקודמיו. לגביו, התוצאות הסופיות של החקירה הן הקובעות ומלמדות אם החקירה הצליחה או לא".

אפשר למצוא הסבר לכך בהערה שהשמיע בשעתו בנאי: "יש פער עצום בין מה שאנחנו יודעים לבין מה שאנחנו יכולים לממש בראיות שיאפשרו את ההרשעה". כמפקד כראש היחידה לחקירות הונאה ינסה, ללא ספק, לסגור את הפער הזה.

קוריוז – אחד ה"סודות" הידועים לכל קציני משטרה: תת ניצב זכריה בנאי יכול לקרוא במהירות מיסמכים וספרים במהופך.

בין גונן לבין פוליטיקאים אחדים התנהלה מלחמת עצבים • דב שילנסקי לא יתן לו לנסוע בשקט

שליטא בצחוק

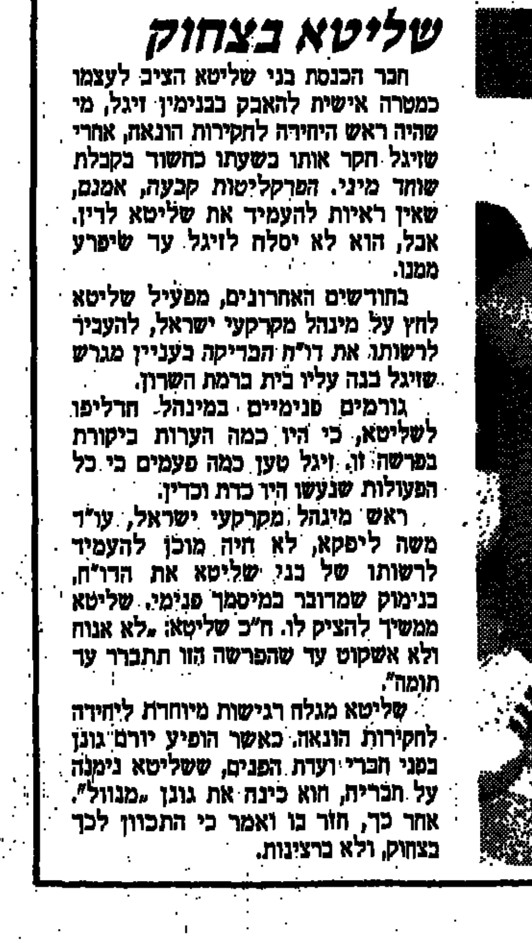

נקם־ושילם שליטא. זום 77

חבר הכנסת בני שליטא הציב לעצמו כמטרה אישית להאבק בבנימין זיגל, מי שהיה ראש היחידה לחקירות הונאה, אחרי שזיגל חקר אותו כשעתו כחשוד בקבלת שוחד מיני. הפרקליטות קבעה, אמנם, שאין ראיות להעמיד את שליטא לדין. אבל, הוא לא יסלח לזיגל עד שיפרע ממנו.

בחודשים האחרונים, מפעיל שליטא לחץ על מינהל מקרקעי ישראל, להעביר לרשותו את דו"ח הבדיקה בעניין מגרש שזיגל בנה עליו בית ברמת השרון.

גורמים פנימיים במינהל הדליפו לשליטא, כי היו כמה הערות ביקורת בפרשה זו. זיגל טען כמה פעמים כי כל הפעולות שנעשו היו כדת וכדין.

ראש מינהל מקרקעי ישראל, עו"ד משה ליפקא, לא היה מוכן להעמיד לרשותו של בני שליטא את הדו"ח, בנימוק שמדובר במיסמך פנימי. שליטא ממשיך להציק לו. ח"כ שליטא: "לא אנוח ולא אשקוט עד שהפרשה הזו תתברר עד תומה".

שליטא מגלה רגישות מיוחדת ליחידה לחקירות הונאה. כאשר הופיע יורם גונן בפני חברי ועדת הפנים, ששליטא נימנה על חבריה, הוא כינה את גונן "מנוול". אחר כך, חזר בו ואמר כי התכוון לכך בצחוק, ולא ברצינות.

ווצה־לדעת בר לב. לא רוצה לשמוע ברדיו. תצלום: שלום בר־טל

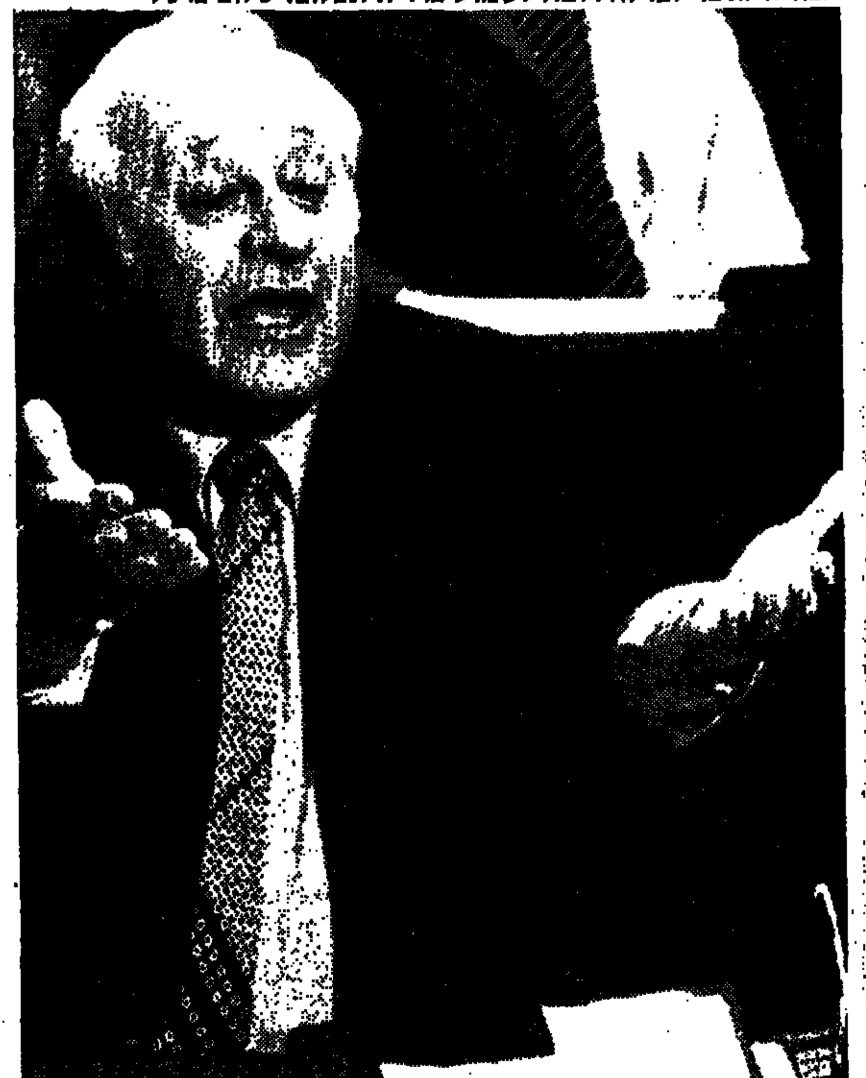

ווצה־פרטים שילנסקי. דוד לוי מחכה לתוצאות. תצלום: זום 77

קרקע פוליטית

על רקע המהומות כשטחים, כלאי לאזכר שהחקירה בעלת האופי הפוליטי ביותר, שהיתה קשורה בליכוד, נערכה דווקא על ידי היחידה לחקירת פשעים חמורים, בראשות תת ניצב שמעון סביר, ולא על ידי היחידה לחקירות הונאה של תת ניצב יורם גונן.

ראש אגף החקירות במטה הארצי, ניצב יגאל מרקוס, הממונה על שתי היחידות הללו, טוען שהבחירה היתה מקרית. מרקוס מסביר: כאשר היה זרם של עשרות תלונות על חשד לביצוע מעשי הונאה בעיסקי הקרקעות, מעבר לקו הירוק, התנהל דיון בנושא זה באגף, בהשתתפות גונן וסביר.

גונן התלונן, באותה הזדמנות, על עומס רב בחקירות, והוחלט להעביר את החקירות ליחידה של סביר. במהלך חקירה זו, שלח יד בנפשו הקבלן אברהם גינדי ז"ל, שנעצר ונחקר בפרשה זו.

החקירה בפרשת הקרקעות נחשבת בצמרת הליכוד לחקירה שנועדה לפגוע בליכוד. כאמור, רק במקרה לא מופיעה חקירה זו במאזן החקירות של היחידה לחקירות הונאה.

מי יהיה השר הבא

בנימין זיגל, עם פרישתו, שיבוו את השר חיים בר לב. מן השבח והשתמעה הסתייגות מסויימת משר משטרה: קודש, ד"ר יוסף בורג. ההסתייגות היתה כמעט צפוייה מאליה. איש מן הפוליטיקאים המקצועיים לא ציפה שבורג יצלול לוווך המשטרה. המרחק הסגנוני והמנטאלי בין בורג לבין המשטרה היה חריף והיסטורי מכדי שייסגר גם בעשר שנות כהונה בורגיות כשר משטרה.

בר לב העניק למשרד המשטרה חדות ועוצמה, ומעתה מיגרי שר משטרה לא ייעשה עוד כפיתרון קואליציוני שולי. הליכוד, עם פרשת הקרקעות, והמערך, עם פרשת בלאס, מבינים שהמשטרה היא כוח פוליטי מיידי, אפקטיבי.

גם המשטרה והחוקרים העצמאיים והמקצועיים ביותר שואבים השראה משר המשטרה. לא כל החירות שהוענקה בימי בר לב, הוענקה בימי בורג. מי זוכר היום שר משטרה ששמו בכור שיטרית ז"ל.

לאחר הבחירות הקרובות, תיק המשטרה יהיה מטרה. הליכוד לא יוותר

יסמן־אותי מילוא. זום 77

עליו. ציניקנים צופים אפשרות שהתיק יפול בידי ש"ס, כפיתרון קואליציוני. קיימת אפשרות שתיק המשטרה ימוזג עם תיק הפנים. אם כן, המועמד. המועדף של הליכוד הוא רוני מילוא. אם לא ימוזג, לוטש אליו עיניים אהוד אולמרט.

סביר לצפות האטה בפעילות המשטרה, בכל הנוגע לחקירות פוליטיות וכלכליות־פוליטיות. החוקרים, החיים בתוך עמם, ושקידומם האישי והמקצועי תלוי בהיקמת יחסים תוך משטרתית עדינה ובלתי יציבה, ובזיקה של ריקמה זו למערכת הפוליטית הכללית – אולי יצננו עצמם עד לאחר הבחירות. שר חדש, מטעם הליכוד, עשוי, לדעתם, לזכור היטב איזה קצין בכיר עשה מה ולמי ומתי.

חיים בר לב, סביר להניח, לא יוזן, בתקופת הבחירות, פעילות שניתן לדלל אותה עד לאחר הבחירות. לדלל מבלי לפגוע פגיעה ממשית בתיפקוד המשטרה ובשמירת הצדק.

אשתו הדוברת

שנה אחרי שתת ניצב יורם גונן נכנס לתפקידו כראש היחידה לחקירות הונאה, העניקה רעייתו, ניצב משנה יוניגה גונן, העומדת בראש המחלקה לתלונות הציבור, ראיון לשבועון "לאשה".

יוניגה גונן: "כשקיבל את התפקיד, יורם התראיין ואמר: 'תפקידי לחשוף את האמת ויש לי סיפוק בין אם אספתי ראיות לצורך הרשעתו של החשוד, ובין אם הצליח להוכיח שהוא חף מפשע'.

"עיתונאי מסויים כתב שזה לא מוכיח על אומץ לב. לי זה כאב, כי באווירה הציבורית שבה אנשים מחפשים זירה וגלדיאטורים, צריך אומץ לב לא פחות ואולי יותר להגיד דברים כאלה.

"יורם אמר לי: 'אני מכיר את עצמי. אני עושה מה שאני מאמין, אל תתייחסי לזה', אבל לי זה היה נורא כואב. הוא אמר דברים שצריך לחנך לו את היד על זה ושנה עולים עליו איש משטרה משלם מחיר כבד על היותו איש משטרה".

בר לב: יפרוש ביוזמתו?

זמן קצר אחרי שהתמנה חיים בר לב כשר המשטרה (במחצית 1984), החל למשוך אליו אש מצד הליכוד. ה"יורים" הראשונים היו שני חברי הכנסת רוני מילוא וחיים קופמן, שהאשימו אותו בפוליטיזציה של המשטרה.

העילה היתה, חקירת המשטרה בפרשת הקרקעות מעבר לקו הירוק. בזהלכה עלה נושא התרומות של סוחרי קרקעות וקבלנים לליכוד. העובדה שבר לב שימש קודם לכן מזכ"ל מפלגת העבודה ועסק, בין השאר, בגיוס תרומות למפלגתו, הדליקה נורה אדומה בליכוד.

תגובתו של בר לב היתה מוחצת: "שני חברי הכנסת האלה צריכים לדעת, כי יש שר משטרה מהמערך והוא לא משפיע יומם ולילה על המשטרה ועל החוקרים לדפוק את הליכוד. אנשים שלא שירתו במערכת היירארכית, בצבא או במשטרה, לא תופסים את המנטאליות של אנשים במערכת כזאת. גם בצבא וגם במשטרה הממלכתיות היא ברם".

לפני שלוש שנים, נערך סבב מינויים משמעותי במשטרה, הראשון בתקופת בר לב. היתה ביקורת על כמה מינויים, דווקא מהכיוון של הקצונה הבכירה של המשטרה.

בין היתר, הובעה תמיהה לגבי מינויו של ניצב יגאל מרקוס כראש אגף החקירות במטה הארצי של המשטרה. כמו כן, הושמעה טענה שיורם גונן חסר ניסיון בחקירות כאלה שבהן מטפלת היחידה לחקירות הונאה. הם טענו, שבר לב אינו ער במידה מספקת למינויים רגישים.

בר לב הדף אז את הביקורת וטען, כי כל מינוי נשקל לגופו. הוא שקל היטב את אישיותם של השניים ואת הרקורד המשטרתי שלהם, ואישר ללא היסוס את תפקידיהם החדשים.

בראשית השבוע טענו באוזני מקורביו של בר לב, כי דווקא שני מינויים אלה הוכיחו את עצמם. מרקוס ניווט, לטענתם, היטב את חקירות המשטרה ביחידות הכפופות לו (היחידה הארצית לחקירות הונאה והיחידה לחקירת פשעים חמורים), ושיתף פעולה עם הקצינים הבכירים. גונן עשה, לטעמם, מלאכה יעילה ביחידה שעמד בראשה.

עוד אמרו השבוע מקורביו של בר לב, כי בעת שעיין במינויים המוצעים, השר היה מודע לכך, שתת ניצב זכריה בנאי, העומד להתמנות להאש היחידה לחקירות הונאה, אינו משפטן כפי שהיו שני קודמיו בתפקיד, בנימין זיגל ויורם גונן. השר סבור, כי חוסר השכלה משפטית לא יפריע לבנאי למלא את תפקידו בצורה מקצועית, מה גם שביחידה מצויים כמה משפטנים.

אחד ממקורביו של בר לב אמר לי: "השר קיבל חוות דעת יוצאת מהכלל על תת ניצב בנאי בתפקידיו השונים כראש היחידה המרכזית בתל אביב, סגן ראש יחידת המודיעין במטה הארצי ועוזר ראש אגף החקירות. בנאי לא אוהב תיקים לא סגורים עד הסוף".

שר המשטרה היה מוכן השבוע להתייחס בקצרה לסבב המינויים הנוכחי.

– באיזו מידה קשורים המינויים הללו לכוונה להכין יורש למפכ"ל?

"ההחלטה לגבי מינוי המפכ"ל הבא אינה עומדת עכשיו על הפרק. המפכ"ל הנוכחי ממלא את תפקידו על הצד הטוב ביותר, ונותרה תקופה של למעלה משנה עד לסיום הקדנציה הנוכחית. המינויים הללו הם מינויי רוטאציה רגילים, הנהוגים במשטרה".

– האם המינויים הללו נעשו על דעתך?

"כל מינוי ברמה כזו במשטרה מובא לאישורי. כך קרה גם הפעם. המפכ"ל העביר אלי את המינויים ואישרתי את כולם".

– אתה מודע לעיתוי של המינויים הללו? יש באלה המנסים לקשור לפחות חלק מהם לעומדה שזו שנת בחירות.

"אין שום קשר בין אף אחד מהמינויים הללו לבין שנת הבחירות".

– האם אתה רואה את עצמך מועמד להמשיך את תפקידך כשר המשטרה, במידה ויווצרו תנאים שיאפשרו זאת?

"הייתי רוצה שהמערך ירכיב את הממשלה הבאה. זה כל מה שאני מוכן לומר בתשובה לשאלה זו".

מקורביו של בר לב נמנעו מלתת פירוש לתשובה האחרונה. בהזדמנות מסויימת בעבר רמז שר המשטרה בר לב, כי זו יכולה להיות הקדנציה האחרונה שלו בממשלה, והוא עשוי לפרוש ביזמתו.

כרמל מזרחי מציגה בגאווה!

רעיונות חדשים לחג היין

חבילות שי חדשות. יינות חדשים.

לקראת החג עיצבו עבורך ביקבי כרמל מזרחי 3 סדרות יפהפיות של מתנות לחג. שי שהוא שילוב מושלם: מקורי, יוקרתי ומיוחד.

השי המשולב, כל התענוגות בחבילה אחת.

תוכל להוסיף ליינות המשובחים עוד דברים נפלאים כטוב בעיניך: שוקולדים, קונפיטורות מובחרות, כוסיות יין מפוארות ועוד.

השי היוקרתי - עד חצי היקב. כרצונך.

יועצי היין של כרמל מזרחי ישמחו להרכיב אתך כל צירוף יוקרתי שתרצה. תוכל להעניק את היינות שזכו במדליות זהב בינלאומיות, קברנה 81 ספיישל רזרב, ריזלינג פרמייר קרו וסובניון פרמייר קרו. תוכל לבחור ביינות היוקרתיים ביותר מתוך הסדרות החדשות "רוטשילד" ו"סלקטד", ביין החדש והמעולה "שרדונה" ובמבחר נהדר של שמפניה, ליקרים וברנדי מתוך שפע ההצעות של כרמל מזרחי. כרצונך.

השי החגיגי - מתנה שעושה חג.

שילובים בני 2, 3, 4 או 6 בקבוקים של יינות, ליקרים, ברנדי, שמפניה ומשקאות חריפים. מתנה מתאימה לכל תקציב ולכל מטרה.

התקשר עוד היום למחלקת חבילות שי של כרמל מזרחי. טל. 03-942021

חיפה והצפון 04-525214, ירושלים - 02-532265

כרמל מזרחי

למי שקרוב אליך - יש אצלנו יתרון

כשאתה עומד לפתוח תוכנית חסכון לעצמך או לבני המשפחה שלך - זכותך לדרוש תוכנית שתתאים בדיוק לאפשרויות שלך בהווה ולתוכניות שלך בעתיד. לכן, בדיסקונט מציעים לך שורה של תוכניות חסכון מגוונות וגמישות:

לבחירתך: גמישות בתקופת החסכון
אתה יכול לבחור בתוכנית חסכון משנתיים - עד 8 שנים.

לבחירתך: גמישות בהפקדות
אתה יכול להפקיד הפקדות חודשיות קבועות או הפקדות חד־פעמיות, בהתאם לאפשרויותיך.

לבחירתך: גמישות בהצמדה
אל מה אתה רוצה להיות צמוד? בדיסקונט תמצא מיגוון תוכניות "יתרון" שבהן הקרן והריבית צמודות למדד, לדולר, או לסל המטבעות, ויש לך גם מסלולי ברירה בין הדולר למדד.

לבחירתך: גמישות בקבלת הרווחים
תוכניות "יתרון" מאפשרות לך קבלת הכספים בסכום חד־פעמי בתום תקופת החסכון או כהכנסה חודשית צמודה לדולר או למדד או לסל המטבעות.

יותר קרוב אליך **בנק דיסקונט**

...טוטו משגעים את המדינה. בשנה שחלפה, עשינו 315 מיליון טורי טוטו, ...ר דומה בלוטו. השקענו כחצי מיליארד דולר, הרווחנו 120 מיליון ● מה ...יית עושה אם היית מרוויח? על פי הניסיון, עובר דירה ועוד קצת. ביג דיל

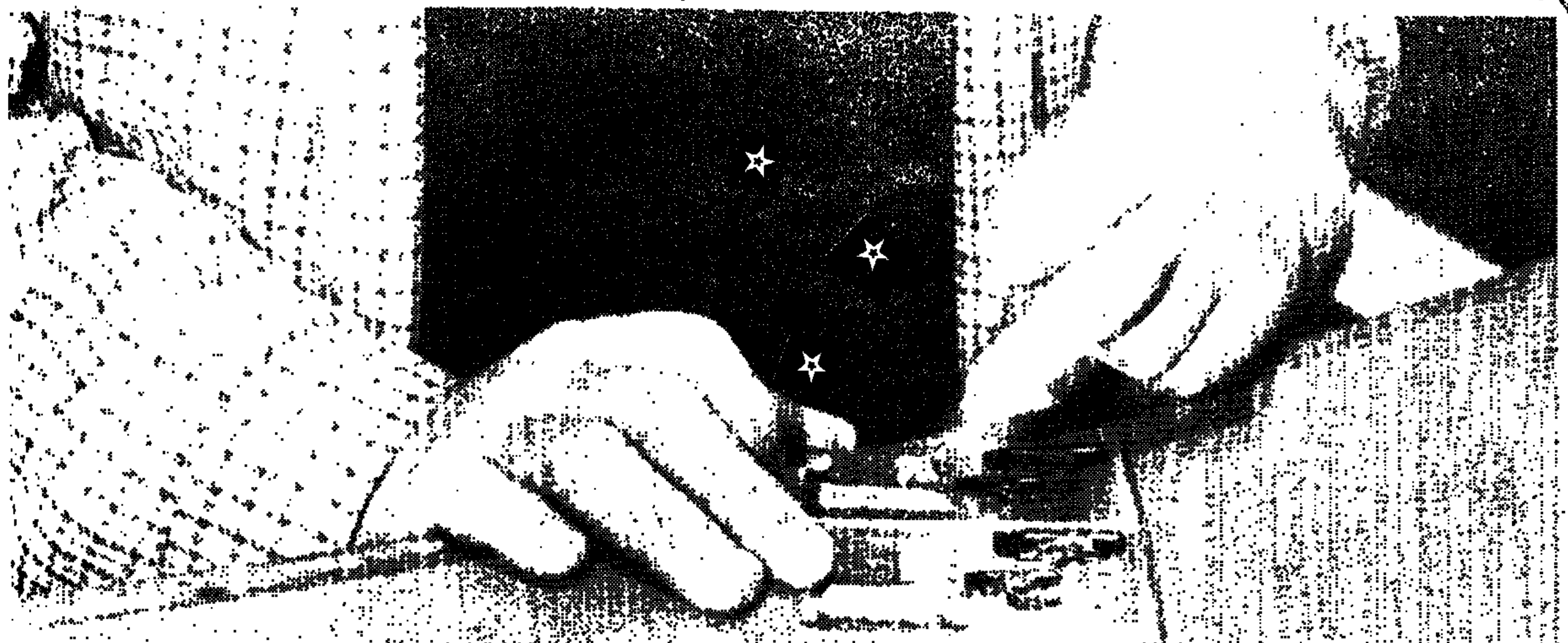

תצלומים: רזי

מיליון יספיק לך?

לאה אתגר

מ'אניה לאומית: לוטו, טוטו, פיס, חיש־גד. באיגד. הכל יכול לקרות, באופן לוטומטי, באופן אוטומטי. צריך למלא רק שישה טורים, צריך לנחש רק שישה מספרים, צריך להספיק עד יום חמישי בחצות, רק לסמן נכון, לנחש נכון – ואתה מיליונר.

פתאום זה קורה להם. קורותיהם מתועדות בתיק עבה בארכיוני העיתונים: פועל שפוטר הפך בין לילה למיליונר. זוכה שבושרה על הזכיה 'באמצע הספונג'ה'. ישיש עם הזכיה ביד שאומר שבגיל 70 זה כבר לא ישנה לו הרבה. ערבי מחן יונס שאומר שזה בא לו בדיוק ביום הולדתו, ועכשיו יוכל לשאת עוד שלוש נשים.

„ישנו ישנו" מריעה להם האומה, ומזילה דמעת־אושר נוכח פנטזיית הכסף הקל: איך הרווק העני עמד בדיוק להתחתן והזכיה הפכה אותו לחתן מאושר. איך הזוג בכה שלעולם לא יוכל לעבור לדירה חדשה, ועכשיו החיים פתאום נראים לו אחרת. איך הילדה העיוורת תוכל עכשיו לקבל טיפול. איך הזוג שעמד להתגרש, כבר לא יתגרש. איך השוטר עם האוברדראפט הגדול בבנק כבר לא שוטר.

מדינה בטירוף. הלוטו בגר הטוטו, עם העם. בשנה שחלפה, מילאנו בטוטו כ־315 מיליון טורים. ניחשנו בלוטו של מפעל הפיס מספר דומה של מספרים. כסף גדול רץ: בערך חצי מיליארד דולר השקענו בכל סוגי הניחושים. ההכנסות מוערכות כ־200 מיליון דולר, הזכיות – כ־100 עד 120 מיליון. במשרדי הטוטו מצלמים את הזוכים עם השיקים השמנים ביד ותולים את התמונות על קירות משרדו של המנכ"ל, יצחק שני. מיליון דולר פרס יכולים לשגע כל עם, גם השפוי ביותר.

ככל שאנחנו אוהבים יותר לשמוע על המיליונרים החדשים הללו, כך הם מתחבאים מאיתנו יותר. במשרדי מפעל הפיס נותנים ראשי תיבות בלבד. רק אתמול היו אנונימיים, היום, עם כסף גדול ביד, הם פוחדים.

יוסי בורגיל, בעל מפעל הסריגים הקטן מקרית גת, זכה באמצע פברואר ב־2.8 מיליון שקלים. היום הוא באמריקה. ברח, אומרים. אחרי שזכה, הסכים להתראיין, ירד לאילת עם שומרי ראש, חגג במסעדות יוקרה עם כל המשפחה, חגג עם העם, והעם חגג עימו: שלח לו 1700 מכתבי בקשה ותרומה. כתבו לו על עוני, אחד ביקש מקרר, אחר הציע שותפות במפעל שמייצר תשמישי קדושה, מישהו ביקש פגישה סודית כי יש לו שיטה להכפיל את הכסף, ואחד שלח לו את כל הרפורטים שלו כדי שישלם במקומו. בהתחלה, בורגיל לא נשבר. שכר פנסיונר שיענה לכל הטלפונים, שישיב לכל המכתבים. לבסוף הרים ידיים ונסע לאמריקה.

הוא לא ברח, אומר דובר הטוטו, רק נסע לטיול ארוך, להתאוורר. מקווה לחזור בקרוב ומקווה שכולנו נשכח אותו. קשה להיות מיליונר טוטו לוטו בארץ.

באמת קשה: יוסי ג., איש טכני ומומחה למחשבים מכפר סבא, זכה בטוטו לפני כשנה ביחד עם אביו, אליהו, ב־1.3 מיליון שקל. בא, הצטלם עם שיק ענק ביד. מרוב התרגשות, הצלם התבלבל והדפיס צילום של יוסי עם שיק של איש אחר. אחר כך צילמו אותו עם השיק הנכון, תלו את הצילום על הקיר – ומאז לא מניחים לו: כל העולם טילפן לו.

גם אני. לפני שפתחתי את הפה, אמר שיטרוק לי את הטלפון. אמר שיקליט אותי, ואם אפרסם את שמו, יתבע אותי לדין. יש לו גב חזק היום, הוא אמר. באמת יש: מסתבר שמאז הזכיה הגדולה, הוא ממשיך עם הטוטו, מסתייע אולי במחשב. כבר זכה שש או שבע פעמים נוספות, כל פעם בכ־200 אלף שקל. גר בוילה בכפר סבא, עם בריכה. קודם, לאביו היתה חנות ומפעלון לעסקי ביוב. היום, החנות מושכרת.

אני דווקא רציתי לשמוע ממנו על השיטה שפיתח לזכות, ואם בכלל יש שיטה כזאת, ואיך החיים שלו השתנו מאז הזכיה, אבל אחרי האיומים, רק רעייתו הסבירה: „אנחנו אנשים פרטיים. רוצים לשמור על הפרטיות. לא רוצה שכל העם יידע מה אני קונה ומה אני לובשת".

■■■

גם אביטל מנחם, מורה לנהיגה מירושלים, זכה לפני כשנה ב־800 אלף שקל בטוטו. איש נחמד עם שפם גדול. הצטלם עם הרעיה ועם השיק הגדול ביד. טילפנתי לו. הוא נשבע שהחיים שלו לא השתנו בכלל מאז הזכיה, לך תדע: אולי רק שם את הכסף בבנק. מבקש גם הוא פרטיות.

יש כאלה שמכחישים את הזכיה מכל וכל. אחרים מקטינים את גובה הסכום בו זכו,

שני שוטרים בבולשת הירושלמית, זכו לפני כחצי שנה ב־932 אלף שקלים בטוטו. היום הם כבר לא במשטרה

אפילו שהוא רשום שחור על גבי לבן. תקציבאית במשרד פירסום תל אביבי, שזכתה על פי הריווח בכ־600 אלף שקלים בלוטו בשבוע שעבר, התרגזה עלי כשטילפנתי אליה. „מה פתאום? בכלל לא זכיתי בשום כלום". התנצלתי בחיוך, אם לא זכתה, למה היא מתרגזת כל כך? אחר כך מצאתי שהיא לא היחידה: נהג אגד מאשקלון הכחיש במשך חודשיים שניחש נכון בלוטו. תושב מעלות שניחש נכונה את כל 13 המספרים, גרם לטוטו־ניחושים בעיירה: מי הוא הזוכה המאושר?

אלה שזכו בעבר בסכומי כסף שמנים ואינם חוששים להתראיין, כמו אותו יהודי קשיש שהסביר כי כבר היה בכל המתנות בסיביר, אז הוא לא מפחד מאף אחד – מלמדים שבסך הכל אנחנו עם די שפוי. לפחות מהבחינה הכלכלית: מחליפים דירות, קונים מכוניות, מרשים לעצמם לעזוב מקומות עבודה, מוותרים על משכורת של שכירים ופותחים עסקים קטנים, מטיילים בחוץ לארץ, קונים מתנות לילדים, ובעיקר מגלים חוש נאמנות משפחתי: שוטר ירושלמי סיפר לי, שאחרי הזכיה העניק סכומי כסף גדולים לשמונת אחיו, לששת האחים והאחיות של רעייתו, וגם לארבעת ההורים.

רוב הזוכים ממשיכים לשחק בטוטו לוטו. אפילו שסבורים שהרעם לא מכה פעמיים. אבל לך תדע. ערביה אחת מנצרת זכתה פעמיים, אפילו שהסיכויים למזל כזה הם רק אחד לארבעה מיליון. יש אלוהים.

יש גם כמה סיפורים פחות שמחים: תגה אריזוני, אם לארבעה מירושלים, שבעלה זכה בלוטו ב־400 אלף שקל, טוענת כי הזכיה הרסה להם את המשפחה. „הוא החל להתנהג מוזר. החל ללון בבתי מלון, קנה מתנות למשפחת הוריו ולא לרעייתו ולילדיו, הגיע עד פת לחם, וכשביקשנו ממנו סיוע, החוגג ותבע להתגרש".

הבעל, לעומת זאת, טען שהרעיה השתנתה וזנחה חובותיה: היא הגישה תביעה על מחצית הזכיה ובנוסף צו עיכוב יציאה מהארץ.

זוג אחר, מתל אביב, שניחש 13 מספרים בטוטו, אבל התחלק עם אחרים בזכיה, קיבל שהזכיה הגדולה, שלא היתה מספיק גדולה, הרסה להם את החיים. הם עברו מדירה בדרום תל אביב לנוה אביבים שבצפון, קנו מכוניות, וידאו, בגדים חדשים. הרגישו כמו מיליונרים,

אמנון משה, נהג אמבולנס בן 24 מטבריה, זכה לפני כשנה ב־900 אלף שקלים בלוטו. קנה ב.מ.וו, עזר לאחיו, פתח משרד אמרגנות

אבל שקעו בחובות. התחרות עם הסביבה החדשה שינעה אותם, הם החלו רבים, החיים שלהם הפכו גיהנום והיום הם מתגעגעים לימים הטובים השקטים והפשוטים של דרום תל אביב.

צרות היו גם לקיבוצניקים שזכו בפרסים שמנים. היו להם חיכוכים עם הקיבוץ למי צריך ללכת הכסף. כמה מהם עזבו. לעומת זאת, היה קיבוצניק אחד שהחליט לתת את הכסף לקופת המשק, והסיפור שלו פורסם בעלון הקיבוצים. בחורה אחת כתבה לו שעשה מעשה חברי יפה. הם נפגשו התאהבו ונישאו.

■■■

לפני כשנה, זכה אמנון משה, נהג אמבולנס בן 24 מטבריה, ב־900 אלף שקלים בלוטו. מייד אחרי הזכיה דיבר על החיים המאושרים המצפים לו: חתונה, וילה, וולוו. חודשיים לאחר מכן, התפטר מעבודתו הלילית. „היה לי קשה להמשיך להסתובב בלילות בשביל 1000 שקל לחודש".

היום, שנה אחרי, יש לו משרד להפקות ואירועים בשם „עידן" בטבריה. ארבעה עובדים וגם תזמורת ונגנים מקומיים שתמיד העריץ, והיום הם שכירים שלו. מנגנים בינתיים בחתונות, בבר־מצוות או בבריתות. הוא גם מעורר כשרונות צעירים מהאיזור: בית שאן, עפולה או טבריה. מממן לזמרים שהוא מגלה תקליטי שררים ונוסע עם הדוגמאות למשרדי ההקלטות הגדולים בתל אביב. מנסה להיכנס לשטח. רכש מערכות קול וציוד הקלטה. בקיצור: הפך תחביב למקצוע.

טבריה, עיר קטנה, כולם מכירים אותו והוא מכיר את כולם. הוריו ממשיכים להתגורר באותה דירה, לאחר הזכיה שיפצו מעט. עזר גם לשמונת אחיו, שכירים בעיר. קנה בטבריה כמה חנויות אותן השכיר לרשת „פולגת", קנה ב.מ.וו חדשה. מתכנן טיול כוח"ל. את שאר הכסף הכניס לבנק. בינתיים, לא נשא אשה, לכן גם לא בנה לו בית כפי שתיכנן. גם חברה קבועה אין לו. קודם היה בחור עם ראש נקי. היה מתעורר בצהריים, הולך לפגוש חברים שעסקו במוסיקה, עובד בלילות. עכשיו הוא עסוק כל הזמן.

תמכטים של אלה שלא מפרגנים הם לעיתים כמו נעצים, הוא אומר. חמזל שלו הוא, שהוא טיפוס קליל, לא לוקח קשה את החיים ולא לוקח ללב. הזמר היווני יניס, ממועדוני הלילה התל אביבים, נאסף לאחרונה על ידי אמנון משה, שאפילו שיכן אותו עימו בדירתו השכורה. „אמנון, בחור זהב, נשמה. יכול לעשות בכסף מה שבראש שלו, אבל עוזר לאמנים", אומר יניס.

שנה אחרי הזכיה, מונולוג של אמנון משה:

„להיות מיליונר זוכה בטבריה, לא קל. עיר שאין בה תמיד מלוא האמון לאנשים, מצד שני, עיר חברותית משפחתית. אין עלי לחץ שאי אפשר לעמוד בו. אחרי הזכיה, העולם נראה לי אחרת. יש לך כסף, אתה יכול לעשות מה שאתה רוצה. לקנות, לשחק אותה בגדול, הכל. מצד שני, הכסף מבלבל אנשים. לא כל כך בילבל אותי כזוכה, כמו שבילבל את הסביבה. הציבור רק שומע שבן אדם זוכה, ומתחיל מבול. כל הזמן בילבולי מוח. אנשים באים ומבקשים: תלווה לי, תיתן לי, יש לי רעיון, תעזור לי, מה אתה אומר? אין סוף.

„אחרי הזכיה עוד עבדתי. הייתי בא באמבולנס לקחת חולה, מסכן. היו אנשים אומרים שהנה בא האיש עם מפעל הפיס. חשבתי שזה לא יכול להימשך כמו קודם. עוד לפני הזכיה היו לי חברים שהתעסקו במוסיקה ובהופעות. אהבתי את זה. בניתי תקליטיה, קניתי טייפים, תאורה, אפקטים. חשבתי: למה לא? עכשיו כשאני יכול. נתתי את התקליטיה במתנה. בא אלי שי אלטיט, זמר מבית שאן. כישרון עולה. הכרתי אותו עוד כשעבדתי במגן דוד. הוא היה מתנדב בבית שאן. חיבר שירים עבריים שאהבתי. הגיע אלי מתוך הערצה אישית. מה להגיד? תחושה כמו משפחה. עכשיו אני מוציא לו תקליט שהדרים, עם העטיפה המתאימה והכל. הגיע אלי גם זמר טברייני בשם דייב, עכשיו אני מוציא לו קלטות. נותן צ'אנס לזמרי הצפון. יש כל כך הרבה אמנים טבריינים ומהסביבה, וצריך להעלות את האוור על המפה.

„העבודה הזאת חדשה לי, אבל אני טיפוס שמנסה ובודק. יש הרבה בעסקים האלה, כולם מנסים לאכול מהצלחה של השכן. מחפשים אותי, כולם יודעים שיש לי כסף, מתייחסים בדרך כלל בכבוד. טבריה בעיקרון עיר טובה. לא עובדים אחד על השני. כשאין דברים גדולים, אני בהפקות של חתונות ובר־מצוות, מי שלא מפרגן מסתכל בקנאה. אבל יש הרבה אנשים טובים. ביגשים, לוחצים ידיים, רק רעים אומרים: תראו איך הבחור צמח.

אם לארבעה מירושלים, שבעלה זכה בלוטו ב־400 אלף שקל, טוענת כי הזכיה הרסה להם את המשפחה

מי שמכין אותי, כמו אנשים קרובים לי, יודע: תמיד המוסיקה היתה קרובה אלי. היתה בטבריה להקה שהערצתי. עוד לפני שזכיתי הייתי עוזר להם בכל מאחורי הקלעים. אחרי שזכיתי, עזרתי להם עוד יותר. הם היו מופיעים באירועים בעיר ומפרסמים אותי. כינו אותי 'אמנון הפקות'. חשבתי אם כבר מפרסמים, או למה לא, ונכנסתי לעניין באופן מקצועי. ממשהו שהיה כמעט בצחוק, עברתי ל'עידן הפקות'. מי שרוצה נגנים, מזמין דרכי. אני משלם להם משכורות וסוגר עניינים.

„הכסף לא שיגע אותי, אבל נולדה דאגה: שתהיה פרנסה בטוחה, שלא אצטרך לשבת ולדאוג לעתיד. שלא אצטרך להתאמץ יותר מדי, שאהיה עצמאי ויהיה לי טוב. החברה הישראלית קצת ביקורתית: תמיד מחפשים אותך. באיזה נקודות אתה לא הכי הכי. מילא.

„אני לוקח את החיים די קל. אי אפשר להגיד שמצאתי בחיים מה שחיפשתי. נכון, אני מבלה בלי חשבון, אבל אין לי זמן. מפנק את עצמי ברמת חיים. קונה, אוכל, מה שבא. אבל החיים שלי עוד לא מסודרים. אין חברה קבועה ואין בית. אני אפילו שוקל לחזור לגור עם ההורים.

„אין לי פחדים, אבל יש לי חלום חדש: שיהיה עסק שירוץ, אז אוכל לשבת בראש שקט, ואז אבנה משפחה. בינתיים להיות עצמאי זה גדול. יש לי הרבה רעיונות משוגעים בראש. לא יכול לגלות, אבל אני אופטימי. אני נשאר בטבריה והכסף לא הוריד עלי אושר לא מצופה, רק איפשר ללכת לכיוון אחר, כיוון בורך. חדשה, שאני עדיין בהתחלה שלה".

■■■

דוד אברהמי ודוד זהוט, שני שוטרים בבולשת הירושלמית, זכו לפני כחצי שנה ב־932 אלף שקלים בטוטו. כששמעו על הזכיה, היו בתפקיד. השתוללו במכשיר הקשר המשטרתי, כל המשטרה שמחה עימם. היו להם אז משכורות של 800 שקלים לחודש ואוברדראפט בבנק של 11 אלף שקלים. השניים קיבלו את השיק במשותף, באו לבנק וחילקו חצי חצי חברים.

היום, שישה חודשים אחרי, שניהם כבר לא שוטרים. זהוט ממעיט בעריך הזכיה. מבקש שלא לעורר את השד של העין הרעה. כשמבקשים לו, לעיתים הוא מעורר תחושה שעוד מעט נצטרך לתרום לו. אברהמי, איש

למה שלא תרוויח יותר?

כדי שתרוויח יותר

ריבית ועמלות על האשראי ולהגדיל את הכנסותיך מחסכונות והשקעות.

תכנון כספי כולל מעמיד לרשותך כלים חדשים ובלעדיים שיעזרו לך להחליט על התכניות המתאימות לך, ובדרך זו להרוויח יותר ממכלול פעולותיך הבנקאיות.

■ **תיק לתכנון כספי כולל**
בתיק תמצא מידע מרוכז על תכניות האשראי, ההשקעה והחסכון של הבנק וכן דפי עזר מיוחדים לתכנון תקציב המשפחה או העסק, בעזרתם תוכל לתכנן את פעולותיך הכספיות לאורך זמן.

■ **מידע עדכני ומפורט על האשראי וההשקעות שלך**
מעכשיו תוכל לקבל במסופי הערכון לשרות עצמי, בסניפי בנק הפועלים עדכון שוטף לא רק במצב החסכונות וההשקעות שלך, אלא גם במצב הלוואותיך לסוגיהן, כולל מועדי פרעון, סכומי פרעון צפויים ועוד.

■ **יעוץ מקצועי מקיף**
בסניפי הבנק עומדים לרשותך יועצים מנוסים, בעזרתם תוכל לגבש את תכניות הפעולה המתאימות ביותר עבורך הן באשראי והן בחסכון ובהשקעות.

בוא לבנק הפועלים.
בקש תכנון כספי כולל ותראה איך מרוויחים יותר.

מושג חדש בבנקאות הישראלית

תכנון כספי כולל הוא התפיסה החדשה של בנק הפועלים, תפיסה המיועדת לאפשר לך להרוויח יותר.

תכנון כספי כולל מיועד לך, בעל המשפחה או בעל העסק.
לא תמיד אתה יודע באיזה תכנית חסכון להשקיע או איזה סוג אשראי מתאים לך ולצרכיך.
חשוב שתזכור, בחירה מוטעית עלולה לעלות לך הרבה כסף - לעיתים אף סכלי שתרגיש. מאידך, החלטות נכונות יכולות לחסוך לך הוצאות של

בוא ותראה איך פועלים טוב יותר בבנק הפועלים

...ודיל, בעל ...על סריגים מקרית גת, זכה באמצע פברואר ב־2.8 מיליון שקל. היום הוא ...מריקה. ברח מ... ...נדנדים ● יוסי ג. מכפר סבא זכה לפני כשנה ב־1.3 מיליון שקל. מאז, זכה עוד 6 ...עמים. לא מגלה ...ך ● אביטל מנחם, מורה לנהיגה מירושלים, זכה לפני כשנה ב־800 אלף שקל. שם את הכסף בבנק ● ...מנון משה, נהג אמבולנס מטבריה, זכה ב־900 אלף שקלים. קנה להקה ותזמורת

לוטו, דירה, מכונית, קצת חוצלארץ, קצת בגדים, עסק קטן

שמח, פתוח, מדבר חופשי על המזל שנחת עליו. שני זוכים באותו סכום, שונים בגישה. עניין של אופי.

אברהמי, 32, נשוי עם שלושה זאטוטים: „כשזכיתי, העולם התהפך. התפרסמתי ולפעמים היתה לי תחושה שמסתכלים עלי כמו על מצורע. היו כל מיני בלופרים שניסו להתחבר אלי, אחר כך העניינים תורה לאל, נרגעו.

„היום אני נהג במונית שאותה רכשתי. פרנסה טובה, בערך פי ארבעה ממה שמרוויח שוטר. לא נעים להגיד. אפילו קניתי בית במבשרת. עוד לא הספקתי לעבור לשם, אבל יש שם ארבעה וחצי חדרים, 140 מטרים רבועים. ארמון לעומת שלושת החדרים שלי ברמות. קניתי גם מכונית פיאט חדשה, ובקיץ, אם הכל יהיה בסדר, אסע פעם ראשונה עם האשה לחוצלארץ.

„אחרי הזכיה, כנראה שהגזמתי בהשתוללות. דווקא אנשים קרובים התביישו לבקש טובות. אבל הרחוקים העזו. בא אלי איזה שכן שבקושי היכרתי וביקש שאלווה לו עשרת אלפים שקלים לקנות טנדר. אחר כך היתה הצפה. אמרתי לכל המבקשים: כל הכסף סגור, אני לא יכול לעזור.

„מה כן? אני אופי משפחתי, מזרחי. למשפחה שלי עזרתי, וברוך השם יש לי משפחה גדולה: מהצד שלי שמונה אחים, מהצד של אשתי עוד שישה אחים, ואחר כך באים ההורים מכל הצדדים. לכל אחד נתתי מינימום איזה אלף דולר. כך כבר בהתחלה הלכו יותר מחמישים אלף דולר. לא מצטער על כך אפילו דקה. כל מי שאני אוהב שיזכה גם כן.

„אחרי הזכיה, הילדים שלי כמו ילדים של איש עשיר: מקבלים הקטנים מה שמבקשים. לא יודעים את המלה 'לא'. קודם, איפה היו להם צעצועים? עכשיו הכל אלקטרוני וגם מחשב קטן. דברים שלא העלינו על הדעת. לעצמנו לא השתגענו. לא פרוות, לא יהלומים, לא מיליונרים.

„נשארתי בדיוק אותו דוד שהייתי. סגרתי קצת כסף בבנק לילדים ולעצמי. בסך הכל, טוב לי ומאחל לאחרים כל טוב.

„אני ממשיך למלא טוטו כל שבוע בערך בשלושים עד חמישים שקלים. כל מיני אנשים באים אלי ומבקשים שאמלא איתם ביחד, אולי המזל שלי ידבק בהם".

> ☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆
>
> **אף אחד מהזוכים שפגשתי לא מרגיש שיש לו יותר מדי, שהוא יכול לבזבז בגדול. אף אחד לא סיפר על מעשי צדקה, אף אחד לא עשה משהו מטורף**

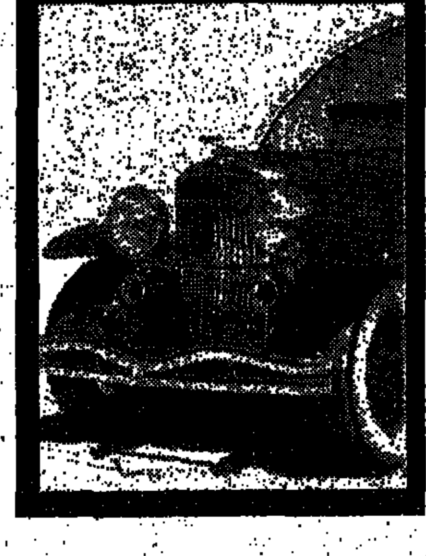

שותפו של אברהמי לזכיה, דוד זווזט, יצא לשנת חופשה ללא תשלום מהמשטרה ומנסה להיכנס לעסקים. עדיין מוקדם לטעמו לגלות לאיזה. גם הוא בעל משפחה: אשה שעד היום עובדת בבית החולים הדסה וחמישה ילדים, מגיל שנה עד 15.

זווזט: „אני עדיין לא מריח את כל הטוב. גר עדיין בדירה של שלושה חדרים קטנים. אבל כבר קניתי דירת חמישה חדרים בשכונה חדשה, חדרים כמספר בני המשפחה. קניתי גם מכונית חדשה, אודי 86 משומשת, ואני כל הזמן חושב שזה מותרות ואיך אפשר יהיה להחזיק אותה.

„אחרי הקניה הזאת, נשאר רק מעט למותרות. הרי זה לא סכום של מיליונר שאפשר לברוח איתו לחוצלארץ. הכל אצלי היה מתוכנן: לא ביזבוזים, אלא בצניעות. עזרתי מעט להורים שהם פנסיונרים ולאחים שהם שכירים.

„יש שינוי בחיים: קודם למשל, ילד רצה לצאת לקולנוע, לא הרשיתי. יש לי ארבעה שכבר גדולים. עכשיו אני מרשה שילכו לקולנוע. קונה להם בגד חדש ולא בצמצום. יש מעט יותר תחושת ביטחון. אחרי הסידורים של החיים, לא יישאר הרבה. תעשי חשבון: כמעט כל הכסף הלך. יש לי תחושה מציאותית. לא של ביטחון מופרז ולא של חרדה. רק הדירה והמכונית אכלו את הכסף".

■ ■ ■

ראובן צולקר, יליד הודו, מורה למכונאות רכב מקרית שמונה, אב לחמישה ילדים, זכה בטוטו לפני כחודשיים ב־700 אלף שקלים. מאז, הוא ממשיך ללמד בבית הספר, אבל מחפש עסק. חושב על החלפת דירה, אבל לא מזדרז.

צולקר אומר שיישאר בקרית שמונה. העיר הזאת מתייחסת אליו בכבוד, גם תלמידיו. כולם מכירים אותו וטוב לו בסביבה שלו.

מאז זכה, באים אליו המון אנשים עם בעיות, הוא איש רגיש, איש חינוך שער לצורכי הסביבה, יודע את הצרות של העיירה. קשה לו מאוד לסרב לפונים, אבל בכל זאת, צרכיו קודמים.

כמעט בכוח האנרציה, ממשיך למלא טוטו כל שבוע. ממלא ולא מאמין שיזכה שוב. בינתיים, הראש שלו מלא במחשבות ובדאגות לאיזה כיוון יילך.

■ ■ ■

במועדון המיליונרים ובסביבתו ... האחרונה עשרות ישראלים: ... מנצרת זכה במיליון שקלים, ברוך ... מצפון הארץ זכה ב־550 אלף שקלים ... בניסטי משיכון דורה בנתניה זכה ב־450 ... שקלים, אברהם גוריאלשוילי זכה ... שקלים, והרשימה ארוכה.

רבים מהזוכים לא הצליחו לאתר ... דירות, החליפו מקומות. משנה מקום משנה מזל ... מקום. התחושה של רבים מהם היא, ... בו זכו הוא גדול – אבל לא די בו. ... מספיק. לפני הזכיה, היו בולעים את ... בתדהמה אם היו אומרים להם שזה לא ... שלא יהיה די. עכשיו, הסטנדרטים ... הכל יחסי.

זוכרים את הסרט המשעשע „המליונים של ברוסטר", עם ריצ'ארד פריאור ... לבזבז תוך חודש 30 מיליון דולר, ... התנאי של דודו, שהוריש לו 300 מיליון דולר? המסכן הזה עבד בפרך. ... למדבר סעודיה. קרחונים מהקוטב ... שכר את מלון פלאזה בניו יורק לחודש ... ועיצב מחדש את הסוויטות. ... לחברים ולעוברי אורח. שתה יינות ... דולר לבקבוק. תרם לרשימה ... צדקות, ואפילו רץ לראשות העיר ... רשימה ששמה „הצבע בשביל ... היורש המסכן מת לבזבז, ולמרבה ... לפעמים הרוויח.

קולנוע לחוד ומציאות לחוד. ... הישראלי, אף אחד מהזוכים שפגשתי ... מרגיש שיש לו יותר מדי, שהוא יכול ... בגדול, שהוא יכול להשתגע ולייבא ... וקרח מאלסקה. אף אחד לא סיפר על ... צדקה, אף אחד לא עשה משהו משוגע ... אוטו, עסק, הורים, קרובים, קצת ... קצת בגדים, קצת ריסקי ומערנים ... בפרופורציה מקומית. לא משתגעים ... בשמפניות, לא ביהלומים.

זה רק לפני הזכיה, שהמוח שלנו ... לוטו, טוטו, שמוטו, אם יעלה בגורלנו ... שהחיים שלנו ישתנו, מה לא נעשה ... סוף סוף בא, ואנחנו מתחבאים, ... מתחשבנים, נשארים בעולמנו ... שהיה יכול להיות מזל יותר גדול ... מעט.

במחשבה שניה, זה בטח המזל ...

■

על קו התפר

אין יותר עסקים ליד שער שכם. הנסיעה הביתה, ל„צמרת הבירה", הופכת למסע לאורכו של תפר שהולך ונפרם. וילדה אחת, מכתה ג/2, כתבה: „אני הייתי רוצה לשנות את היחסים שלנו עם הערבים, כי בכל מקרה, כולנו בני אדם וכולנו נולדנו ונבראנו בצלם אלוקים וכולנו במדינה אחת ויחידה שהיא כנען, זאת אומרת ישראל"

„זאת הפעם הראשונה מזה 20 שנה שיש לי הרגשה שאנחנו נאבקים על השליטה בעיר ועל השליטה על הר הבית. חזרנו לעימות האמיתי: העימות עם הערבים הפלסטינאים"
חיים מוטה גור

סוף העונה שחוברה לה יחדיו

חיים שיבי

יום שישי. נסיעה ממלון „המלך דוד" אל ביתי בשכונת „צמרת הבירה" הופכת לנסיעה לאורכו של תפר שהולך ונפרם.

עכשיו אני יודע שאני נוסע גם לעבר הכפרים הערביים עיסאוויה וענאתה, דרך שער שכם, ואין יותר עסקים ליד שער שכם. סוף העונה שחוברה לה יחדיו.

מה ידע הילד שלי על עיסאוויה? חצי קילומטר מתחת למרפסת. העוזרת באה משם. לפעמים היו כאלה שבאו ועלו משם לחטט בפחי הזבל, לסחוב בלונים של גז. זהו.

מה הוא יודע עכשיו על עיסאוויה? הם מול החלון שלו. מתחת לכבסים האדומים המתנופפים ברוח החורף היה בית דפוס שממנו יצאו פקודות. ביום בהיר אפשר לקחת משקפת ולראות את השקט היחסי בפעולה.

בעלון בית הספר שלו, בית הספר ע"ש פרנקל שברחוב האצ"ל, זה הרחוב שבו גר אמיל גרינצוויג, כתוב ש„בגלל המצב אנו חוזרים לשמירה מלאה כמו בעבר".

ילדה אחת, שרה שמחוביץ, מכתה ג/2, כתבה שם: „אני הייתי רוצה לשנות את היחסים שלנו עם הערבים, כי בכל מקרה, כולנו בני אדם וכולנו נולדנו ונבראנו בצלם אלוקים וכולנו במדינה אחת ויחידה שהיא כנען, זאת אומרת ישראל".

אתה הבנת את זה, שולץ?

■■■

בלובי המטופח של „המלך דוד" יש, כמו תמיד, שולחן מגבית עם פרחים ונערות. אנשים קשישים עם כוונות יהודיות טובות מצמידים, כמו תמיד, לדש בגדם לוחיות קטנות מפלסטיק, הנושאות את שמם.

שולץ לקח סוויטה בקומה ה־21 של „הילטון". בלי הנוף של הר הבית ויותר רחוק מהמופתי ומהוואקף. אבל, שום דבר לא מפסיק את המנגינה של „המלך דוד". נייל קינוק הבריטי היה פה לפני שבוע ודיבר קשות על העצמות השבורות שראה בשכם ועל צילומי רנטגן של מעוכי גפיים.

ד"ר קינוק מדבר, אמר פקיד של משרד החוץ בחיוך משועמם.

בצד השני של הרחוב, במסעדה הקטנה של י.מ.ק.א, אומר לי המנהל יוסי איזנברג, שבחממה הזאת לא מרגישים את המתח. איזנברג הוא ירושלמי שלמד פסיכולוגיה בג'ורג'יה. הבוס שלו, דיוויד דין, הוא אמריקני נוצרי ממילווקי. מנהל התשכונות הוא ערבי נוצרי, ריזק אבו־שר.

אני מבקש מאיזנברג לקרוא לאבו שר. איזנברג חוזר ואומר שלא עכשיו, אבו־שר נותן שיעור ברידג'.

במקום אבו־שר, אני לוקח לשולחן קטן את יוסף מכפר דורה, סמוך לחברון, אחראי משמרת במסעדה.

יוסף לא חי בחממה. גם לא בבניין י.מ.ק.א שבכניסה אליו חרוטה באבן הכתובת הבאה: „מקום זה השלום שורר בו. יריבות מדינית ודתית תישכח. אחדות בין עמים תטופח ותפותח. לורד אלנבי. נאום ההקדשה. אפריל 1933".

■■■

יוסף, מונולוג אחראי משמרת: „אני עם הרגשה של מה שקורה עכשיו בשטחים אבל לא עם המעשה.

„עכשיו לא פשוט לבוא לעבודה, לצאת מהכפר. אחר הצהריים אני עושה סיבוב, כאילו מטייל, ומסתלק לעבודה. אני מרגיש בעיה עם לבוא.

„בדרך יש מחסום. בשביל לצאת מהכפר אני צריך להוציא אבנים מהמחסום. אתמול לא החזרתי את האבן למקום. קיבלתי מכתב איום. אני לא יודע מה לעשות. אם אני לא אשאר בכפר ושם יקרה משהו, לא יזכרו עלי טובות. אני לא רוצה להתנתק מהם.

„אני חושב על עצמי כאדם שמחזיק ביד אבן וביצה. לא רוצה להפיל את האבן. לא רוצה לשבור את הביצה. אני מדבר כל הזמן עם העובדים הערבים במסעדה על המצב. שלא יחזיקו את הדברים בבטן. אם אני לא אמשיך לבוא, הם יעזבו.

- „אשתי בירדן. באה פעם בשלושה חודשים. יש לי שני ילדים. פעם היה חוק, שאם ילד נולד ואבא שלו מפה, אז גם הילד מפה. אחר כך יצא תיקון לחוק, שאם ילד נולד והאמא שלו משם, אז גם הילד משם. ככה יוצא, שהילד הגדול שלי מפה והילדה הקטנה שלי משם. עושים חוקים איך שרוצים.

„בהתחלה חשבנו: עוד פעם הפגנה ששום דבר לא יצא מזה. עכשיו זה אחרת. כולם בכפר חושבים שאין דרך חזרה. אף פעם לא היינו כל כך מאורגנים. גם כשיש שקט, תדע לך שזה שקט מאורגן. למעלה רוצים לחשוב על מה שקרה ולהפיק לקחים. אנחנו עכשיו כמו פירמידה. יש מי שנותן פקודות מלמעלה וזה מגיע למטה.

„אני כבר עשר שנים עובד עם יהודים. אף פעם המצב לא עניין אותם בכלל. עשו חיים.

צילומים: ניצן שורר

OLYMPUS PC/X

כל המחשבים האחרים מיושנים לידו

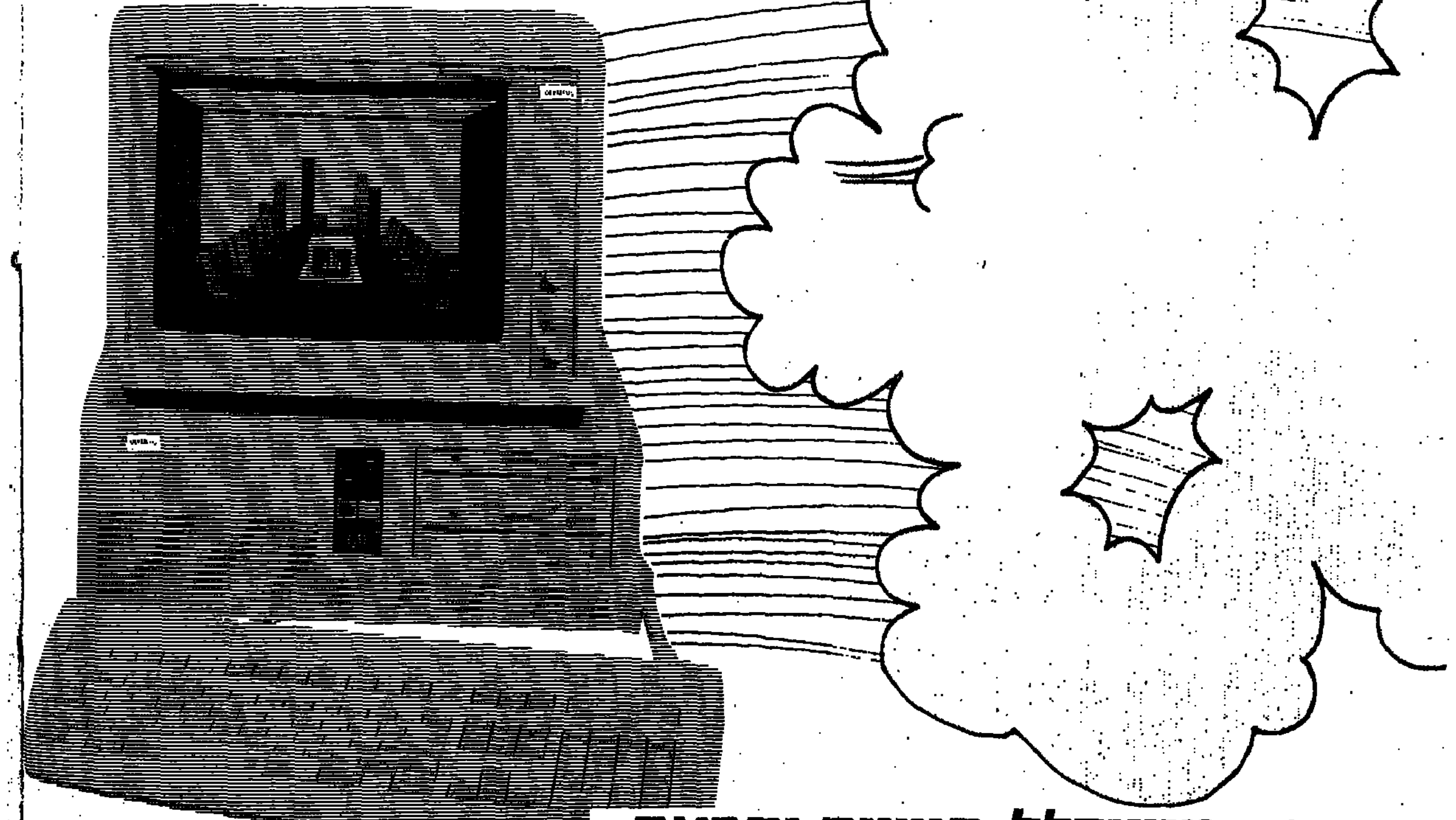

המחשב הכי מהיר 10MHZ עד 12 תשלומים

יבוא ושרות D.G. Microtechnics

הכי הכי משוכלל - השווה ותראה.

המאפיין	OLYMPUS '88	במחשבי PC/XT אחרים*
1. כרטיס צבע/גרפיקה	✓	או
2. כרטיס מונוכרום	✓	או
3. כרטיס הרקולס	✓	או
4. כרטיס עכבר	✓	—
5. כרטיס ג'ויסטיק	✓	—
6. כרטיס מדפסת	✓	✓
7. תמיכה להפרדה גבוהה של 640X400 צבעים במוניטור צבע עם רכיב נוסף אחד בלבד.	✓	—
8. תמיכה להפרדה של 640X200 לארבעה צבעים שונים.	✓	—
9. תמיכה לחיבור למוניטורים בשיטת שידור Composite-video.	✓	—
10. חיבור לצג ישיר (רגיל)	✓	✓
11. כניסה לעט אור	✓	—
12. זכרון מהיר 256k 41256/12	✓	—
13. מקלדת AT	✓	—

גזור וקח איתך לחנות

למחשבי OLYMPUS '88 2 כונני דיסקטים יפניים, מקלדת AT ומוניטור דואלי.

* pc/xt - שם מסחרי רשום

הפצה סיטונאית גולן מחשבים דיזנגוף סנטר טל. 03-288348

פתוח גם במוצ...

★ **גולן מחשבים** דיזנגוף סנטר קומה ב' שער 3, טל. 03-288348 ★ **שמא מחשבים**, רח' אחד העם 3 נתניה, טל. 053-331628 ★ **רם מחשבים**, רח' הרצל 88 ראשל"צ, טל. 03-955855 ★ **גולן הרצליה**, לב העיר הרצליה, רח' סוקולוב 22 טל. 052-545490 ★ **ראשית חכמה**, שד' העצמאות 67 מגדל נחום בת-ים, טל. 03-595150 ★ **קרית המחשב**, קניון ... טל. 04-726976 חיפה/מגדל הנביאים צמוד לקולנוע רב גת ★ **י.ד. מחשבים**, רח' בנימינה 4 רחובות, 08-492003 ★ **גולן ר"ג**, רח' דוקטור כהן 2 פינת ביאליק 66 ר"ג, טל. 03-721285 ★ **דינמיק מחשבים**, קניון אילון ר"ג, טל. 03-790216 ★ **פיקוק מחשבים**, רח' הבנים 25 הוד השרון, טל. 052-917073 **מני מחשבים**, דיזנגוף 190 ת"א, טל. 03-246606 ★ **באג מחשבים** דורות ראשונים 10 ירושלים, טל. 240926 ★ **זום לצילום**, סוקולוב 61, חולון טל. 03-845672

על קו התפר

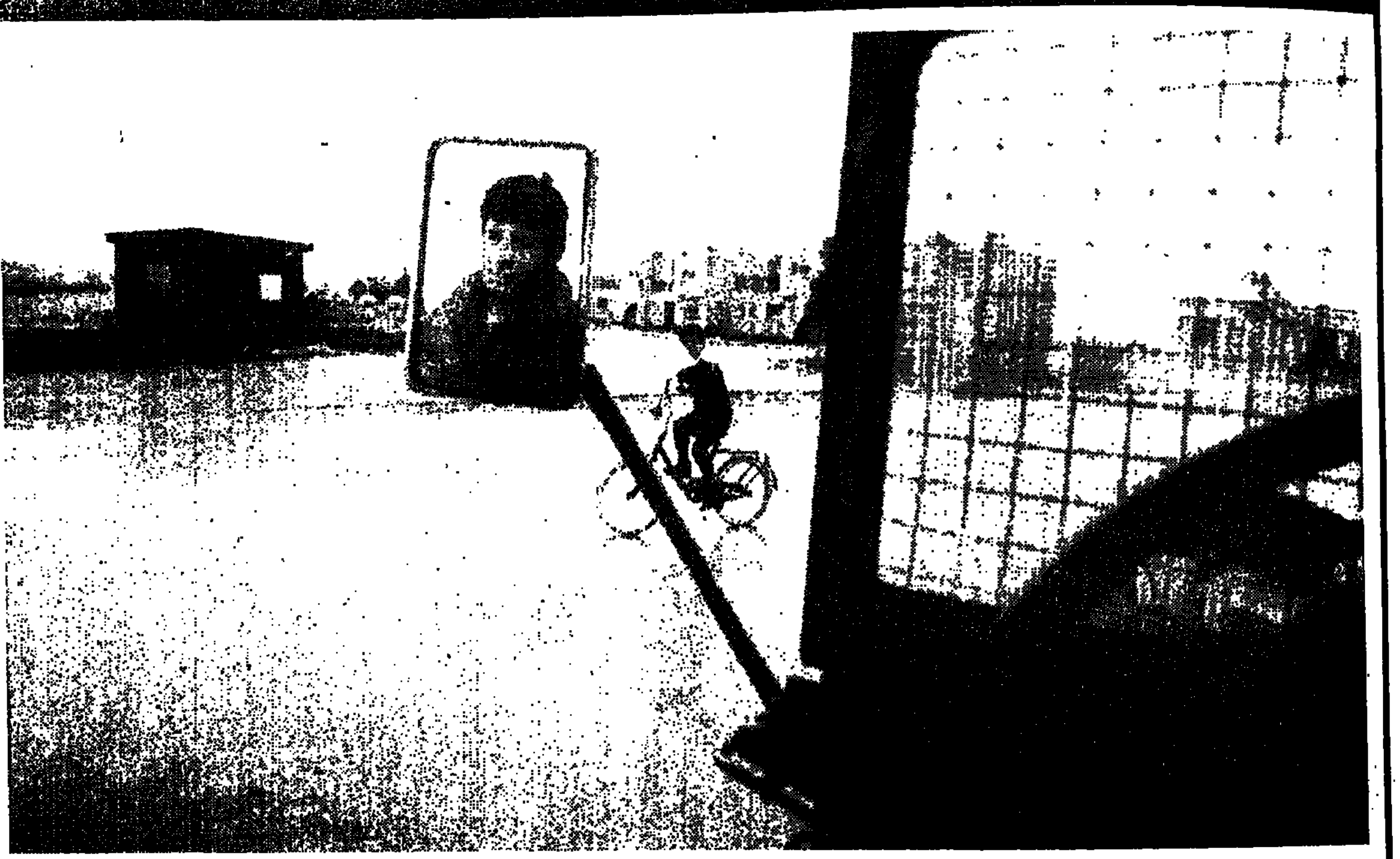

התפרנסו. נסעו לראות עולם. עכשיו, רק עכשיו הם מתחילים לתפוס מה קורה לנו.

"המצב עושה ליהודים שהיו באמצע, שיקחו כל אחד את הפינה שלו. יש כאלה שהולכים לשמאל, יש כאלה שהולכים לימין. אף אחד לא נשאר כמו שהיה קודם.

"יש לי דבר אחד שאני אומר גם ליהודים וגם לערבים פה: אם לא נגמור בשלום, מי יאכל אותה? הבן שלי והבן שלך. זה הכל".

■■■

בשולחן מאחור מתדרך איש של אש"ף עיתונאית אמריקאית ארוכת אברים על צלחת של שרימפס קוקטייל ובקבוק יין לבן. כבר 6 בערב. הרחוב היורד מה"מלך דוד" לכיוון בית העיריה נראה נטוש.

שלושה ערבים לבושים בחליפות של חג, נפלטים אל הכביש מכיוון חורבות ממילא ונבלעים בפתח מקום הנושא את השלט "פפסי בר".

האיש ליד השולחן בקומה השניה מוריד את הרגליים מן השולחן ונותן להם את הסיפור המלא:

מימין זה הבר. פותחים בתשע. משמאל זה עיסוי והסאונה. 35 שקל לשעה. בסגרת הסאונה, נפתח הבר. ככה זה עובר.

הדו־קיום, ב־35 שקל לשעה, מתקיים, בקושי, בקומה השניה של "פפסי בר".

■■■

בעליה שליד "ברקליס בנק" מכריז שלט ירוק על מסעדה חדשה: "טרויה". מאחורי דלת העץ יש שולחנות ערוכים וריקים מאוד. השקט מוריד את הטבח הערבי בסגנון יווני מן הקומה השניה למטה. פניו מודאגות. לא ברור אם בגלל הריקנות או בגלל שבא לעבודה.

ליד הבר יש ילדה יפה מאוד בת 24. מה עושה ילדה יפה כזאת במקום כזה בערב שלא קורה בו שום דבר חוץ מן הציפיה לאברום בורג ולאלעזר שטורם ולמה שיעשו הערבים מהר על הר הבית?

שיגעון. לפתוח עכשיו מסעדה חדשה בדיוק בתפר. מי יבוא לכאן? התיירים שאינם ירושלמים בחיפוש אחרי מוסקה ובקבוקי תבערה?

מתברר שהילדה היפה מטרויה היא הבת של אורי קאופמן, והיא אוהבת את החיים ואוהבת את ירושלים.

קאופמן, למי שלא יודע, היה חלק מן הנעורים הנצחיים של הקמפוס הירושלמי. פרצת ואחוז, תמיד בסיפור כלשהו למען זכויות האדם, אחוז טינה לכל החיים למשטרים הרודניים של דרום אמריקה, לזהנות בכל צורה שהיא.

הבת של קאופמן מספרת שגמרה צבא, נסעה לברזיל, תפסה ראש וחזרה לירושלים.

לא יכולה בלי ירושלים. לך תבין למה, באמצע המסעדה הריקה, באמצע העיר הקרועה, ועוד חצי שעה לפני הכתבה של אורי גולדשטיין על המצב בשטחים.

מדברים על מה יכול להביא אנשים למקום כזה בזמנים כאלה. מחליטים שרק ארוחה עם טדי, שתקבל כיסוי טוב במקומונים, זהו. טדי. טדי. טדי. אם הוא יתרגז באמת, הכל יהיה בסדר. טדי לא יתן לאף אחד לקלקל לו את פסטיבל שנת הארבעים. מי אמר דו־קיום מת? מתמוטט, בקושי.

■■■

"כל העיתונאים משוגעים. קרייזי", אומר לי איברהים זגרי, שף דה בר במלון "אמריקן קולוני", שהיה תמיד המקום החביב על הדרוע הפוליטית של אש"ף במזרח ירושלים.

עכשיו כולם מראיינים את כולם בבר של זגרי. "גם בסוף היום, כשהם חוזרים מן השטח, הם לא יכולים להפסיק לדבר על העבודה שלהם. לא יכולים להרגע, לא יודעים לצאת מהסיפור שלהם".

פעם אפשר היה לעבור את אמריקן קולוני בשלום בדרך הביתה, לקחת כוסית, לטעום משהו במסעדה השוויצרית שבפנים. אחר כך התלבש על המקום הצוות של דמיאניוק והאדונים אוקונר ושפטל ניהלו את הברוגז שלהם בלובי.

עכשיו נודף במלון היפה הזה ריח חזק של מנדט בריטי: יש יהודים, יש ערבים, יש אנגלים – ושום דבר עוד לא נסגר. הכל פתוח.

עיתונאים בחליפות ספארי תצי־מאובקות נכנסים למלון בפרצופי ביירות תחת אש. אחד שעוד לא גורש מספר להם את סיפור חייו ומתחיל מכפר הולדתו. זגרי מסמן לו שאפשר לדבר חופשי ואני לא שין. בית. כף. זגרי ואני מספיק ירושלמים בשביל לדעת את זה.

זגרי, כנראה מרוב עייפות, נותן לי את הקטע השמור עימו לתקשורת הסקנדינבית: "כולנו מפסידים במשחק הזה. תעשה פה שלום, תראה פה גן עדן. יותר טוב משוויץ. זאת ארץ יקרה, אבל אנשים אוהבים לבוא לכאן: אם הישראלים יתנו לכל אחד מה שמגיע לו, יהיה יותר טוב מפאריז. נוכל לעשות ביחד עסקים נפלאים. וונדרפול ביזנס פור אוורי בודי".

עכשיו זה וונדרפול ביזנס לאמריקן קולוני. כשאנשים מתים, התיירות מתה אבל יש עיתונאים במלון הזה. כשיש עיתונאים, זגרי מוזג להם הרבה ג'ק דניאלס און דה רוקס, ונותן להם לפתות מאתיים מלה שהם צריכים בשביל לגמור סיפור.

■■■

בדיוק בלב התפר שבין מזרח למערב, ברחוב הצנחנים שליד השער החדש, אני נכנס בשעריו של בית החולים סן־לואי, הידוע בעיר כ"בית החולים הצרפתי".

חולי סרטן בשלבים מתקדמים מאוד יושבים על כיסאות גלגלים במסדרון, בוהים אל מגשי ארוחת הערב. בחורים מאכילות אחיות מתנדבות מגרמניה ומדנמרק את אלה שלא מסוגלים להרים כף.

רורית, מתנדבת מדנמרק, רכונה על אשה שאיבדה את שער ראשה, ומאכילה אותה אשל מתוך גביע של פלסטיק. לאט. באהבה. כפית אחר כפית.

בחדר הקטן שתקרתו גבוהה מאוד, מדליקים נרות השבת ניצוץ חם בצלב הכסף שעונדת רורית לצווארה.

"אני פה חמישה חודשים. אלוהים רוצה שאני אהיה כאן. אני אוהבת לעזור לחולי סרטן. לפעמים, חולה יהודי מבקש שתיגש אליו יהודיה. כשהחולה הזה צריך לדבר על דת. אבל כמעט שאין בעיה. אחרי שאתה מכיר חולה, אחרי שחולה מכיר אותך, לא משנה מי יהודי, מי ערבי, מי נוצרי.

"אלה שיכולים לדאוג על המצב, עדיין דואגים, עדיין מדברים על הקרובים שלהם ומה שקורה להם עכשיו. אבל אין מתח בחדרים. ערבים ויהודים שוכבים ביחד, זה לצד זה, באותו חדר. פה הם לא רבים".

■■■

איש גבוה, חבוש כיפה ומרושל מאוד בלבושו, מתפרץ למסדרון וניגש בבהילות לפינה שבה ממתין לו מגש עם בקבוק יין שהניחו הנזירות לקידוש.

פני האיש סמוקות מאוד. האיש מברך במהירות על היין, מוזגו בחסכנות לכוסיות ומציען לחולים.

אף אחד לא לוקח. האיש סמוק הפנים שאינו מופתע ואינו מאוכזב ממלמל לעצמו נו, מילא, נוטל את הבקבוק המלא ונעלם איתו בשירה גדולה במדרגות המובילות לקומה השלישית.

אני זוכר אותו. את כל הקבועים של בית החולים הצרפתי. בשנים שבהן היה פחות מרושל בלבושו, היה האיש הזה נוהג להביא כינור ולנגן לחולים שלאורך הקיר מנגינות יהודיות לשבת. ערימת ילדיו זבי החוטם היתה נתלית בשולי מעילו המרופט, סובבת עימו בין השלדים שניסו להרים את ראשם מעל הכר ולחייך.

גם גברת מאיר היתה באה בקביעות, פוקדת כל חדר ומציעה ספר טוב בניחום ייקי מתון שכולו אירופה. תרבות. סיפרות. עד הסוף. גם לנוכח פניו המזרח תיכוניות כל כך של המוות.

לפעמים, כשגברת מאיר היתה חוזרת אחרי שבוע לחדר, היא היתה מוצאת את הספר שלה, לא את הקורא.

והיתה עורה, ערביה חסונה, שהיתה מרימה חולים בידיה ורוחצת את עצמותיהם המתפוררות וצרובות הסרטן בעדינות גדולה כמי שרוחצת תינוקות נטושים.

מי אמר שהדו־קיום בירושלים מת? הדו־קיום בירושלים חי, לפחות במקום שאליו באים באים יהודים וערבים לקרב האחרון שלהם עם המוות. ■

„בהתחלה חשבנו: עוד פעם הפגנה ששום דבר לא יצא מזה. עכשיו זה אחרת. כולם בכפר חושבים שאין דרך חזרה. אף פעם לא היינו כל כך מאורגנים. גם כשיש שקט, תדע לך שזה שקט מאורגן"

מימין זה הבר. פותחים בתשע. משמאל זה עיסוי והסאונה. 35 שקל לשעה. הדו־קיום, ב־35 שקל לשעה, מתקיים, בקושי, בקומה השניה של „פפסי בר"

אם טדי יתרגז באמת, הכל יהיה בסדר. הוא לא יתן לאף אחד לקלקל לו את פסטיבל שנת הארבעים. מי אמר דו־קיום מת? מתמוטט, בקושי

אריאלה רינגל־הופמן

באמצע דצמבר, כשההפגנות בגדה כבר היו בעיצומן, ביקשו הפועלים שבאו משם שלא לבוא לעבודה. אין לנו ברירה, אמרו לאבא שלי, אנחנו לא יכולים לשבור שביתה. זו היתה הפעם הראשונה והאחרונה ששאלו לרשותו. אחר כך רק הודיעו לו. מחר, אמרו, לא נבוא, או בשבוע הבא יש שביתה. אבא שלי לא עצר בעדם. אם אתם לא יכולים, אמר להם, אל תבואו.

באותם חודשים, כשהיו באים לעבודה, עבדו גם בשבתות כדי לנסות ולהתגבר על הפיגור שנוצר. בין אוקטובר למרץ מייצאת המשתלה יחורי גרניום וציפורן לאירופה. במונחים של המשתלה, זה שיא העונה. בשיא העונה מצאה את עצמה המשתלה על הקרשים, מנסה לגייס, ברגע האחרון, עובדים יהודים למלא את החלל שנוצר.

הבית שבו גדלתי היה נקי מרומנטיקה ביחס לערבים. אני לא זוכרת שדיברו על הכנסת האורחים המפוארת שלהם, או משהו ברומה לזה, גם לא היתה תחושה שאנו חייבים כפיצוי לעם ערבי נגזל. מובן מאליו היה, שמי שעובד אצלנו עובד איתנו, שמי שעובד איתנו זכאי לתנאים הוגנים, שניצול הוא מעשה מגונה. כל מה שאבא שלי חשב, שהאח הגדול צריך ללמוד במשק: נהיגה על טרקטור, על אוטו, איך בונים שביל, איך מרימים קירות ואיך נכון להניח את הריצוף במחסן. הוא חשב שגם עמוס צריך ללמוד. וללמוד היטב. כשהיה גדול, היה אומר לזה או לזה, יכול להיות שתצטרך לבצע את העבודות האלה, אם תצטרך תדע לעשות זאת טוב.

באחת השבתות, עמוס דפק על הדלת. בבית ישבו אורחים, אמא שלי הגישה תה. משה, הוא אמר, אני צריך לדבר איתך. השכן מוכן להוסיף לי לירה ליום אם אעבור אצלו. יש לי אורחים, אבא שלי אמר, נדבר אחר־כך. אבל אני צריך תשובה עכשיו, גם השכן רוצה

זוכרת מעט מאוד שיחות פוליטיות. דיברנו הרבה על ההבדלים שבסגנון החיים. כשאנחנו הלכנו לבית הספר, הם כבר עבדו. כשחזרנו, הם עדיין עבדו. נישאו בהסכמת ההורים, ומי שנישאה, לא הורשתה לחזור לעבודה.

בחורף, בימים גשומים, כשאי אפשר היה לעבוד בחוץ, היו נכנסים הביתה, יושבים במטבח, שותים תה ומייבשים את הרגליים מול תנור הנפט. מעט הערבית שלמדנו, למדנו מהם. בתמורה, לימדנו חלק מהם לכתוב באנגלית. הכתיבה באנגלית היתה אתגר בפני עצמו. המשתלה, כאמור, ייצאה ייחורים לאירופה ושמות הזנים, כתובת הנמען והשולח נכתבו על גבי הקרטונים. תחילה ציירו את האותיות, אחר־כך למדו לכתוב ולזהות את המילים. כשבועות שבהם אבא שלי יצא לחו"ל בעינייני העסק, הם ניהלו את המשתלה בכוחות עצמם.

אם יש תחושה של אבדן, געגועים, תחושה של החמצה, היא קשורה לאותה קבוצה מכפר קאסם.

גם היום, הרבה שנים אחרי, כשאבא שלי

פטיש, מפתח שברי, פלייר פטנט, מפתח צינורות – ומחזירים למחסנים. הפועלות היו מגחכות. לא היו עולבים ולא נעלבים, משטרה לא הוזמנה מעולם. רק שלהשאיר את מפתחות הבית לפועלים, כמו שנעשה לפני כן, כבר היה בלתי אפשרי.

בין המלחמות היותר קשות, במושגים של המשתלה, היה מה שבלכסיקון הפנימי נקרא מלחמת הטרנזיסטורים. בחממות מתנקזים כל השבילים לשביל מרכזי המוליך לחדר הקירור. על השביל הזה, מוגבה מעט, היה מונח טרנזיסטור גדול ששידר בקול גדול שהגיע עד קצה המבנה. העובדים היהודים היו מכוונים אותו לגלי צה"ל, הערבים היו מסובבים את הכפתור לאחת התחנות הערביות. מי שעבר על השביל, היה מתכופף ומסובב את כפתור התחנות. מכיוון שלא הצליחו להגיע לפשרה מתקבלת על דעת כולם, הוכנס מכשיר נוסף, שלא רק שלא פתר את הבעיה, אלא הוסיף למהומה. ואז הוחלט שאין מפעילים את המכשירים כלל.

היום נפתרה הבעיה. חלק גדול מהעובדים,

משתלה יפהפיה שלי

30 שנה עבדו אצלנו פועלים ערבים. באו מתחומי הקו הירוק, אחר כך מהגדה. והיום נפער חלל. מחר, אמרו, יש שביתה, לא נבוא

30 שנה עבדו אצלנו פועלים ערבים. באו מתחומי הקו הירוק, אחר כך מהגדה. והיום נפער חלל.

שנה אחרי שהגענו למושב, בפסח 58', בא אמחמד טהה לעבוד אצלנו. הוא הגיע מרכורייה, היום כפר ערבי גדול למרגלות התבור, היה בן 15, אולי קצת יותר, ובמושב קראו לו עמוס. מי שהביא אותו, יחד עם כמה צעירים נוספים מאותו הכפר, אמר שכדאי שימצאו לעצמם שם עברי. אמחמד בחר בעמוס ולאף אחד, כך נדמה לי, לא היה איכפת. אחרי שנים אחדות של עבודה אצלנו, כשרצו להבדיל בינו לבין עמוסים אחרים במושב, בחצי חיוך, היו אומרים עמוס רינגל. היום זה נשמע הרבה יותר מצחיק מאז. היום, אני מנחשת, גם היו אומרים עמוס של רינגל.

גרנו אז בבית סוכנותי קטן. שולי הפרדס הגיעו קרוב מאוד לחלון חדר הילדים ובלילות נדמה היה שהתנים בוכים למטה. עמוס אמר, שכאשר שומעים את התנים, צריך לצאת החוצה ולסחוט היטב גופיה. גופיה סחוטה, אמר לאח הגדול שלי, מפסיקה את היללות. אני לא זוכרת אם אמנם ניסינו לסחוט גופיה. אני זוכרת, שמה שהפסיק את היללות היה מבצע הרעלות מסיבי ונורא שהקיף את כל הארץ.

■■■

אבא שלי, בנה יחד איתו את המרפסת בחזית הבית, את המדרכות, את השבילים שהובילו לרפת, למחסן, ללול. היו לנו חמש פרות, חלקה לא גדולה של ירקות, ומאחורי שתי שורות של עצי תפוז הוקמה החממה הראשונה בארץ במגזר הפרטי. עמוס למד לנהוג על הטרקטור, חלב את הפרות, הוביל את הכדים למחלבה, עבד בחלקת הירקות. בשעות אחר הצהריים, היה משחק כדורגל, או מחבואים, עם הילדים היותר גדולים, או שהיה הולך לחברים שלו שגרו אצל השכנים.

היה יתום מאב, ואמין כמה שכתוב בקוראן, ובסופי השבוע נסע הביתה. במושב היה מסתובב כמו טרזן, בקיץ בחצי גוף ערום, וכשעגלה שקעה בבוץ, היו קוראים לעמוס שיעזור לחלץ. כשאח שלי שאל אותו לפירוש מלה זו או אחרת בערבית, היה נותן לו חמישה פירושים אפשריים.

תשובה מיד. עכשיו, אבא שלי אמר, לא אתן לך תשובה, תחכה כמה שעות.

עמוס לא רצה לחכות. באותה שנה כבר היה חסר שקט, דיבר על העסקים הגדולים שהוא הולך לעשות. מה שעושים היהודים, אמר, גם הוא יכול לעשות. בעיקר כסף. עבר לשכן, עבר כמה שעבר ועזב את המושב. בפעם האחרונה שבא לבקר, כבר היה קבלן בניין, מהיותר גדולים בכפר שלו.

■■■

שנה, אולי קצת יותר, אחרי שעמוס עזב, הגיע עיסא עמר מכפר קאסם. זמן קצר לאחר שהחל לעבוד במשק הביא את אחותו אמנה, את בת אחותו נביהה, את אמינה, בנות אחרות מהמשפחה. הם עבדו במשתלה למעלה מ־12 שנים.

הקשר שנוצר עם בני המשפחה לא דמה לשום קשר שנוצר לפני ואחרי עם פועלים ערבים שעבדו במשתלה. באלבום המשפחתי המכסה אותן שנים, הם תמיד מופיעים. כל אלה שעבדו אצלנו, יחד עם אחים ודודים ובני דודים שמעולם לא עבדו, ובכל זאת הרגישו צורך לבוא לשמחות שלנו, והזמינו אותנו לשמחות שלהם. היינו בחתונות של כולם. אבא שלי היה מוזמן לשבת עם נכבדי הכפר, נבוך מעט מהכבוד. את הדרך חזרה היינו עושים עמוסים בשקיות סוכריות, תאנים או צימוקים.

הם עברו איתנו את מלחמת ששת הימים, את ההתשה, את מלחמת יום הכיפורים. תרגמו לנו מה שאומרים בתחנות רדיו ממצרים, מירדן ומכווית. אנחנו סיפרנו מה שאומרים ברדיו שלנו.

במלחמת יום הכיפורים, גידלנו חרציות. על מנת למנוע מהצמחים להגיע לפריחה, היינו מאירים את החממות משך הלילה. בשל האפלה, נאלצנו למתוח יריעות פלסטיק שחורות, אטומות, על כל החממות. היינו מכסים את החממות בגמר יום העבודה ומסירים את היריעות בבוקר. זו היתה עבודה מתישה וקורעת ידיים וצריך היה להקפיד היטב בביצועה. אני זוכרת אותם נשארים אחרי שעות העבודה, לסייע בפרישת היריעות. מגלגלים אותן בבוקר.

כשעבדול־נאצר מת, הם באו לעבודה בעיניים דומעות והמשיכו לבכות גם משך היום. אנחנו לא אמרנו שבכניין הארץ ינוחמו, בכלל לא אמרנו מלה. ממרחק השנים אני

יספר על אחד הפועלים שבמשך שנים, בצום רמאדאן, היה אוכל אצלנו בבית בהחבא, הוא יקפיד להזכיר לי שלא לציין את שמו.

■■■

הקבוצה מכפר קאסם התפרקה לאט. הבנות נישאו, עזבו אחת אחרי השנייה. עיסא עמר רכש משאית והחל להוביל פועלים בעצמו. לחיים דינמיקה משל עצמם והזמן עושה את המרחק. לעיתים רחוקות מוזמן מישהו משם אלינו, לעיתים רחוקות אנחנו מוזמנים לשם. הם חוזרים ועולים בזיכרון כשמחפשים איזו תמונה באלבום, או במין ראיון שכזה, שאני עושה עם אבא שלי.

במקומם, החלו להגיע עובדים מהגדה. לא בבת אחת, לא בין לילה, החליפו, לא רק אצלנו, לא רק במושב שלנו את העובדים מתוך הקו הירוק. נוצרה רקמה אחרת של יחסים, הרבה יותר פגיעה, חד פעמית.

מה שקורה בגדה היום, ניזון מן הסתם, גם מהסיפורים שהם הביאו איתם. המחסומים בדרך לעבודה, הבדיקות, מישהו שבא ביום ראשון עם פרצוף מנופח לעבודה. כפרים שב־87' חוברו לחשמל בפעם הראשונה, שאת המים אגרו בחביות על גג הבית. מרירות מצטברת, תוססת בפנים.

שבת בהירה אחת עלינו לכוררוס. טיפסנו דרך הוואדי עם הילדים ואורחים שבאו אלינו מגרמניה. זו לא היתה הפעם הראשונה שבאנו לשם, זו היתה הפעם הראשונה שבאנו עם זרים.

אני זוכרת את הכניסה, את דרך העפר המסולעת, את הביוב שזורם לאורכה, את הילדים מוכי הזבובים שהקיפו אותנו, את המבוכה הפתאומית לראות ולהראות לזרים מה שקורה חמישה קילומטר מהבית שלנו. מי שבאנו אליהם קיבלו אותנו בשמחה גדלה. שתינו שם קפה ותה ואחד הילדים רץ להביא ופלים מהמכולת. בית שנבנה מציקת בטון אחת, רותח בקיץ, מקפיא בחורף, סבא זקן, זוג צעיר ושישה או שבעה ילדים בפנים.

חמש שנים, אולי קצת יותר, עבדה במשתלה קבוצה קבועה של עובדים משם. קודם שהתגבשה הקבוצה עברו את המשתלה כמה עשרות פועלים שבאו והלכו. התפתחה מערכת יחסים שלא היתה מוכרת לפני כן, אצלנו כמו אצל אחרים. חלק מהפועלים היו גונבים ציוד ובסוף יום העבודה המושבניקים היו הופכים את סלי הנשים, מוציאים משם

ערבים כמו יהודים, מחוברים למכשירי ווקמאן, שומעים את השידורים ישר לאוזן. בשביל אבא שלי זו בעיה. בכל פעם שהוא צריך מישהו מהעובדים, הוא צריך לגשת אליו ולעמוד מולו, כדי שהלה יסיר את האוזניות.

■■■

בבקרים, כל בוקר, אבא שלי יוצא לחממות. בעשר השנים האחרונות, עובד איתו גם הבעל שלי. הפועלים מגיעים מוקדם בבוקר ויוצאים חזרה לכפרים, אחרי שמונה שעות עבודה. בחודשים האחרונים, הצטרפו פועלים יהודים, חדשים, לצוות. תמיד מתוך כעשרים וחמישה עד שלושים פועלים שעבדו במשתלה, עבדו גם כמה יהודים. היום מספר היהודים מגיע לכדי שליש.

מי שדיבר בשם הפועלים הערבים, כששבתו בפעם הראשונה, דיבר בשמם גם קודם לכן, בנושאים של תנאי עבודה ושכר. אחרי השביתה הראשונה, שוב לא חזר. קרוב לוודאי שגם לא יבוא עוד. מי שכן חזר לעבודה, חזר עם סיפורים קשים משם. מצא את עצמו בין הפטיש לסדן. יודע, מה שאבא שלי יודע, מה שיודעים חקלאים אחרים שהעסיקו עובדים ערבים מהגדה, שבאים ימים חדשים. לטוב ולרע.

אבא שלי אומר, שלא תהיה ברירה אלא להתייעל, למצוא פתרונות מכניים שיקטינו את ההיזדקקות לידיים עובדות, שיש לשמר גרעין של כוח עבודה יהודי.

מי שעובדים עכשיו, ממעטים לדבר במה שקורה. ואם כבר מתייחסים, עושים זאת על פי רוב על דרך ההלצה. מדברים מחוברים לאוזניות, שומעים מה ששומעים, ולא דומים הדברים בגלי צה"ל למה שאומר רדיו סוריה או כווית.

בשעות אחר הצהריים, אבא שלי חשב על המעקה, מתחת לשורה של עצי אגס ושזיף שכבר כמעט ואינם נותנים פרי ומרגיע שניים מהם שנשארים גם אחרי שנים נוספים. לפני ארבעים שנה הגיע לארץ חניך השומר הצעיר בפולין, חבר קיבוץ של מפ"ם, חשב שדברים יתגלגלו אחרת. שהוא אומר להם מה שאינו אומר במשך שעות העבודה לשאר, שומע מהם מה שאינם אומרים לאחרים. ורואה איך יורד ערב שקט מאוד על המושב ואיך התרנגולות בלול שממול לא סותמות את הפה. ■

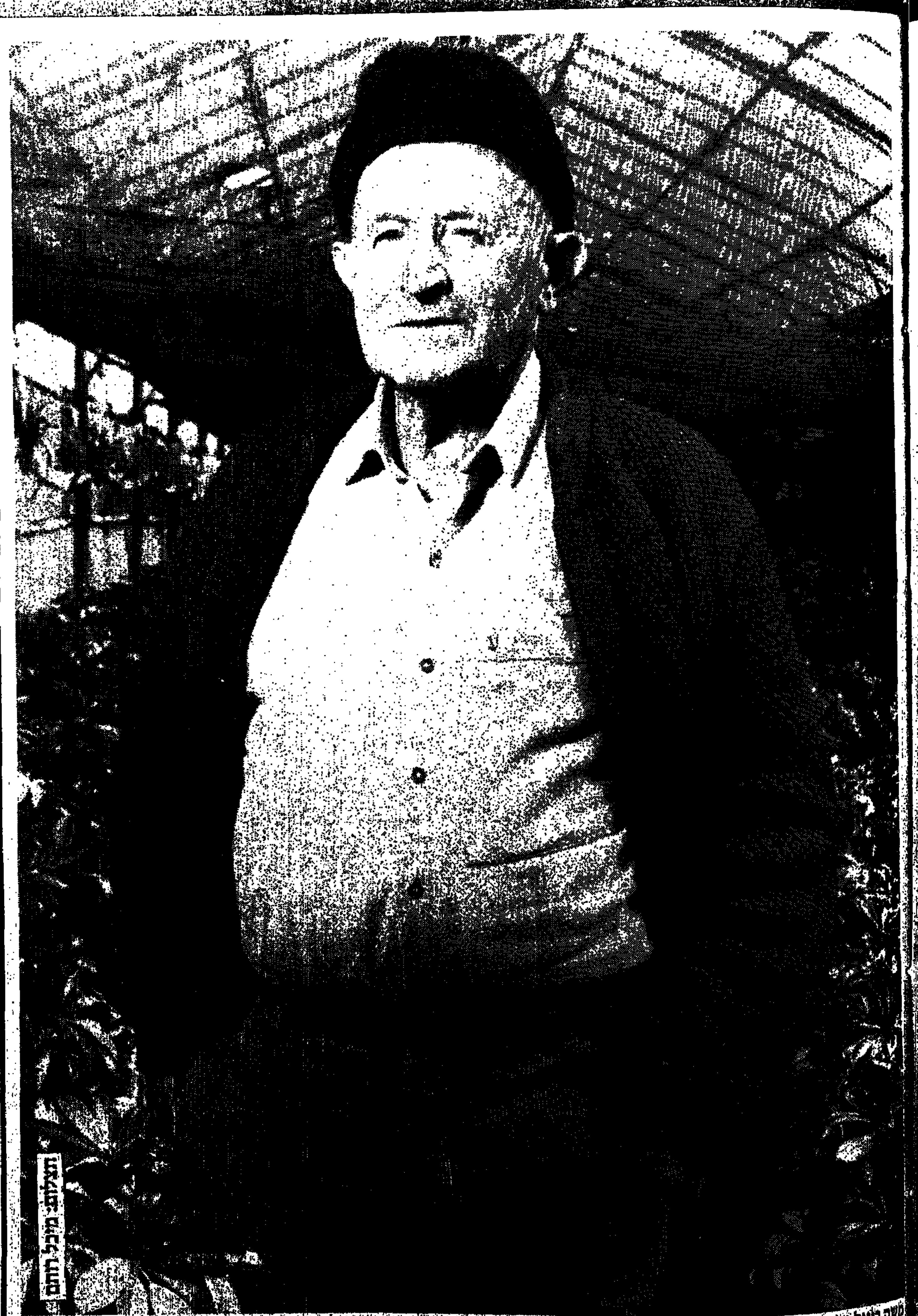

הם עברו איתנו את מלחמת ששת הימים, את ההתשה, את מלחמת יום הכיפורים, תרגמו לנו מה שאומרים בתחנות רדיו ממצרים, מירדן ומכווית. אנחנו סיפרנו מה שאומרים ברדיו שלנו

משה רינגל והמשתלה. לפני 40 שנה הגיע לארץ, היה חניך השומר הצעיר בפולין, חבר קיבוץ של מפ"ם, חשב שדברים יתגלגלו אחרת

צילום: מיכל רותם

השב"כ של כרמלה

ב־1 ביוני 1986 יצא אלי מזון מביתו, ולא שב. „חיסול חשבונות", משערים • הוא חי, המשטרה מעלימה ממני עובדות, טוענת האם • פרשת השב"כ נתנה לה תקווה חדשה. „עכשיו יוציאו את אלי מהמרתף"

עמוס נבו

פעם בחודש, לפעמים פעמיים, היא נוסעת לפגוש את „מיסטר X". כמו על בהונות באה אליו, מציצה אם אין עוקבים אחריה, רצה במדרגות. חרדה סמוצא פיו, מסרבת למסור את שמו. „מיסטר X", בכך די, והוא כל עולמה.

אולי צעיר הוא, אולי מבוגר. אולי מרכיב משקפיים כהים, כדרכם של סוכני חרש, אולי מדביק שפם, שמשנה את פניו. לא, היא לא תתאר את מראהו. „מיסטר X" – התקווה של חייה. לא דמיון, היא אומרת, בשר ודם.

„הכירו לי אותו. שאלתי, אולי הוא מכיר איזה רב שיעזור לי. שמע את הסיפור, אמר לא צריך רב. יש לי חבר בשב"כ, אנסה לבדוק. נתתי לו את מספר תעודת הזיהוי של אלי. אחרי שבוע הודיע: אלי עצור בשב"כ. הלבישו עליו תיק סמים ומסחר בנשק עם ערבים. תחיי רגועה, הוא חי".

שנה ושמונה חודשים חיה כרמלה מזון עם התקווה. עיניה כבויות. בלילה מתהפכת במיטה, ולא נרדמת. „כל־כך רזה, מה כבר נשאר ממנו? מענים אותו, מסכן. לבד במרתף חשוך, ידיו באזיקים, והוא בוכה וצועק מכאבים".

אמרו לה שתשים גרזן מעל לדלת: סגולה לאריכות ימים. נתנו לה קמע חתום בניילון, וכמה גרגרי אוכל נגד עין הרע. והיא מאמינה שהוא יחזור.

■■■

ב־1 ביוני 1986 יצא אלי מזון את הבית, ולא שב, כמו בלעה אותו האדמה. במשטרה הפך תיק, מספר. „חיסול חשבונות", משערים. אבל „מיסטר X" לא נותן למחשבה האיומה להשתלט עליה.

הוא צובע את הפרשה בהרבה מסתורין, מוציא את האם למאבק עיקש במסר. והיא מכתתת רגליה בין חברי־כנסת. מתכתבת עם ראש הממשלה ועם שר הביטחון, ולא משלימה עם תשובותיהם.

בת 50, אשה נמוכה, פניה נקיות מאיפור. שיער ארמוני גולש על כתפיה, על ידה צמידי זהב.

עלתה מעיראק עם בעלה; מן המעברה התגלגלו לשכונת נוה נאמן בהוד השרון. אלי, בנה בכורה, נולד שם לפני 26 שנים. עוד חמישה אחים ואחיות נולדו אחריו.

„היה ילד טוב, היא אומרת. למד מכונאות רכב, אסף בולים. אהד את מכבי ת"א, שיחק במועדון הוד השרון, לא חסר לו דבר. לפני שיפוצים, קנו לו ג'יפ. יחזקאל, האב, קבלן שנים נפטר; אלי שוחרר מהצבא, והיה לראש המשפחה.

קראו לו אבא. האחים יראו מפניו, נתנו לו כבוד. „כזה פיקח, מבין", אומרת כרמלה. „היינו מתייעצים איתו בכל דבר". הוא פתח עם אמו חנות לחומרי בניין ברמתיים, נכנס שותף במספרה. חלם לנסוע לחו"ל.

אבל חייו נתגלגלו אחרת. מעת לעת נעצר ושוחרר על־ידי המשטרה. „עניינים קטנים". הוא סגר את המספרה, ומצא פרנסה בהרכבת פיגומים. כרמלה תגיד „לכלכו עליו. החברים רדפו אותו והלשינו עליו מתוך קנאה, שנעשה פתאום בעל עסק ובעל מכונית".

■■■

לפני כארבע שנים הואשם בהתפרצות, גניבה ובאחזקת נשק, ונשלח לכלא לשנתיים וחצי. משמלא ... שליש למאסרו שוחרר, והיה לאסיר ברישיון. זו היתה הרשעתו הפלילית היחידה.

הוא שב שקור מהכלא, ביקש סליחה

„או־לה־לה" אומרים הצרפתים כשהם מתפעלים. „או־לה־לה" היא אמרה כשטעמה ממעדני הבשר החדשים של הוד לבן.
מעדני הבשר של הוד לבן, המיוצאים לצרפת, זוכים להצלחה מרובה.
מעכשיו אפשר ליהנות, גם בארץ, ממעדני בשר כשרים באיכות מעולה. מעדנים שהוכנו בידי מומחים, בידע בלעדי להוד לבן. וגם האריזה מהפכנית! מעדני הבשר „או־לה־לה" – ארוזים באריזת מגש מיוחדת, היחידה בארץ, השומרת על הארומה וטריות הבשר.
הפרוסות נפרדות בקלות ויופיה של האריזה מפתה להגיש אותה ישר לשולחן.
את מעדני „או־לה־לה" ניתן לשמור במקרר לאורך זמן. בכל פעם שרוצים אפשר ליהנות ממעדן טרי וטעים שכאילו נפרס עבורכם בזה הרגע.
להשיג עכשיו ברשתות השווק, ברשת מגדנות ובמעדניות המובחרות.
או לָה לָה! כמובן זה הוד לבן.
הוד לבן
מושב בית חרות

שב בבית, טיפח את
סקולות, נסע לבלות.

„כנסה לחיין, והם ריברו על
לפתוח חנות. במוצאי־שבת
צפו במבט ספורט. ביום ראשון
משטרת כפר סבא. בערב הודיע
וא נוסע לגבי פלח.
, מראשי הפשע של נתניה, שורד
ישב איתו בכלא. הם התיידדו. כשנורע
לי שפלח שוחרר, עמד לגסוע אליו, כדי
גבות חוב.

כרמלה: „אלי אכל, התקלח, היה במצב רוח טוב. חברה שלו ישבה כאן. בשמונה בערב הגיע איתן מנצור עם מכונית שכורה, והם נסעו.

„עברו שעתיים־שלוש, הוא לא חזר. הלכתי לישון. ידעתי שהוא עם החברה שלו, בטח נסעו לבלות. בשביל מה לדאוג? אלי היה פתוח אלי. תמיד אמר לאן הולך, כשאיחר היה מצלצל. אדם אחראי. חשבתי הוא לא מצלצל, כי הטלפון שלנו מקולקל. בבוקר נכנסתי לחדר שלו – הוא לא היה. אולי נשאר לישון אצל החברה שלו?

„ב־11 בבוקר הגיעה החברה, הלב שלי התחיל לרעוד. שאלה איפה אלי. אמרתי, הוא לא אצלך? הרי נסעתם יחד לנתניה? 'מה פתאום, אמרה. אלי החזיר אותי הביתה, ומשם המשיך עם מנצור לנתניה והבטיח לחזור בתוך כשעה. היא סיפרה, שחיכתה לו עד 12 על המרפסת, והלכה לישון. בבוקר הלכה לבריכה. חשבה אולי יגיע לשם, כפי שתיכננו. אבל אלי לא הגיע.

„התחלתי לדאוג. התקשרתי למנצור, סיפרתי לו שאלי לא חזר. מנצור אמר: לא יכול להיות. הנסיעה לנתניה בוטלה".

■ ■ ■

ירד הלילה, וריח של קיץ עמד באוויר. החום הכבד הבריח אנשים לגינות. גברים בגופיות יצאו למרפסות, נשים במכנסיים קצרים. אכלו אבטיח, גירשו יתושים בתנועת יד עצבנית, צפו ב„תהילה".

כרמלה מזון הגיפה את התריסים. פרשת השב"כ היתה באוויר, התווכחו אם לחקור או לא לחקור. אביבה גרנות וחווה יערי הובאו לבית־המשפט. מארדונה כבש שלושה שערים, באליפות העולם במכסיקו. לכרמלה לא היה ראש ל„מבט".

התקשרה לאיתן מנצור; מנצור בא רכוב על אופניו. „התחלתי לחקור אותו. הוא סיפר, שהוריד את החברה של אלי ליד הבית ברמתיים, ומשם נסעו לקחת משהו מהכית שלו במגדיאל. פתאום, סיפר, המכונית התחילה לעשות בעיות. משהו בחשמל התקלקל. הם ניסו לתקן, ולא הצליחו. החליטו לוותר על הנסיעה.

„אלי ביקש לחזור הביתה. מנצור ניסה שוב להדליק את המכונית. המכונית נדלקה. הוא לקח, כך הוא מספר, את אלי הביתה, דרך הפרדסים. שלוש פעמים נתקעו. דחפו והדליקו, עד שהגיעו לצומת המחלבה. המכונית נתקעה. לאלי לא היתה יותר סבלנות. הוא נפרד ממנצור, ואמר שהוא הולך הביתה ברגל. מנצור אומר שזו הפעם האחרונה, שראה אותו".

צומת המחלבה שקט. מבנה לבן, קטן, על גבול מושב עדנים נווה־נאמן. כיכר קטנה, תחנת אוטובוסים. בלילה המקום מואר. פעם הביאו לכאן חקלאי האיזור את כדי החלב. עכשיו המחלבה סגורה. ציפורים מצייצות מעצי הברוש, עצי תפוז גדלים ליד. שלווה גדולה.

הדרך בה נסעו שוממה. בוץ ואדמה חרוצה. עצי הפקאן ערומים, הסביונים פורחים. באותו ערב של תחילת יוני, לא נראה כאן איש. שום מכונית לא עקבה אחריהם. כך מעיד מנצור.

לדבריו, כשנפרדו היה הצומת מואר. אלי מזון ירד במקום מיושב. לבש חולצה כחולה, מכנסי ג'ינס, נעלי אדידס לבנות. הרכיב משקפיים עם מסגרת זהב. מאות מטרים מפרידים בין המחלבה לביתו, כמה דקות הליכה ברגל. מה אירע לו בין המחלבה לבית? האם מנצור דובר אמת?

■ ■ ■

כרמלה: „הודענו למשטרה, התקשרנו לכל בתי־המעצר, אלי לא נמצא. בבוקר יצאנו לחיפושים. עברנו בפרדסים, נכנסנו למבנים נטושים, סרקנו את חוף הים, עד נתניה. הלכתי וצעקתי 'אלי, אלי', והוא לא ענה.

„אמרנו למשטרה, תעשו משהו, מנצור הוא קצה החוט. במשך יומיים לא התייחסו, עד שאנחנו הבאנו אותו למשטרה ודרשנו לחקור אותו. מנצור נחקר ושוחרר".

מכאן ואילך, אומרת כרמלה, החלה לאבד את אמונה במשטרה. „הרגשתי שמזלזלים בי, שלא מתייחסים למקרה ברצינות". התנהגות המשטרה, לדבריה, מעוררת תמיהות וסימני שאלה רבים.

„חשדתי במנצור. נכון, הוא היה חבר טוב של אלי, אבל עבריין. ישבו יחד בכלא. אדם עצבני, אלים, רב עם כל העולם. שאלתי את המשטרה למה לא עוצרים אותו, אמרו: זה עניין שלנו.

„יום אחד בא חוקר ונסע עם החברה של אלי לצומת המחלבה. נסעתי אחריהם. החוקר הגיע למקום, עצר לרגע, הסתכל על הצומת והמשיך. אפילו לא ירד מהרכב. אולי יש איזה ממצאים חשובים בשטח?

„המשכנו לחפש לבד, המשטרה כמעט ולא יצאה. פתאום הגיע טלפון לבית של אמא שלי בשכונה. הבת שלי הרימה. מהצד השני היא שמעה קול גברי שאומר: אלי פצוע, נמצא במבנה נטוש ליד נתניה. הטלפון נטרק. הבת נסעה למשטרה, הבטיחו לצאת לחפש, לא באו. אמרו אין ניידות, אין כוח אדם. יצאנו לחפש לבד.

„באחת הפעמים, כשחיפשנו בפרדסים, נתקלנו פתאום בשתי ניידות. חשבנו, יופי, המשטרה התעוררה. איפה. הם באו לחפש איזו ב.מ.וו. נטושה. הבת שלי כעסה: בשביל מכונית גנובה יש לכם ניידות, ובשביל לחפש את אחי אין? הלכנו וצעקנו. אחרי כמה ימים הביאו איזה כלב. לא חיפשו ברצינות".

■ ■ ■

הימים נקפו, מנצור שינה גירסה: סיפר שהוריד את אלי בפתח הבית. הוא לא נעצר.

למשפחה החלו להגיע עדויות, כי אלי נראה לאחר היעלמו. שלושה שוטרים מתחנת כפר־סבא סיפרו לאם, לדבריה, כי ראו את בנה בתחנה ב־2 ביוני, כלומר יום לאחר שנעלם.

גילה לוי, לשעבר שכנתו של אלי בנווה נאמן, ראתה אותו, לדבריה, בסוף חודש יולי, כחודשיים לאחר שנעלם, בעת שביקרה קרובי משפחה במחלקה האורולוגית בבלינסון.

„בעת שעמדתי ליד חדר ההמתנה, ראיתי את אלי מזון בן יחזקאל", תכתוב בתצהיר לבג"ץ. „אלי הביט לעברי במשך כ־5 דקות, ואז נגשה אליו אחת העובדות במחלקה ושוחחה עמו, ומייד לאחר השיחה, עזב אלי את המקום בריצה. בצורה שבה הלך, ניתן היה להבחין כי משהו אינו כשורה עם רגלו. הנני מכירה את אלי מזה ארבע שנים. אני התגוררתי בשכונתו. אני זיהיתי אותו בוודאות של 100 אחוז. כמו כן אציין, ששבוע לפני שנעדר אלי מזון, נסעתי עמו באוטובוס שנסע מפתח תקווה לנווה נאמן".

בתחילת אוגוסט מזהים אותו בקונדיטוריה ברמתיים. יורם, אחיו, ממהר למקום. בעל הקונדיטוריה מאשר את המידע. מספר שאלי מזון ביקש לקנות את מכוניתו. בעל המקום ידע אפילו לתאר את לבושו. יורם: „מדהים, אפילו את סוג הנעליים זכר".

בסוף אותו חודש באה בת דודתו, נחמה גלאם, בריצה אל המשפחה, ומספרת: „ראיתי אותו". לדבריה, ישב במושב הקידמי של מכונית „גולף", שחנתה סמוך לבית. מאחוריו ישבו שלושה גברים לא מוכרים.

„אני תשרתי מבט לעבר אלי מזון, וראיתיו במשך למעלה מרקה", היא מצהירה בפני בג"ץ. „אלי היה רכון במושב הקידמי. אלי הביט לעברי, וכנראה אף זיהה אותי... אני סמוכה ובטוחה ב־100 אחוז, כי ראיתי את אלי מזון ואין כל מקום לטעות או ספק: אלי נראה לבוש חולצה בצבע כהה. שערו היה קצוץ".

כרמלה אומרת, שכמעט השתגעה. היא פנתה לאסטרולוג, והראתה לו תמונה. האסטרולוג, לדבריה, הצביע על איזור נתניה. הוא דרש מפה טופוגראפית וליווי משטרתי.

„המשטרה", אומרת כרמלה, „התנגדה לצאת. אמרו לי שהוא לא רציני. ביקשתי מפה טופוגראפית, והם אמרו: תקנו בחנות. האסטרולוג אמר, שכבר חיפש הרבה נעדרים בעזרת המשטרה, וזו פעם ראשונה שהוא נתקל ביחס כזה".

היא חשה, שהמשטרה מתנכלת לה. החלה לחשוד, שמא בנה מוחזק בידיהם, והם מעלימים ממנה דבר נורא. כל פניותיה לצוות החקירה, היא אומרת, הושבו ריקם. לדבריה, סרבו לאשר או להכחיש את החשד, שבנה בידם. סרבו למסור לה מידע מתוך החקירה.

„ניסו אפילו לשקר. הודיעו לנו שהרכב השכור של מנצור נמצא נטוש בראש פינה, ושבכלל לא היה מקולקל. הם סיפרו שמצאו במכונית כתמי דם וקיא. כעבור כמה ימים, הגיע דו"ח הבדיקה. שאלנו מה גילו. אמרו, שהדם הוא דם יתושים. ומה עם הקיא? סרבו לענות. אמרו שהדו"ח חסוי.

„יורם הלך לחברת 'הרץ', בעלת הרכב. התברר לו, שהרכב כלל לא ננטש בראש פינה, אלא הוחזר למחרת לחברה, כשהוא מקולקל".

■ ■ ■

כרמלה מזון גייסה לעזרתה את עורכי־הדין דוד יפתח ואבי עמירם (עמרה). „אבל כל בניסיון לפצח את התעלומה, שהעמיקו לחקור, המיסתורין רק גבר, עלטה מוחלטת", אומר עו"ד עמירם. „גם לשרנים בהארכת מעצר, החומר לא חסוי לגמרי, כאן מסתירים הכל, לא מוכנים לפרט מה נעשה בתיק".

את דו"ח בדיקת הקיא והדם סרבו להראות לפרקליטים. עמירם הציע לחשוף את הדו"ח ואת חומר החקירה בפני שופט בדימוס, שיבדוק אם הכל כשורה, אך המשטרה, לדבריו, סרבה. כשביקש אישור בכתב, שאלי מזון אינו מוחזק בידיה, נענה בשלילה.

רק ב־6 באוגוסט, בעקבות פנייתו של עמירם למפכ"ל המשטרה, כתב לו מפסק מחוז המרכז, אנוש גבעתי, „כי אלי מזון אינו עצור או מוחזק בידי משטרת ישראל".

כרמלה נסעה לנתניה: ישישה פתחה לה קלפים. כרמלה הראתה לה תמונה של אלי, ולא סיפרה דבר. „הוא מוחזק בידי אנשים

אלי מזון. „ב־11 בבוקר הגיעה החברה, הלב שלי התחיל לרעוד. שאלה איפה אלי. אמרתי, הוא לא אצלך?"

כרמלה מזון. מאבק עיקש בממסד. הצלום: אוסנת קרסנסקי

מה קרה לאלי בין המחלבה לבית? מיהו „מיסטר X"? של מי היו כתמי הדם במכונית? האם טופל בביילינסון לאחר שנעלם?

עו"ד עמירם פנה לראש הממשלה ולשר הביטחון, ביקש לדעת אם מזון אכן מוחזק בידי השב"כ. הוא נענה בשלילה. גם חברי־הכנסת, יוסי שריד ופנחס גולדשטיין, שהתערבו בפרשה, לא גילו מידע חדש

„ואחר־כך בא עניין וענונו והבנתי שזה יכול לקרות לכל אחד. ארגנטינה, ממש ארגנטינה. חוטפים אנשים לאור היום, ולך תחפש אותם"

בת דודתו, נחמה: „ראיתי אותו. ישב במושב הקידמי של מכונית גולף. מאחוריו ישבו שלושה גברים לא מוכרים"

בניגוד לרצונו", סיפרה האשה. „הוא שוכב מרתף פצוע, וגהו שמירה".

רומיה הסתכלה בקפה. עיסה סמיכה שקעה בתחתית הספל, כתמי קפה העבירו את הדפנות. „פתאום טיפרה על עברו. ראתה מרתפים, סורגים, משהו כמו מדבר וגמלים".

כרמלה לא נרגעה. חי או מת, אמרה, העיקר שלא יניחו לספק להתל בה. ואז נכנס „מיסטר X" לחייה, והספק נעלם, והיא תיה מפגישה לפגישה.

עו"ד עמירם: „אמרתי לה, תביאי את 'מיסטר X' לפה, נדבר איתו, נצייד אותו במצלמה נסתרת, לדעת אם הוא דובר אמת, אבל היא סרבה. היא פוחדת לחשוף אותו, כי מרגע שייחשף, היא אומרת, תאבד את הקשר היחיד אל בנה".

איש מלבדה לא ראה אותו; אין הוכחה שדבריו אמת: אולי „מיסטר X" כלל לא היה ולא נברא, ורק משל היה, והיא יצרה אותו בדמיונה, כדי לנחם את עצמה? ואולי ברתה אותו מלבה כאמצעי לחץ על המשטרה? ואולי נשלח אליה על־ידי המשפחה, לרכך את כאבה, שלא תתמוטט? ואולי חוטפיו של אלי מנסים לטשטש עקבות ולהתל בה, כדי להרדים את חושיה, ולהסיט את החוקרים אל דרך ללא מוצא? ואולי „מיסטר X" שלוחו של אלי, שמאס בבית ובחר לו חיים חרשים?

„אלי לא יעשה לי דבר כזה", היא אומרת. „ילד טוב, אחראי, מבוגר. למה שיברח מהבית? ובכלל, למה ש'מיסטר X' יטעה אותי, מה ירוויח מזה? הוא הרי לא מביא כבוד לשב"כ בכל הסיפורים שלו. אני מאמינה לו. לפי הדיבור, לפי המראה. זה לא משחק ילדים. הוא הביא לי כל מיני סימנים מאלי, שרק מי שראה אותו מקרוב יכול לדעת אותם".

■ ■ ■

עו"ד עמירם פנה לראש הממשלה ולשר הביטחון, וביקש לדעת אם מזון אכן מוחזק בידי השב"כ. הוא נענה בשלילה. גם חברי־הכנסת, יוסי שריד ופנחס גולדשטיין, שהתערבו בפרשה, לא גילו מידע חדש.

ו„מיסטר X" ממשיך לנדב פרורי מידע: מספר שאלי פצוע, שפתח בשביתת רעב, שהועבר ממקום למקום.

אחותו: „כשנודע לנו שהועבר צפונה, עברתי בכל בתי החולים בסביבה ושאלתי אם ראו אותו. זה היה כשמונה חודשים לאחר שנעלם. עברתי מחלקה מחלקה. חקרתי רופאים, הראיתי להם תמונה שלו. בסוף, בחדר המיון של בית־החולים רמב"ם, פגשתי רופא שטיפל בו. הוא זכר, שאלי הובא לכאן בליווי שוטרים. אלי נראה לו מסומם".

כרמלה מזון עתרה לבג"ץ. היא ביקשה מבית־המשפט, שיורה לראש הממשלה ולנציב שירות בתי־הסוהר להביא את בנה לבית־המשפט, כדי לשחררו ממעצר או לאפשר לה להפגש עמו. כן ביקשה צו ביניים, שיורה למדינה לספק לה פרטים על גורל בנה.

בהעדר תצהיר, שיתמוך בגירסת המשפחה, נמחקה התביעה. נציגת הפרקליטות הצהירה בבית המשפט, כי היא מוכנה „להיפגש עם פרקליט העותרת, לעיין במידע סודי שנמצא ברשותו, ולראות מה ניתן לגלות לו מתוך תיק החקירה".

אך עד היום, כשנה מאז החלטת בג"ץ, אומר פרקליט האשה, מסרבת הפרקליטות למסור לו מידע כלשהו מהתיק. גם את אמו של הנעדר מסרבים לפגוש.

עמירם: „הייתי מצפה, שאחרי עתירה כזו, יבואו ויכריחו את האמא לחשוף את־זהותו של האלמוני. הייתי מצפה, שהשב"כ יחקור אותה אורות האלמוני, כדי שאם אין אמת בדבריה, שלא תכפיש סתם כך את השירות. אבל כולם שותקים. והשתיקה רועמת".

פרשת השב"כ נתנה לה תקווה חדשה. הנה היא לא לבד, „ועכשיו יוציאו את אלי מהמרתף". עורך־דין עמירם התחיל לחשוב, שאולי שרשרת מחדלים גרמה להם או למשטרה להעלימו, כדי להשתיק את העניין.

„ואחר־כך בא עניין וענונו", היא אומרת, „והבנתי שזה יכול לקרות לכל אחד. ארגנטינה, ממש ארגנטינה. חוטפים אנשים לאור היום, ולך תחפש אותם".

ונשארה משפחה שבורה וחדר קטן ברחוב המכבים, עם וכרונות עמומים ואבק שוקע. והכל נותר על מקומו: נעלי התעמלות שמוטות בצד, צעיף תולה על ידית הדלת, בגדים צנועים, תיק ג'ייס בונר.

על הארון בקבוק גדול, עם מטבעות כסף שאסף. אלבומי בולים, ובקבוק שוופס מפלסטיק עם מים קרושים מהבאבא סאלי.

מהתלון ראה דורי. שמש ועשב גבוה ומכונית שרצות על כביש השרון. כאן חלם, כאן אהב. בכל התמונות, נערות יפות כרוכות על זרועותיו. על המיטה טלית משי וספר תהילים קטן, למזל.

הזמן כאן עצר מלכת, ופרשת השב"כ נגמרה, וגם עניין וענונו לפני סיום, ורק היא נותרה לבדה עם „פרשת השב"כ" שלה. יושבת ומחכה. רצה לחלון, מציצה: אולי יקפוץ, אולי יבוא להגיד מלה? ■

כל עוד נמשכת החקירה

„משטרת מרחב השרון ממשיכה בחקירה ובפעולות אחרות לאיתורו של הנעדר, אלי מזון", כך אומר דובר מרחב השרון, פקד עמנואל מילר. „כל עוד נמשכת החקירה, לא נוכל למסור שום מידע הקשור בה, לא למשפחה ולא לפרקליטה".

ב־30 בספטמבר 1986, התלונן עו"ד עמירם בפני שר המשטרה על טיפולה של המשטרה בפרשה. בדיקת התלונה הועברה לידי מפקד מרחב השרון, ניצב משנה נסים מעוז, שהשיב לפרקליט.

בין השאר, כתב מעוז: „מבדיקת העובדות התברר, כי אלי מזון אכן היה במודיעין כ"ס לשם התייצבות כאסיר ברישיון, וזאת ביום 1.6.86, ולא נראה כפי שחשבו בטעות השוטרים ביום 2.6.86.

„אחותו של אלי מזון פנתה לתחנת כ"ס ביום 4.6.86, ומסרה על הודעה אנונימית שהתקבלה אצלה בטלפון... מאחר ולא היה שום זיהוי למקום ולא נמסר על שום עיר או שכונה, אי אפשה היה לערוך חיפוש שכזה.

„לא נאמר ע"י אף שוטר שהרכב נמצא נטוש, להפך, הרכב הוחזר ע"י משטרת כ"ס מחברת ההשכרה בראש פינה.

„אכן, המשפחה פנתה בבקשה לקבל מפות, אך נענתה בשלילה. אנו לא מספקים מפות לאסטרולוגים".

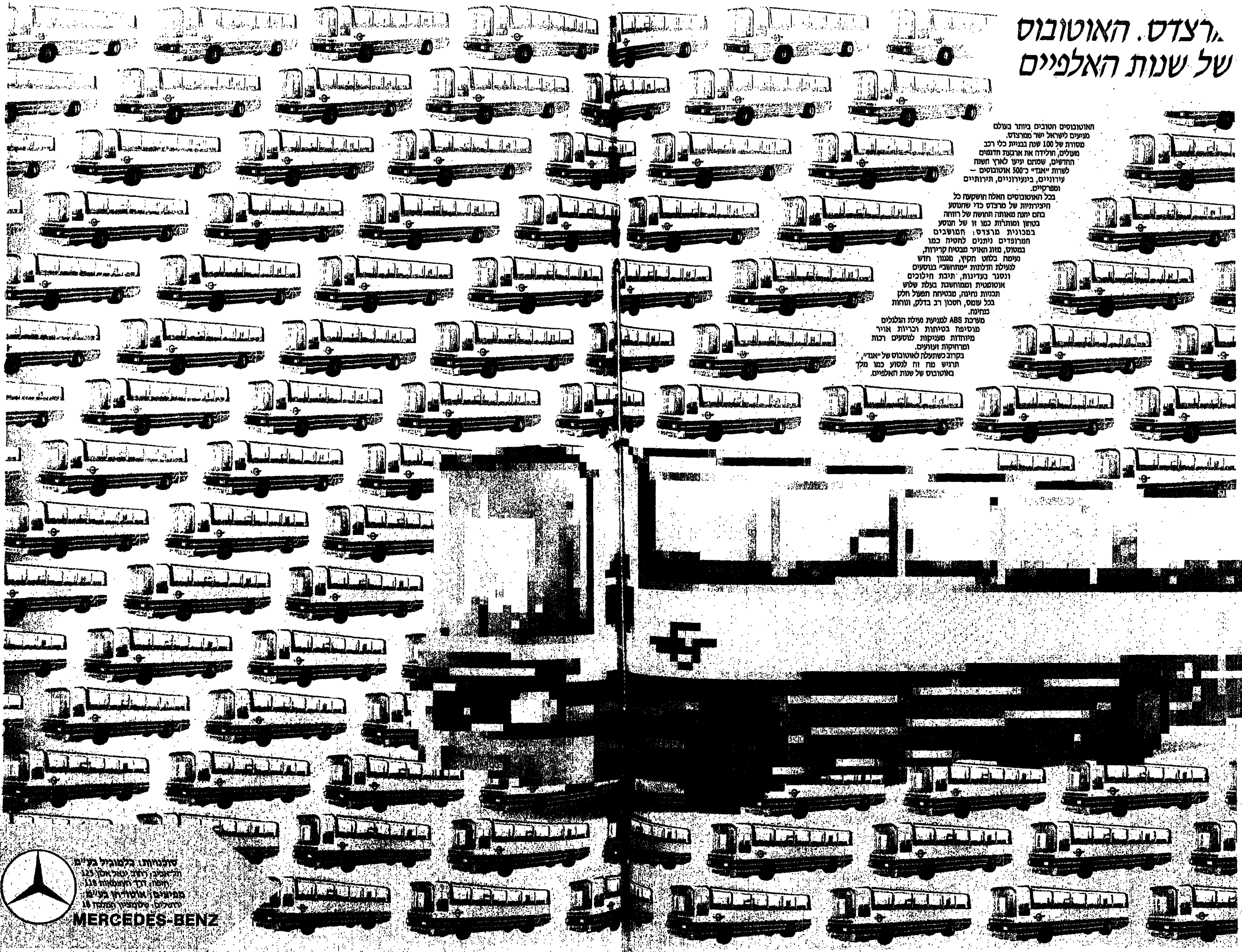
רצדס. האוטובוס
של שנות האלפיים
האוטובוסים הטובים ביותר בעולם מגיעים לישראל ישר ממרצדס.
מסורת של 100 שנה בבניית כלי רכב מעולים, הולידה את ארבעת הדגמים החדשים, שמהם יגיעו לארץ השנה לשרות "אגד" כ־500 אוטובוסים — עירוניים, בינעירוניים, תיירותיים ומפרקיים.
בכל האוטובוסים האלה הושקעה כל היצירתיות של מרצדס כדי שהנוסע בהם יהנה מאותה תחושת של רווחה בטחון ומותרות כמו זו של הנוסע במכונית מרצדס: המושבים המרופדים ניתנים להטיה כמו במטוס, מזוג האויר מבטיח קרירות, נעימה בלחץ תקין, מנגנון חדש לנעילת הדלתות "מתחשבי" בנוסעים ונסגר בעדינות, תיבת הילוכים אוטומטית וממוחשבת בעלת שלוש תכניות נהיגה, מבטיחה תפעול חלק בכל עומס, חסכון רב בדלק, ונוחות נהיגה.
מערכת ABS למניעת נעילת הגלגלים מוסיפה בטיחות וכריות אויר מיוחדות מעניקות לנוסעים רכות ומרחיקות זעזועים.
בקרוב כשתעלה לאוטובוס של "אגד", תרגיש מה זה לנסוע כמו מלך באוטובוס של שנות האלפיים.
MERCEDES-BENZ

"הכל בגלל כרטיסים ל,,בוורת"

זוכרים את דרוויש? אז הוא בחוץ ועכשיו הוא חופשי • מרדכי דרוויש, מנהל אגף הגננות בעיריית ירושלים, הואשם לפני שנתיים וחצי בעשרות סעיפים של גניבה וקבלת טובות הנאה. יחד איתו הועמדו לדין עוד שישה עובדי עיריה. כולם זוכו. על דרוויש הוטל קנס בסך 100 ש"ח

גדעון רייכר

ביום שלישי, ה־28 באוקטובר 1985, בשעת בוקר מוקדמת, ניצבו חמישה חוקרי משטרה, לבושי אזרחית, בפתח ביתו של מרדכי דרוויש, מנהל אגף הגננות בעיריית ירושלים.

דרוויש, 55, פקיד מצליח, שזכה למכתבי תודה רבים מן הממונים עליו ובראשם טדי קולק, מצא את עצמו כעבור שעות אחדות, נתא בבית המעצר ביפו, במשרדי היחידה הארצית לחקירות הונאה.

השבוע קבע בצער שופט בית המשפט המחוזי בירושלים, ד"ר צבי כהן, כי דרוויש היה קורבן שווא של עינוי דין.

סיפור שיגרתי. כמעט בנאלי. במדינה בה נעצרים מדי שנה רבבות בני אדם, ורק אחוז אחד מהם מורשע בדין, לא נותר אלא למשוך כתף ולהיאנח. זה קורה.

דרוויש, שליח ציבור, מנהיג עובדים מטור, אכל מעת לעת במסעדות עם חבריו לוועד, שהה בבתי מלון לצורך מה שמוגדר כ'סמינר השתלמות' וחתם על חשבון הוצאות, כמינהג הארץ הזו מיום היווסדה.

על כל אלה ביקשה המדינה ממנו ומששת חבריו, לתת את הדין.

חבריו של דרוויש זוכו כליל. הוא עצמו יצא מטוהר ממרבית ההאשמות החמורות שיוחסו לו. השופט צבי כהן ניסח זאת בשפה חד משמעית: הנאשם נענש עד תום. עד כי אין הוא עומד עוד ביתרת חובה.

דרוויש נקנס בסכום 100 ש"ח, על עשרות ארוחות ושהיות במלון.

עו"ד רוני פיינשטיין, סניגורו של דרוויש, מתקשה להבין: מדוע החליטה המשטרה והפרקליטות שאחרי 40 שנות נורמה, יטפלו דווקא בדרוויש ובחבריו? השופט היקשה קושיה דומה. טדי קולק הרעים בקולו על חוקרי המשטרה, שביקשו בעצם את ראשו: אתם רוצים לעשות סדר בוועדי העובדים במדינה? תלכו להסתדרות. תדאגו שהם יחברו תקנון חדש.

■■■

שנתיים וחצי אחרי מקרה דרוויש, מנסחים בוועד הפועל של ההסתדרות אמנה חדשה ומקיפה. האמנה תסדיר את הדרך שבה ינהגו עסקני עובדים בקופות הוועדים. המזכיר הכללי ישראל קיסר הורה על כך בעקבות המשפט הזה.

מרדכי דרוויש היה מנהל המחלקה לשיפור פני העיר בעיריית ירושלים, ומראשי ארגון העובדים של העיריה. כן שימש כיו"ר הנהלת קופת התגמולים שלה.

מעת לעת קיים „ארוחות עבודה". הוא וחבריו השתתפו בסמינרים ובהשתלמויות, שנערכו בבתי מלון. זו הנורמה המקובלת על אלפי עובדים בארץ. גם קציני משטרה, אנשי מס הכנסה ואפילו שופטים נוהגים כך.

המדינה יצאה כנגד דרוויש. התביעה הביאה לבית המשפט מאות קבלות, שוברי תשלום, אישורי נסיעות בתפקיד. התביעה טענה, כי הנאשמים עשו שימוש שלא כדין בכספי ציבור.

על מה שוחחתם לפני שנתיים בארוחה במסעדת הדגים? ישאל התובע במשפט.

האם כל ימי השהייה במלון נוצלו לצרכי השתלמות, או שהיו שם רגעים או שעות של עינוגים פרטיים? וכך הלאה.

■■■

יחד עם דרוויש הועמדו לדין חיים כהן יו"ר ועד העובדים, משה מזרחי, אברהם טובול, רפאל סיבוני, ציון תורג'מן ומנשה רמזי. כולם יצאו מטוהרים מכל אשמה. מרדכי דרוויש היה המפורסם שבחבורה. הוא זכה לתואר נאשם מס 1 ולחגיגיה של כותרות: שחיתות בעיריית ירושלים. מנהל לקח שוחד. והיו ששאלו: האם גם טדי קולק מעורב?

קולק רתח מזעם. דרוויש כבש פניו בקרקע. חבריו לא יצאו את פתח ביתם. כאשר המשטרה חוקרת, הנחקרים צריכים לשתוק. אחר כך צריך להבליג, כי הפרקליטות שוקלת את חומר הראיות־לכאורה, ואין להפריע לה במלהך שיקוליה.

בעת המשפט, שהתארך לכדי שנה כמעט, שוב לא היתה יפה השעה לתגובה.

עכשיו ההאשמות הופרכו. תת ניצב יורם גונן, שציווה על החקירה, יוצא לשליחות בארה"ב. התובע במשפט הזה פורש מהפרקליטות. לנפגעים לא נותר אלא ללקק את הפצעים, והשופט כבר מתפנה לתיק הבא.

מדליפים, כך אומרים לנו, כדי לסייע לחקירה. אם דרוויש יתפרסם כחשוד בשחיתות, יבואו מתלוננים שיגיחו ממחבואם כדי לסייע למלאכת החוק.

כשלוש שנים לאחר מכן, יתברר כי דרוויש וחבריו היו קורבנות שווא.

■■■

השופט כהן קבע בהכרעת הדין, כי דרוויש רשאי להלין על נזק שנגרם לו. המעורבים בפרשת דרוויש וחבריו פורשים עכשיו בכבוד. טענתם מוכרת: חובתה של המדינה לחקור ולהאשים על מנת לבער את נגע השחיתות מקרבנו.

„דרוויש הוא אדם מיוחד במינו. הוא עלה על כל הציפיות. מכל הארץ באו לראות וללמוד על עבודתו בשיפור פני העיר"

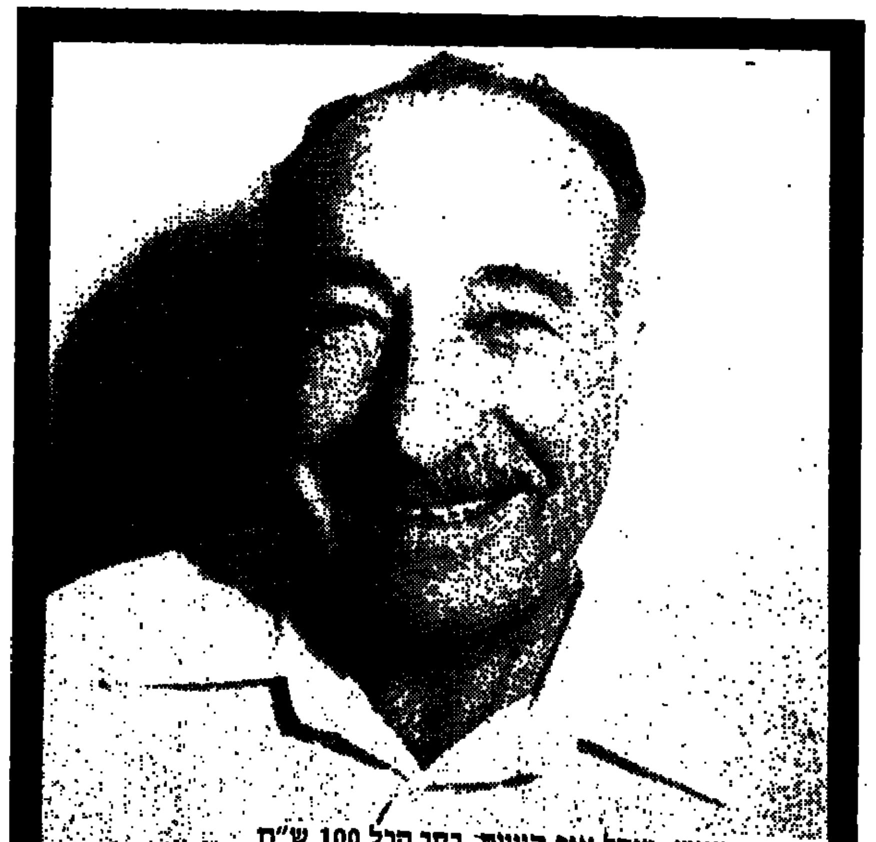

מרדכי דרוויש, מנהל אגף הגננות. בסך הכל 100 ש"ח

מי בכלל מעוניין עכשיו בסיפור הזה? היה מה שהיה. הכל נגמר.

דרוויש וחבריו לוועד עדיין זוכרים.

■■■

ביוני 1985, פנה תת ניצב יורם גונן, יורשו של בנימין זיגל האגדי, וביקש את אישור הממונים עליו להאזנת סתר לטלפון הפרטי של אחד דרוויש בירושלים. האישור ניתן. המסמך מסווג כסודי ביותר.

חוקרים מהיחידה של גונן פונים לבית המשפט, ומבקשים אישור מהשופט לציתות הזה.

השופט מקשה: במה מדובר?

החוקרים לוחשים על אוזנו בלשכה: מדובר בחשוד המנצל את מעמדו לגניבות מהעיריה. מיליוני שקלים. החשוד שלנו גם מקבל שוחד. השופט נותן אישור כמבוקש.

בשלב זה, גם החוקרים להוטים לברוק את השמועות על השחיתות הגדולה בדרגים הבכירים ביותר של עיריית ירושלים.

מאוחר יותר, כאשר יעצרו את דרוויש, יודלפו הסיפורים הללו לתקשורת, חישר מהחקירה. גם זה סיפור ישן וידוע. החוקרים

יפה, שואל השופט ד"ר צבי כהן. אבל, מדוע מאז קום המדינה, לא הועמד אדם לדין על עבירות דומות שיוחסו לנאשמים?

השופט מזכיר, כי רק פעם אחת הועמד אדם לדין על עבירה דומה. היה זה השר אהרן אבו חצירה, שהואשם בכך כי נטל מכספי ציבור, כדי לממן סימינרים לתועלתו שלו. מהאשמה זו זוכה השר כליל, והשופט תמה מדוע מצאה התביעה לנכון לשוב ולהעמיד למבחן את השאלה המשפטית הזו, על גבם של דרוויש וחבריו?

השופט כהן אומר, כי היה זה ניסוי משפטי. דרוויש עצמו הוצג ככלי ריק. הוא פרש כבושת פנים ממפעל חייו. תסכונותיו נתכלו. הניסיון לא עלה איפוא יפה, אולם למדינה מותר לטעות. טעותה לא היתה שלמה, שהרי בכל זאת הורשע דרוויש בחמש עבירות פעוטות ערך.

לגבי ששת חברי הוועד האחרים, לא תעמוד למדינה טענה דומה. כאן היתה תבוסתה שלמה ומלאה.

■■■

לפני המשפט, שכנעו חוקרי המשטרה את בית המשפט לצוות על דרוויש לגלות מביתו ומעירו למושב הררי. שם נאסר עליו לדבר אפילו עם בנו. אסור שיתאם עדויות, אמרו החוקרים.

זו היתה השעה שבה החליט דרוויש לפרוש מעבודתו בעיריה, שאותה כה אהב, וזאת לאחר שלושים שנות עבודה מסורה.

כדאי לך ללכת עכשיו, לחשו יועצים באוזנו. אחר כך יהיה אולי מאוחר. יקחו ממך את כל הזכויות.

רק אחרי שנתיים, מתייצב התובע ומבקש מדרוויש להשיב על עשרות סעיפי אישום. התביעה כבר איננה מדברת על גניבות בסדר גודל של מיליוני שקלים מקופת העיריה. נותרו רק הכותרות.

המשטרה והפרקליטות הסתפקו בעסקי ועד העובדים וקופת התגמולים. שנתיים קודם לכן, דיברו על טדי קולק ועל קרן ירושלים ועל שחיתות בצמרת. בסוף נותרו רק הקבלות במסעדות.

דרוויש וששת חבריו היו צריכים להתגונן מפני מטר האשמות כגון: אתה, מרדכי דרוויש נדרש, להשיב על הסעיף התמוה של גניבה על ידי מנכ"ל.

האם תוכל לפרש? יבקש הסניגור, עו"ד רוני פיינשטיין.

בוודאי, יאמר התובע, ראובן יהושע, ומאחריו מתייצב פרקליט המחוז הד"ר יוסף בן אור.

ובכן, הינך נאשם בכך שבאוקטובר 1984, פנה אליך מנהל אגף הגננות בעיריה והודיע לך במכתב, כי הוא עורך טיול לעובדי האגף. הוא מבקש ממך, כממונה על קופת התגמולים, לאשר השתתפות הקופה בטיול בסכום השווה ל־60 דולר. אתה אכן אישרת את הבקשה. וזו היא גניבה, קבע התובע.

הטיעון המבריק הזה הסתיים בזיכוי. השופט לא מצא פגם בכך שעובדי הכפיים של העיריה זוכים להסתייע בקופתם שלהם בסכום מגוחך.

על דרוויש לתת את הדין על עבירה נוספת. באוגוסט 1985, טענה התביעה, גנבת מכספי העובדים סכום השווה ל־65 דולר, בהם קנית מיצרכים בחנות. המצרכים שימשו למסיבה, לכבוד מינויו של מנכ"ל חדש לעיריית ירושלים.

התובע נימק את הגילוי המרעיש הזה בטענה: אתה גנבת את הכסף והשתמשת בו לצרכי המסיבה, כדי להעלות את יוקרתך האישית.

השופט מחק במחי יד את האשמה הזו, כבר בימיו הראשונים של המשפט.

נציגי העובדים גם רכשו שעון יד למנכ"ל המורש, והעניקו לו אותו במסיבה חגיגית. ראש העיר בכבודו ובעצמו הצטרף אז לברכות.

זו גניבה, קבעה התביעה ונהדפה לאחור.

השופט לא גילה צו, סעיף או תקנה, האוסרים על עובדים לרכוש מתנה למי שפורש ממקום עבודתו. גם הפעם נהדפה התביעה לאחור.

■■■

כך אירע במהלכו של המשפט הזה מאות פעמים. רמס של הנאשמים ניגר באיטיות, חודשים ארוכים. סניגורו של דרוויש, עו"ד פיינשטיין, וגם שבעת הסנגורים האחרים, יאמרו באוני השופט: זהו כתב אישום אומלל. מנופח וחסר כל בסיס.

בזה אחר זה נמחקים במהלך המשפט, כל סעיפי האישום. כמעט אלף. רק ארבעה נותרים, גמרים, ליד הר התביעה.

מה העליתם בחיפוש שערכתם בביתו של דרוויש? שואל סניגורו.

לא מצאנו מאומה, מורים חוקרי המשטרה.

אמרתם בבית משפט השלום בתל אביב, כאשר ביקשתם את מעצרו של דרוויש, כי הוא התערב בצורה פעילה ושיטתית במיכרזים של מחלקתו וגרם להטיית עבודות.

לא מצאנו ראיות לאשמה הזו, הורו

מנשה רמזי, המפקח על הגנים וחבר הנהלת קופת התגמולים. זכאי

ציון תורג'מן, חבר הנהלת הארגון וממונה על הספורט. זכאי

אברהם טובול, מ"מ מנהל המחלקה הסוציאלית. זכאי

חיים כהן, הממונה על אירועים ואמנויות בעיריה. זכאי

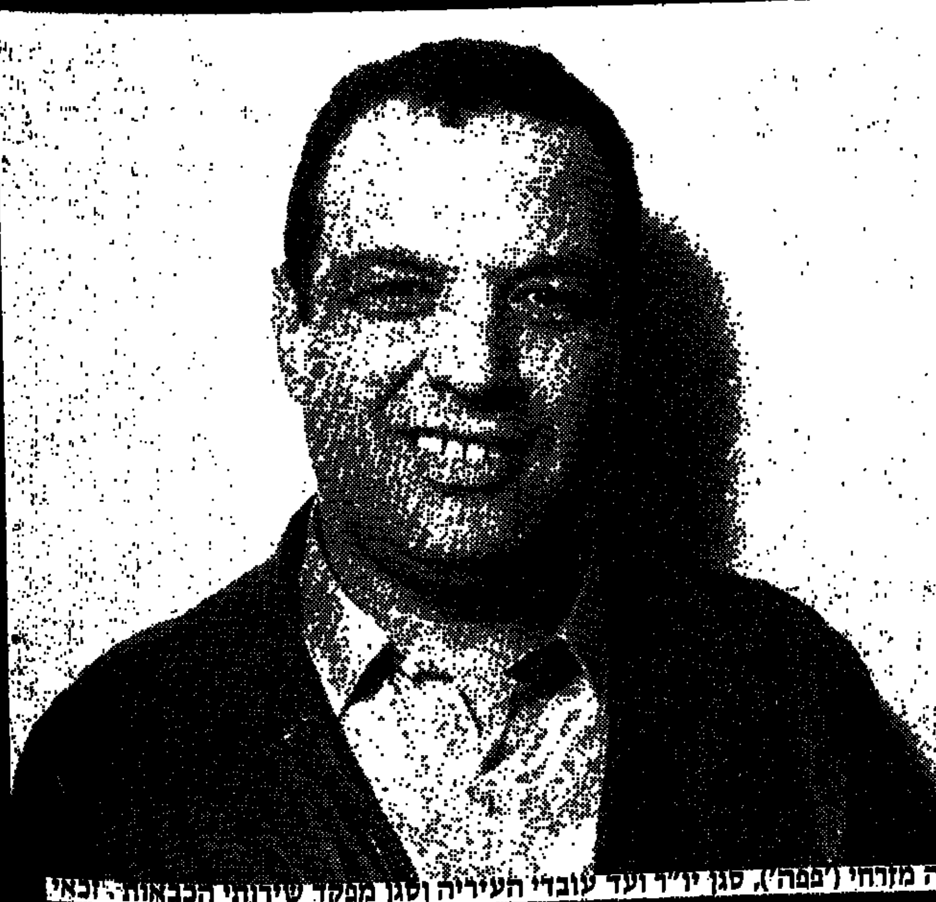

משה מזרחי ('פפה'), סגן יו"ר ועד עובדי העיריה וסגן מפקד שירותי הכבאות. זכאי

צילומים: אייל יצהר

בשפה רפה נציגי המדינה.

טענתם גם, כי דרוויש נטל שני עצי זית בוגרים, והעניק אותם למפקדו במילואים, כדי לרכוש את אהדתו. הדברים הללו גם פורסמו בשעתו בעיתונים.

ויתרנו על אישום זה, אמר התובע.

הסניגור לא הירפה: ומה עלה בגורל הטענה, כי דרוויש קיבל טובות הנאה מגופים שונים שיש להם קשר לעירייה? והאם שכחתם את החשד, עליו דיווחתם לפני שנתיים, בעת הבקשה להארכת המעצר, כי „שנים רבות מנצל החשוד את תפקידו הרם בעיריית ירושלים, כדי להפיק טובות הנאה לא רק לעצמו אלא גם לבני משפחתו, והוא גורם נזקים כספיים לעיריה ולעובדיה?"

כמעט שלש שנים היה צריך דרוויש לחכות כדי לשמוע מפיו של השופט כהן: מסכת חייו של הנאשם כולה הצטיינות מסוג חריג, תוך גילויי התנדבות, ויתור על שכר שהולם את הישגיו וחתירה בולטת לחסכון בכספי ציבור.

את כל חסכונות חייו היה צריך דרוויש לפרום, כדי לשמוע מפי השופט שאין הוא גנב אלא איש מסור וישר.

■ ■ ■

בפרקליטות יאמרו: חובה עלינו לקבוע נורמות ביחסים שבין ציבור העובדים לנציגיהם. מה שהיה מותר עד כה, חייב שייפסק. עו"ר רוני פיינשטיין, פרקליטו של דרוויש שואל: אם יש נורמות מעוותות, צריך לחרוש את ניסוחן על גבו של עובד מסור? מי שממונה על כך, שיוציא נוהלים ותקנונים ויפרסם אותם עד שיהיו ברורים לכל.

פיינשטיין היה בעבר מנכ"ל עיריית ירושלים. הוא 'גילה' וטיפח את דרוויש. עתה הוא מציע: אחרי שתפרסמו את הנורמות החדשות, ותחייבו כל נציג עובדים לקרוא אותן ולחתום עליהן, תעמידו לדין כל מי שיפר אותם.

מי שהיה פרקליט מחוז ירושלים, עו"ד מיכה קירש, התייצב במשפט הזה כפרקליטו של אחד הנאשמים, חיים כהן, המשמש בתפקיד יו"ר ארגון עובדי העירייה. קירש מצוי כיום בשוק הפרטי, ולכן היה מותר לו להרים גבה נוכח נסיונותיה המביכים של התביעה, לגולל הר אישומים כזה על גבם של 7 עובדים.

בזה אחר זה נאלץ התובע לשמוע דברי כיבושין מפיו של השופט, שדחה את האישומים שהוגדרו גניבה בידי מנהל וגניבה בידי מורשה.

בעור כל חבריו מזוכים, דרוויש נדרש לתת את הדין על מה שהוגדר הפרת אימון בתאגיד. הוא, כנציג עובדי קופת התגמולים של העיריה, לא נתן הסבר מספיק כפי שעשה לגבי עשרות סעיפים אחרים, בדבר פשרן של שלוש ארוחות ושהייה אחת במלון. לטענתו, כל אלה היו במסגרת תפקידו.

דרוויש הסביר: נסעתי לחיפה, לאחר שהוזמנתי על ידי ארגון העובדים שם לייעץ להם בענייני קופת גמל. ההסבר נדחה.

בשנים האחרונות, התעייף דרוויש. 30 שנות גננות הספיקו לו. הוא פנה לראש העיר וביקש את רשותו לפרוש. טדי הודיע לו נחרצות במכתב אישי: כל זמן שאני כאן, גם אתה תישאר במקומך. ראש העיר לא יכול היה לעמוד בדיבורו. עובדה. -טדי בפנים. דרוויש בחוץ.

המשפט הזה היה מרגיז. יום יום, כמעט שנה תמימה, נאלצו הנאשמים לשמוע שוב ושוב כי בין השנים 1982 ועד שנת 1985 הם גנבו מכספי הציבור. למשל, רכישת תלושי שי במשביר בסך 20 דולר לכל חבר ועד, שי לראש השנה, הוגדרה כגניבה.

זה היה שי צנוע לחברי הוועד, העושים עבודתם ללא תמורה, אמרו הסניגורים. התובע ראובן יהושע טען בעקשנות שזו גניבה, שנועדה לצרכים אישיים ולחלוקה בין מקורבים, לקידום המעמד האישי ויוקרת הנאשמים.

ועוד אמר התובע: הנאשמים ניצלו את כל השפעתם הרב ועשו שימוש שלא כדין ככל העולה על רוחם בכספי הציבור. כל המלל הזה נפוץ לכל רוח בפסק הדין המזכה.

לעתים, הנאשמים לא הצליחו להסתיר את זעמם והתפרצו בקריאות לעבר התובע. אחר כך למדו לחייך, ואפילו להגיב בצחוק על ההאשמות. לקראת סיומו של המשפט, כבר נוצרה אווירה מפוייסת ורגועה באולמו של השופט כהן שבמזרח ירושלים.

■ ■ ■

כל הנאשמים, שזוכו בסוף: אברהם טופול, מ"מ מנהל המחלקה הסוציאלית בעיריית ירושלים וחבר הנהלת קופת התגמולים של עובדי העיריה. חיים כהן, הממונה על אירועים ואמנויות בעיריה. משה מזרחי המכונה 'פפה', סגן יו"ר ועד עובדי העיריה וסגן מפקד שירותי הכבאות בעיר. רפאל סיבוני, מזכיר ארגון עובדי העיריה. ציון תורג'מן, חבר הנהלת הארגון וגם ממונה על הספורט בעיריה. מנשה רמזי, המפקח על הגנים וחבר הנהלת קופת התגמולים.

השופט צבי כהן: מסכת חייו של הנאשם כולה הצטיינות, תוך התנדבות, ויתור על שכר וחתירה לחסכון בכספי ציבור

עו"ד רוני פינשטיין. אחרי 40 שנות נורמה, למה דווקא לטפל בדרוויש?

מרדכי דרוויש ורעייתו שרה. „המשפט הזה קטע אותי באמצע חיי"

טדי הודיע לו נחרצות במכתב אישי: אל תפרוש. כל זמן שאני כאן, גם אתה תישאר במקומך. טדי בפנים, דרוויש בחוץ

כ־700 עמודי פרוטוקול נרשמו במשפט.

משפט מיותר של המדינה, שעלה מאות אלפי שקלים. היה למשל סעיף אישום על כך, שביולי 1984, רכש דרוויש לצרכיו האישיים 12 כרטיסים למופע של להקת כוורת שהתקיים בירושלים ואת תמורתם שילם בכספי קופת העובדים, בסך הכל כ־90 דולר. זו בפירוש גניבה על ידי מנהל, אמר התובע.

מי הזמין את הכרטיסים? שאל השופט.

הנאשם, כמובן, הסביר התובע.

איך אתה יודע? מקשה השופט.

זו חתימתו, אמר התובע.

מה פתאום? הזדעק דרוויש, אחרי כל כך הרבה מסמכים וחתימות אתה עדיין טוען שזו חתימה שלי? היא אפילו איננה דומה.

הסניגור מזמין לדוכן את עמליה, פקידה במחלקה לתרבות של העיריה. היא זו שחתמה, היא שהזמינה כרטיסים לעובדים. הכל כשר למהדרין. דרוויש לא ידע ולא חתם ואיננו קשור כלל לעניין.

12 חוקרי משטרה מנוסים לא טרחו אפילו להשוות את חתימתו של דרוויש לזו של עמליה. גם סעיף האישום הזה נמחק כלא היה.

אחר כך בא הזיכוי הגדול והמוחלט לגבי ששה נאשמים והזיכוי הכמעט מלא של דרוויש. לאחר קריאות הגיל שפרצו מפי הנאשמים, צריך היה לשכנע את השופט כדי שיקל בדינו של דרוויש.

ראש עיריית ירושלים, טדי קולק, קם ואמר בחום: לפני 18 שנים המליצו באוני על דרוויש. האיש התחיל מכלום. עלה לארץ מכפר בכורדיסטאן. אף פעם לא הגיע לגדולות. הוא היה מנהל מצויין. בא ראשון בבוקר. התנדב לטפל בכל דבר. היה עובד מצטיין. קיבל פרס קפלן ואף פעם לא ביקש תמורה כספית עבור עבודה נוספת.

יעקב שריבוים, שהיה מבקר עיריית ירושלים, קבע: דרוויש הוא אדם מיוחד במינו. הוא עלה על כל הציפיות. מכל הארץ באו לראות וללמוד על עבודתו בשיפור פני העיר.

שריבוים אומר, כי דרוויש חסך לנו לעיריה מיליונים. תמיד היה נלחם על כל פרוטה, מתוך כבוד גדול לכספי ציבור. התובע היה נבוך. הוא לא ביקש עונש חמור. אני משאיר את מידת העונש לשיקולי ביהמ"ש, אמר.

והנאשם עצמו אמר: את כל חיי מאז שעליתי ארצה רציתי להקדיש למדינה שלי. בצבא לא רצו לקבל אותי ונדנדתי לרופאים עד שגייסו אותי לחיל רגלים. כסף לא מעניין אותי. כל הסיפוק שלי הוא שאני עושה דברים טובים ולא שיגרתיים.

המשפט הזה קטע אותי באמצע חיי. קיבלתי עונש לכל החיים. עשו לי דברים שלא עשו לשונאי ישראל. אסרו אותי בבוקר אחד, חמישה איש. ואחרי ששיחררו אותי, שלחו אותי לגלות. שתי מכוניות משטרה שמרו עלי כל הזמן. במשך חודשים לא טלפנו אלי ידידים. הם חשבו שאני מצורע. הוצאתי את כל הכסף שהיה לי על המשפט הזה. קרן השתלמות ומשכורות של שש שנים. הכל הוצאתי.

■ ■ ■

שנתיים וחצי קודם לכן, בבימ"ש השלום בתל אביב, אמר רב פקד אבי גלבר באוזני השופט שנתבקש לעצור את דרוויש: החשוד נהג להתערב בצורה פעילה, שוטפת ושיטתית במיכרזים שהוציאה העיריה וגרם להטיית עבודות. הוא גם ניצל את מעמדו הרם בעיריה כדי להפיק טובות הנאה שלא כדין לעצמו ולבני משפחתו וגרם בכך נזקים כספיים לעיריה ולעובדיה.

השבוע קבע השופט: מסכת חייו של דרוויש כולה מהווה הצטיינות מסוג חריג, תוך גילויי התנדבות, תוך ויתור שאיננו מקובל, על כל תמורה ההולמת את הישגיו ותוך חתירה בולטת לחסכון בכספי ציבור.

האם יש מישהו מבין חוקריו ומאשימיו של דרוויש שיוכל להציג תעודת כבוד כזו? השופט כהן קבע, כי הנאשם זכאי להלין על הנזק שנגרם לו שלא במידה הראוייה ושלא בזהירות הדרושה.

אין השופט שואל מי ישלם את מחיר הנזק, משום שהוא יודע שמערכת החוק אצלנו איננה נוטה להאשים את מי שתביעתם הופרכה על פניה. הם זוכו. המדינה יצאה חייבת.

דרוויש, כותב השופט כהן, נענש בעונש שאיננו כתוב בשום חוק. עינויי הדין, פרסומים מוקדמים, ומימדים חסרי תקדים של ניסוי משפטי העניש את הנאשם עד תום, עד כי אין הוא עומד עוד בתגובת חובה.

על דרוויש הוטל לשלם 100 ש"ח בלבד. וכדי שלא יהיה ספק לגבי חרמו הוה הוסיף השופט והסביר: החוב הזה ייגבה בהליך אזרחי. כלומר, אם דרוויש יסרב לשלם את הקנס הגמדי הזה, לעומת הררי התביעה, לא יואשם בפלילים, והמדינה תצטרך לנקוט נגדו הליך אזרחי.

הקנס שולם. מהמדינה יש לתבוע את החוב הזה בהליך מוסרי. ■

רואים?!

קחו עדשות מגע בחינם!!!

מבצע "מספר המזל"
כל שבוע הגרלה
הגרלה ראשונה 6.3.88

אזהרה!
"כלבוטק" קבע:
עדשות מגע יש להזמין במכון מקצועי ואמין;
ולא אצל "חאפר" שקם... נפל...
ומשאיר את הלקוח לאנחות...

בכל שבוע יעלה בגורל מספר מ־1 עד 31. אם יום הולדתך הלועזי יעלה בגורל, אתה מקבל את כל כספך חזרה!!!
(לדוגמא: מספר המזל – 13, ונולדת ב־13 לחודש כלשהו – הרווחת!)

הגרלה ראשונה, בפיקוח רואה חשבון, תיערך ב־6.3.88 וישתתפו בה לקוחות חדשים של "אישונית" שהזמינו עדשות מגע בין התאריכים 26.2.88 - 4.3.88.

"אישונית" היא הרשת היחידה בישראל המתמחה בעדשות מגע בלבד. זה 20 שנה. גם השנה זכינו – זו השנה השלישית ברציפות – בתואר "המוצר הנבחר" עפ"י סקר דעת קהל כלל-ארצי שנערך ע"י ידיעות אחרונות.
להודאות עד השבוע, במבצע "מספר המזל" ב"אישונית". לנוחותכם צלצלו לקביעת מועד לבדיקה.

לעדשה
כולל בדיקה מקצועית
וסט תמיסות בנרתיק [illegible]
אפשרות עד 12 תשלומים.
מ־89 ש״ח

אישונית
בנסיון שלנו אי אפשר להתחרות
1988

תל-אביב: בן-יהודה 94, טל. 03-222589
ירושלים: הסורג 2, טל. 02-223028
נתניה: סמילנסקי 7, טל. 053-25123
בני-ברק: רבי עקיבא 89, טל. 03-788711

המוזיאון לאמנות ישראלית רמת גן מציג: "פנחס כהן גן: תערוכה רטרוספקטיבית של ציורים וגראפיקה"

● לאחר שנים של מיליטנטיות חברתית־מזרחית:

„היום קשה לי להזדהות עם פעילות מזרחית מקומית. ספרות כמו של סמי מיכאל, אנטון שמאס או אלי עמיר אינה מדברת אלי"

מה ייצא לי מזה?

איש מחושב קלאסי, הדפס משי, 1983

עמנואל בר־קדמא

פנחס כהן גן עורך כמה תערוכות כל שנה. לפי חשבונו – והוא בן 45 – ערך כבר למעלה מ־40 תערוכות. יבולים כמותיים אדירים. „כל יום שאני לא עובד בו, הוא יום שחור", אומר האמן. להערכתו, עברה תנובתו את זו של ויליאם טרנר, הצייר הבריטי הרומאנטי, שהותיר אחריו למעלה מ־10 אלפים עבודות. הוא יודע בדיוק כמה עשה, אבל מסרב לומר. רק בלוקים של רישומים ומיתווים יש לו יותר ממאה.

בשבוע הבא, יפתח במוזיאון רמת גן לאמנות ישראלית תערוכה גדולה: 20 שנות הדפס. יותר מ־200 עבודות. וכמעט בו זמנית, בגלריה דביר, יפתח תערוכה של ציורים. פורמאטים ענקיים. 'קוסמוס־פאתוס־כאוס', זה שם התערוכה. לא מזמן, סגר תערוכה גדולה בגלריה מימד, ומאז הספיק לאצור תערוכה אחרת, של אמנים צעירים.

את ההספק האופייני הזה, הוא מפיק בדירת גג קטנטונת. שני חדרים, שנפתחים אל מסדרון צר. במסדרון הזה, הוא מצייר עבודות של שניים ושלושה מטר. כל סנטימטר בחדרים הללו תפוס בעבודות ובחומרי־עבודה. על האורח לחשב דרכו בין הערימות. האמן מתגורר במחיצת העבודות. יש כאן עוד שתיים שלוש תערוכות מוכנות. רק להעמיס, לקחת ולהציג.

■■■

פנחס כהן גן, היו לו תערוכות־יחיד בכל המוזיאונים. בישראל, ייצג את האמנות הישראלית באירועים בינלאומיים. העשירייה הראשונה של אמני ישראל אינה מושלמת בלי השם שלו. הוא נחשב אחד ממורי הציור הטובים ביותר בארץ. את המעמד שלו אצל תלמידיו ב„בצלאל" אפשר להשוות רק לזה של רפי לביא ב„מידרשה למורים" לאמנות ברמת השרון. הוציא לאור ספרים עיוניים כבדים וחשובים מאוד בנושאי האמנות, פילוסופיה של האמנות, קשרי הגומלין בין האמנות למדע.

יחד עם זאת, אינני בטוח ששמו מוכר כשל כמה מעמיתיו, תלקם בעלי הישגים נחותים משלו. הוא לא סטאר, פנחס כהן גן. אחרים יוסיפו ויאמרו, שאיננו אדם קל. לא מבקש להתחבב. לפעמים, אף ינשך ידיים מושטות אליך. גולדה, בוודאי, היתה אומרת עליו: לא נחמד.

עוול יכול לשלוף אותו מתוך קצב העבודה המטורף שלו. עוול שעשו לו, או לאחרים. לא חותם על עצומות, אבל תמצא אותו, מזמן לזמן, חותם על מכתב. חלקים גדולים מיצירתו מוקדשים לניגוד מזרח־מערב. פעם יצא אפילו בסיסמה של ביתן מדינה נפרדת לספרדים.

באחת מעבודותיו המושגיות המוקדמות, הקים אוהל במחנה פליטים ביריחו. גם, הוא, כמותם, פליט. מחאה על שהתרבות המזרחית, כמו יוצאי־המזרח, לרבות הוא עצמו, שרויים בלימבו. בנחיתות מטופחת ברשעות מודעת על ידי הסביבה. עם אוצרי „תל חי 80" קיים, בשעתו, תכתובת מרירה. בעניין זה התרכך. אפשר שהתרככות שלו היא חלק מהתרככות כללית של הנושא העדתי.

ובכל זאת, איך תסבירו, שפוסחים על כהן גן, מורה נפלא לכל הדעות ובעל הקרדיטים האקדמאיים הגבוהים ביותר – יש לו מאסטר מאוניברסיטת קולומביה – בכל רחבי המחלקה לאמנות ב„בצלאל", כאשר ממנים ראש מחלקה? או מדוע מתעכבת, מעבר לכל נימוק מהוגן, הפרופסורה שלו? נו, טוב. נקודות כואבות.

■■■

לפני שבועיים־שלושה, כתבתי במקום זה על ג'וליאן שנאבל, סופר־סטאר אמריקאי. אלגאנטי, מתפוצץ מחשיבות עצמית, שוכר שיאי זמן ומהירות באגו טריף מתמיד, דברן כפייתי ואדם שאינו מסוגל להימצא עם עצמו.

כהן גן הוא, אם תרצו, הקוטב הנגדי. אדם, שהבדידות היא מצבו האנושי הטבעי. אולי גם מתוך תכתיב של אופיו, אבל גם מתוך מודעות, שלא תיתכן עבודת־אמנות בחברותא.

שתקן, מרושל בלבושו, אינו מייחס חשיבות מיוחדת לסביבתו, אם היא מאפשרת לו לעבוד. מתרחק מהקרקס המימסדי, המקיף את האמנות. אם כי, אל תטעו: לאיש יש מודעות חדה באשר לערך עצמו וערך אמנותו. האיש עובר ומתעד את עצמו ללא חשך. שיישאר. שיהיה.

סוגיות פנימיות

פרופ' מוטי עומר, אוצר תערוכת כהן גן במוזיאון רמת גן, מספר על התערוכה:

„ההדפסים הראשונים הם חיתוכי עץ שעשה כסטודנט ב„בצלאל", כתלמידו של איזידור אשהיים. אחר כך עבר להדפס רשת. מוטיב של פופ אנגלי. מהתקופה הקונספטואלית, בין 1972 ו־1976, ההדפסים הם התיעוד היחיד שנשאר. אחר־כך, באה תקופה של הדפסים על אובייקטים. הוא הדפיס על מזוודה קטנה ובה מכשירי עבודה. שם העבודה: מיניסטוריו. בשנות ה־80, עוסק ההדפס של כהן גן בסוגיות פנימיות של לשון האמנות".

האיש מודע כחריפות את הזמן החולף. רפיון הגוף. אולי איזו תחושת מוות, שהחריפה כתוצאה מניתוח קשה, שעבר לא מכבר בגבו.

במהלך שיחתנו, יזכיר לא אחת את 'התבגרותו', את כוחותיו הפיזיים ששוב אינם כשהיו. „ומניות הקיום", אומר פנחס כהן גן, „מציבה שאלות קשות".

■■■

יש לו חרדה גדולה בדבר גורל עבודתו. „מה ייצא לי, זה, שאתבצר בסטודיו מפואר ואייצר. נמאס לי להיות האוצר של עצמי. אני מרגיש, שאני חייב להעמיד את עבודתי לרשות הציבור". תרם 350 יצירות גדולות למוזיאון תל אביב, תמורה חוזה המחייב את המוזיאון להציג את העבודות, להוציא לאור קטלוג, ולהימנע ממכירתן או החלפתן. אחרים אומרים, שהוא תרם, בתנאים דומים, גם למוזיאונים אחרים.

אמנים כועסים על תרומות בסדרי גודל כאלה. זה שובר להם את השוק. „בין כה וכה", מחייך פנחס כהן גן, „אינני יודע איך עושים כסף מאמנות. אז מה הפסדתי? מכל מקום", הוא מרצין, „התרומה היתה תוצאה של תחושה אקזיסטנציאלית עמוקה, של דאגה".

כהן גן התחיל לפעול בראשית שנות ה־70. בוגר „בצלאל", שחזר מלימודים משלימים בלונדון, משתלב בכנסייה הקונספטואלית השלטת. ב־72, מציג תערוכת הדפסים ברפת של קיבוץ נירים. השקיע שרוול של מים מתוקים, עם דגים, במי־ים המלח. הוא ביקש לבדוק סוגיות – אישיות? – של הסתגלות והתאמה. אחר כך, בא האוהל במחנה הפליטים. עבודות בעלות טווחים גיאוגרפיים יותר רחבים, הביאו אותו אל מיפגש האוקיינוסים בכף התקווה הטובה – רק בשביל לשפוך כמות של מים מים־המלח. מסעות קונספטואליים אחרים הביאו אותו לגבול סין־נפאל, לאלסקה, לקוטב הצפוני.

■■■

– איך נראית לך היום התקופה המושגית?

„תקופה גדולה. אופורית. זו היתה ישיבה מתמדת על קצהו של צוק. מעשים על גבול ההתאבדות. בקונספט ניסיתי לבדוק בעיות של דימוי והסתגלות. גם בעיות סוציו־פוליטיות. בעיות שניתן להתייחס אליהן רק באמצעות גופו של האמן. הייתי מוכרח להתנתק, ללכת לחופים יותר שקטים. נסעתי לניו יורק, לעשות את המאסטר בקולומביה".

ניו יורק היא, מעל הכל, גם כתובת לקבוצת התייחסות ישראלית. אמנים, מאז סוף שנות ה־50, התחילו מחליפים את פאריז ולונדון בניו יורק. שם קרו הדברים האמיתיים. משם יצאו הפופ, המיצג, הקונספט, המינימאל וכל יתר האיזמים של שנות ה־60 וה־70. נוצר המרכז האמנותי בסוהו. שם ישבו הגלריות הקובעות, המנחות והמובילות.

„גלריה", אומר כהן גן, „הרבה יותר חשובה מהמוזיאון. שכן, המוזיאון מגלה אותך באמצעות הגלריה. המוזיאון הוא יוקרה וחשיפה חד פעמית. הגלריה היא צינור התמכן של האמן במשך כל ימות השנה".

הקבוצה הישראלית בניו יורק מתועדת היטב בעיתונות הישראלית. הדמויות הדומיננטיות: יהושע נוישטיין, מיכאל גיטלין, כוכי דוקטורי, יעקב אלחנני, זיגי בן־חיים, בוקי שוורץ, ג'ורג' שמש, בני אפרת. אז, בשנות ה־70 המוקדמות, חלק מהם נעשה קבוצה מגובשת. בראשית הדרך, זוהו עם הגלריה של ברטה אורדנג.

כהן גן, בניגוד לאחרים, חזר כל פעם ארצה. גם כאן הציג עם אמני התקופה בגלריות כמו דוגית, יודפת, עם יצחק דנציגר, משה גרשוני, אביטל גבע, מוטי מזרחי, מיכה אולמן, יחזקאל ירדני. „ימים יפים", אומר כהן גן, „גם כאן וגם בניו יורק, היתה תחושה חזקה של קבוצתיות".

– קולקטיביות רעיונית?

„לא. אבל, קבוצתיות. היה איזה קונצנזוס רחב, ולא הדוק".

■■■

בשאלות הבאות, כאשר יתבקש כהן גן לאפיין את פני האמנות של היום, הוא ידבר על הסתגרות, כל אמן ודלת אמותיו. „נגמרה תקופת התנועות האמנותיות".

המיתוסים של ניו יורק גם זוכרים את כהן גן האינדיווידואליסט, שהציג תערוכות גם בחדרו הדל שבמלון צ'לסי, וגם בחלל קטן באוניברסיטת קולומביה, מין מחאה, אם תרצו. אחר כך, יצא למרחב, כאשר חתם על חוזה עם מאקס פרוטץ', גלריה חשובה שהציגה, בין היתר, את הדמויות הבולטות ביותר באדריכלות של זמננו. אישים כמו ואן דר רוהה, פראנק לויד רייט, פיליפ ג'ונסון.

קוסמוס, כאוס, פאתוס

כהן גן מגדיר את התערוכה כ„סיכום של שפת האמנות העכשווית". כל עבודה מכילה את שלושת האלמנטים במיחבריים והקשרים שונים.

הקוסמוס, כל מה שקשור בסדר, מסומל ביחידות מודולאריות מרובעות, בעץ או פורמאיקה.

הפאתוס – הוא הדמות המוכרת לנו מחלקים אחרים בעבודתו של כהן גן.

הכאוס – דמות אנושית מוטבעת בתוך ענן קוסמי.

אלו הן עבודות גדולות, 1.85 על 1.85 מטר, ונוכחותן מאסיבית.

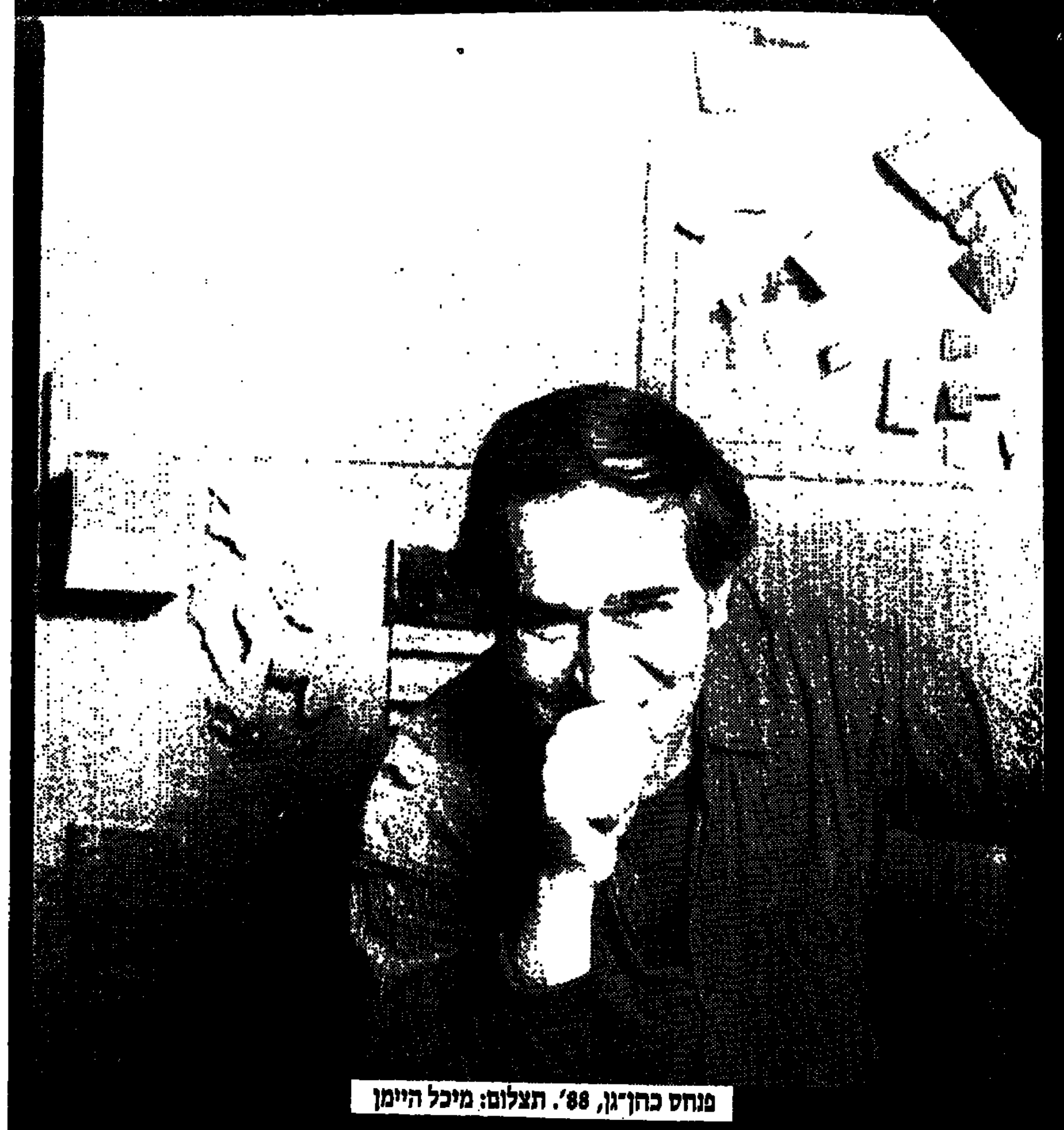

פנחס כהן־גן, '88. צלום: מיכל היימן

„מי אמן בינלאומי?! בין הישראלים בניו־יורק, יש כמה שעשו קאריירות לא־רעות, אבל אף אחד מהם לא בינלאומי. לא ממש"

„הגלריה הזו הפכה אותי אמן מן המניין באמריקה. לא מכרתי תמונות למגבית היהודית או לבתי כנסת. זה סיפוק עצום".

– למה כל זה נחתך?

„הקשר היה מותנה בתכתיבים. להיות שכיר, להתחייב להתגורר במקום מסויים. אני לא מסוגל לתפקד בתנאים כאלה. סוחר אמנות חייב לקבל את האמן כמות שהוא ולא לנסות להשפיע על חייו ועבודתו".

– לא כדאי להבליג בשביל קאריירה בינלאומית?

„מי אמן בינלאומי?! אולי עשרה בכל העולם. בויס היה בינלאומי. קיפר. ג'ונס. פלדינו. אחד שמוצאים אותו בכל מקום. שמוכר בכל מקום. בין הישראלים בניו יורק, יש כמה שעשו קאריירות לא רעות, אבל אף אחד מהם לא בינלאומי. לא ממש. אגם הוא, אולי, הישראלי היחיד שהוא בינלאומי באמת. מה מפריע? אולי הדימוי הישראלי. אולי.

„ואם אתה שואל עלי", הוא מתחייך, „אולי עוד אחזור לשם. שום גשר לא נשרף".

■■■

פנחס כהן גן נולד במקנס, מרוקו. עלה בן חמש. בן בכור. המשפחה התיישבה בחיפה, ואחר כך בקריית ביאליק. חבלי עליה, ואחר כך קליטה, אופייניים לשלהי שנות ה־40. להמתין במשך שנה לאונייה שתיקח אותם ארצה, בחדר קטן של מלון בצרפת. ואחר כך, חיפה. דירה נטושה.

כהן גן מגדיר את התקופה ההיא כסבל. אולי מאז נסתכת המרירות. מי שזוכר את עצמו, כילד קטן, יושב בפינה של חלל צפוף וכותב (הוא ידע קרוא־וכתוב מגיל רך מאוד) או מצייר, מתבגר כאינדיווידואליסט.

„אבל, אני מודע לזה, שאין להשוות בין הסבל שלנו ובין מי שבאו מהשואה".

■■■

משפחת כהן וגן, התוספת המייחדת לשמו, הוא שם נעורי אמו) לא היתה אופיינית למאסה של העולים מצפון אפריקה. בלי חבלי משיח. ציונים, מזון רעיוני מפוכח. מניעים של שלילת הגלות, של רצון להיטמע בכור ההיתוך התרבותי ש(כך חשבו אז) נוצר כאן. פנחס כהן גן הלך לשומר הצעיר. גם אחיותיו היו בתנועות נוער. היה מדריך. שירת בנח"ל ובצנחנים. היה פייטר בעל מודעות. שלוש שנים היה חבר בקיבוץ להבות הבשן.

לימודיו ב„בצלאל", באוניברסיטה העברית ואחר כך בניו יורק גיבשו את השקפת עולמו התרבותית. למרות הפרקים המזרחיים באמנותו, הוא אומר: „היום קשה לי להזדהות עם פעילות מזרחית מקומית. ספרות כמו של סמי מיכאל, אנטון שמאס או אלי עמיר אינה מדברת אלי".

מי שרוצה לחפש איקונוגראפיה אישית ביצירתו של פנחס כהן גן, לא יתקשה. למשל, הראש המנותק מן הגוף. למשל, הדמות השלמה החוזרת בגילגולים שונים. לפעמים שטוחה, נעדרת סימני מין או זהות. לפעמים נפחית, גבר או אשה. לפעמים עסוקה בפעילויות שונות. לפעמים היא פסל, לפעמים תמונה. פעמים רבות, היא שרוייה במצב של צלילה. טביעה, אם תרצו.

„הראש הוא חוויה ביוגראפית ישירה. הייתי בשוק מחנה יהודה, כאשר התפוצצה מכונית התופת הראשונה ב־1968. נהרגו 12, נפצעו 80, ואני ביניהם. הייתי מונח מתחת לתריס במצב של אובדן הכרה. כאשר התעוררתי, ראיתי מולי, על ערימה של בננות, ראש מנותק מגופו. הפיצוץ ניתק אותו. המראה ההוא אינו עוזב אותי עד היום.

„אבל", הוא אומר אחרי הפסקה קצרה, „אתה יכול לראות את הראש גם דרך הפריזמה של תולדות האמנות: פורטרטים, פרוטומות".

הדמות, כנראה, קשורה למציאות יותר מורכבת. המשך שירותו הצבאי במילואים הביא אותו לעזה, בימים שאריק שרון עשה שם סדר. „מה שאתה רואה היום בטלוויזיה, היה כבר אז. מכות, עינויים, אלימות. מה שאתה רוצה. קיבלתי", הוא אומר בלי שום אי נוחות, „התמוטטות־עצבים מכל מה שראיתי".

אגב, פנחס כהן גן ניסה להגיע, באמצעות חברים, אל ישראל גלילי ולדווח לו על הנעשה. גלילי סירב לקבל אותו בנימוק שאינו מאמין שכל הדברים הללו אכן מתרחשים.

■■■

יצירתו של כהן גן מגוונת מאוד. אקלקטית, כמעט. בו זמנית, תמצא בה השתוללות צבעונית, מול נזירות מינימאליסטית־מונוכרומית, מיקבצים של מוטיבים חוזרים, בצד סדרות ארוכות של עבודות נייר חרושות יסורים שבחיפושים אישיים.

„ההסבר לזה פשוט. אני נע על ציר, שבקצהו האחד אני, לפעמים בתמצית, בחשיפה רגשית בלי חשבון. ולפעמים, אני עוסק בשפה, של האמנות ומה שקורה לה בקונטכסט היסטורי. מרחק מוחלט מהאני. העבודה מתקרבת כל פעם לאחד הקטבים". ■

סמדר פרי

הנידון למוות, ברח. לפי השמועה, והסיפור הזה, איך לא, אפוף שמועות, הוא הגיע לנמל התעופה של קהיר, ובמזוודותיו נתגלו צרורות של דולארים. לקחו אותו לחקירה, הכספים הוחרמו, ובדרך לא דרך עלה על מטוס, ועקבותיו נעלמו. חודשיים שהה בלונדון, בבית הדירות המהודר של גיסו. יום אחד החליט כי הגיעה שעתו להיעלם. לפני שירד למחתרת, הזמין אליו עיתונאי, וזיכה אותו בכותרת סנסציונית: „המוסד רודף אחרי. רמזו לי ש'הם' בעקבותי. לשליחי המוסד ידיים ארוכות, ותהיה זאת טפשות מצידי להתגרות בגורל ולהישאר בלונדון. כאן 'הם' עלולים לפעול במהירות, כמו בפרשת וענונו".

מן היום ההוא, ארבעה חודשים, הוא שוהה

ה„114" ומזל מנשה, עובדת נוספת בשגרירות, וידידתם של בני הזוג אטויקצי, נכנסה. מכונית שלישית, מסוג „נאסר 127", לבנה, המתינה בנקודה מוסכמת בקצה הרחוב. הפיזו דלקה בעקבות ה„114". לפתע, נורתה מתוכה האש. אטרקצי נהרג. שתי הנשים הצעירות נפצעו.

במהומה שהשתררה במקום הצליחו נוסעי ה„נאסר 127" להתחמק. נטשו את מכוניתם, נדחקו אל הפיזו ונעלמו. הישראלים הועברו לבית החולים „סלאם" ונמסר דיווח לכוחות הביטחון. בתוך 30 דקות נסגרו כל דרכי הגישה אל נמלי התעופה והים של מצרים. לסכל דרכי המילוט של הרוצחים.

מטוס אל על שיצא מת"א ביום ההוא, הביא עמו רופאה מבית החולים תל השומר, שלוש אלונקות ושלושה עיתונאים ישראלים. הללו (ושמואל שגב ממעריב, אריה ארד מדבר וכותבת שורות אלה) סיימו לגבות עדויות,

הובא לראשונה לידיעת שלטונות הביטחון בקהיר ובישראל.

אטי טלאור, פקידה בשגרירות, היתה הקורבן השלישי. בדיוק לפני שנתיים, ביציאה מן הביתן הישראלי שהוקם ביריד המסחר הבינלאומי, נפתחה האש. טלאור, מוקפת בישראלים נוספים מן השגרירות, שעה קלה אחרי ששר התיירות, שריר, עזב את המקום, נהרגה. גבר ואשה אחרים, נפצעו.

וכבר באותו הלילה הופץ „כרוז מספר 3" של „מהפיכת מצרים". התוכן לא נשתנה, אבל היעדים הורחבו. הפעם הודיעו הרוצחים, כי החליטו להוסיף כתובת פיגועים חדשה: דיפלומטים האמריקנים במצרים.

למשך שנה קבעו לעצמם הפוגת ביטחון. השירותים החשאיים ניסו לאתרם, מעצרים, חקירות, ביקורי פתע בכתובות מסויימות. הלשנות. אולם לשווא. נעלמו כאילו פצתה האדמה את פיה ובלעה אותם. לשגרירות

התדפק הגבר הצעיר על שערי הברזל בשגרירות ארה"ב בשכונת גרדן סיטי, בקהיר. „אני רוצה לשוחח עם השגריר בארבע עיניים, בנושא אישי, חשוב", הודיע לאיש הביטחון. בתוך הבניין המוקף חומת מגן לבנה, נערכה התייעצות קצרה, שבסיומה הניחו לו להיכנס. כעבור דקות, בלשכתו של השגריר פרנק ויזנר, גולל בפרטי פרטים את סיפורה של „מהפיכת מצרים". שמות, כתובות, הפיגועים שבוצעו והמבצעים המתוכננים.

סולימאן, 38, המוגדר בכתבי האישום כקצין המבצעים של ארגון הטרור, השתתף במספר פעולות. התובע הראשי דורש להוציאו להורג. אחיו, מחמוד נור אדין, אף הוא ברשימת הצפויים לעונש הקשה ביותר. הוא המפקד, המייסד, והמנהיג. לנור אדין חשבון ארוך עם הישראלים: אחרי שהשתחרר משירות הקבע במודיעין המצרי, נשלח ללונדון ועקב, לדברי הפרסומים הערביים,

ארה"ב, נכנס המודיעין המצרי לפעילות קדחתנית, בפרופיל נמוך ביותר. מעצרים, חקירות, ביקורי פתע בכתובות מסויימות. במקביל, בקהיר רדופת השמועות, הסיפור עבר מפה לאוזן: „אישיות בכירה מעורבת בפרשה".

בספטמבר האחרון, לא ניתן עוד להזים את השמועות על מעורבותה של „האישיות המסויימת". הוטל איסור פרסום. התובע הכללי, מוחמד אלגינדי, פרסם צו האוסר על הכתבים המקומיים והזרים לחטט לפרשה או להתייחס אליה. מי שניסה להתחכם, הוזהר.

ועוד באותו החודש, בטקס המסורתי, ביום השנה ה־18 לפטירתו של נשיאה השני של מצרים, הופיע הנשיא מובארק לצד המשפחה. היו שם האלמנה, תחייה, לבושת שחורים, הבנות הודא ומונה, והבנים עבד אלחכים ועבד אלחמיד. הבן הבכור, חאלד, בלט

תמונות: הודא, בטקס אירושיה לבנקאי חאתם סאדק, מונה, בחתונתה עם אשרף מרוואן, ותמונה של הנשיא ומשפחתו מטיילים, בפווה משפחתית, על מרשאת הארמון.

ויש גם תצלום אחרון של חאלד נאצר, מרצה בפקולטה להנדסה אזרחית, בעל דוקטוראט מאוניברסיטת לונדון, בראש תהלוכת המחאה הקולנית במהלך משפטו של סולימן תאטר, הרוצח מראס בורקא. לבן הנשיא־לשעבר, המוגדר בפי ידידיו כנער רגיל לחלוטין, נעדר „גינוני נסיכות", היתה זאת אולי ההופעה הפומבית הראשונה בזכות עצמו, הרחק מן הצל של אביו.

■ ■ ■

כמבט לאחור, האירוע הזה יכול היה לסמל את כיוון החקירה. קשה להתחמק מן ההשוואה בין שני האירועים: האופוזיציה, במקרה ראס בורקא, כמו במקרה הנוכחי, דרשה להגדיר את האישום „פשע פוליטי"

מה אני יכול להגיד היום?

שמואל רבינוביץ, אביה של אטי טלאור:

„למען הצדק, טוב שיש תובע וכתבי אישום. אני גם מקווה שישפטו את הרוצחים. אבל זה לא יעזור לנו. לגבינו, מצרים מדינה ארורה.

„לפי הרגשתי, לעולם לא נדע את כל האמת. אילו הייתי יודע מה שאני יודע היום, לא הייתי נותן לאטי לצאת למצרים.

„אני חושב, שהתגובה הישראלית למקרה הראשון, כשניסו לרצוח את צבי קדר, לא היתה הולמת. ואחר כך רצחו את אטרקצי, וישראל שוב לא הגיבה. היו צריכים להיות חריפים יותר. לכל הפחות לקרוא לשגריר שלנו להתייעצויות.

„מה אני יכול להגיד היום? מה שקרה עם הבת שלי, לא היה צריך לקרות. אבל חשוב לנו לדעת מי הרוצחים. וכל מה שיש לי לומר, אגיד אחרי המשפט".

צ'ארלי, אחיו של אלברט אטרקצי:

„את יכולה לכתוב שאנחנו מסרבים להגיב. אחי נרצח, וחבל. אנחנו לא מחפשים נקמה, והמשפחה לא תגיב. אם יתקיים המשפט, תהיה תגובה. בינתיים יש רק צער".

גמאל עבד אלנאצר. לפתע, סימור שער על המשפחה הנשיאותית

חאלד עבד אלנאצר. „נער רגיל, נעדר גינוני נסיכות"

הודא, בתו של נאצר. הרחק מהמצלמות, גם בחיי האב

תחייה, אלמנת הנשיא. ידועה כנחבאת אל הכלים

הנידון למוות ברח

חאלד נאצר, בנו של נשיא מצרים לשעבר, עם הנאשמים ברצח שני עובדי שגרירות ישראל בקהיר. התובע הראשי דורש להוציאו להורג בתלייה. בינתיים, ברח ליוגוסלביה ממקום מחבואו בלונדון, „מפחד המוסד"

ביוגוסלביה. האינטרפול בעקבותיו. גם שלטונות בלגראד נתבקשו להסגירו. פרקליט נודע יצא לנהל עמו שיחות שכנוע: לחזור מיד למצרים, להתייצב בבית המשפט ולמסור את גרסתו. התובע הראשי דורש להוציאו להורג בתלייה.

מדובר בחאלד עבד אלנאצר. בנו הבכור של גמאל עבד אלנאצר, נשיאה השני של מצרים. בכתב האישום הוא מוגדר כ„מספר שניים" בארגון הטרור „מהפיכת מצרים". חאלד ותשעה עשר חברים נוספים, בהם בן דודו שאוקי, נאשמים ברצח שני עובדי שגרירות ישראל בקהיר, בהתנקשות בישראלי שלישי, ובפגיעה בעובדי שגרירות ארה"ב במצרים. התובע הכללי דורש להוציא להורג 11 מחברי הארגון, ומאסר עולם עם עבודת פרך לתשעה הנותרים.

■ ■ ■

אני עדיין זוכרת את היום שבו נרצח אלברט אטרקצי. בסביבות השעה שמונה בבוקר, יצא איש השגרירות מבית הדירות בשכונת מעאדי, בחברת רעייתו אילנה, אף היא עובדת השגרירות. השניים נכנסו לתוך מכונית הפולקסוואגן נושאת תווית הזיהוי 114, שהוקצתה לישראלים בקהיר. מרחוק המתינה מכונית פיז'ו 305 לבנה. שלושה הנוסעים שמרו על קשר עין עם ה„114" של הישראלים. כעבור דקות ספורות עצרה

לכתוב ולצלצל אל מערכות העתונים בתל אביב, והתפזרו באישון לילה בחדריהם בבית המלון. לא חלפו שעות ספורות ויד נעלמה תחבה פיסת ניר מודפסת מתחת לדלתותיהם: „אנחנו, חברי ארגון 'מהפיכת מצרים', אחראים לרצח אלברט אטרקצי. נמשיך לרדוף את כל נציגי המוסד שיפעלו במצרים. בסופו של דבר, נביא לביטולו של הסכם השלום המקולל".

■ ■ ■

כך היה גם ביוני 1984. צבי קדר, דיפלומט בשגרירות בקהיר, חזר לביתו סמוך לחצות, בתום ליווי. ח"כ אליהו בן אלישר, לשעבר השגריר בקהיר, בא לשכנע את הנשיא מובארק להתגייס למערכת הבחירות של הליכוד, ולבקר בירושלים.

קדר, אחרי שליווה את בן אלישר לשדה התעופה, החנה רכבו בפתח הבית. כשיצא, נורו לעברו כדורי התת מקלע. הוא ניצל, מקור הירי, מכונית „נאסר 127" לבנה. שלושה נוסעיה נעלמו בחסות החשיכה. קדר, שמזלו שיחק, נפצע קל. למחרת הונח על שולחן העורך במשרדי סוכנויות הידיעות הזרות בקהיר „כרוז מספר אחד" של הארגון המתקרא „מהפיכת מצרים": „נמשיך להכות בנציגי האויב הציוני ובשליחי המוסד הפועלים במצרים, באין מפריע", הובטח שחור על גבי לבן. שמו של ארגון הטרור האלמוני

ישראל לא נמסר דיווח על כיווני החקירה.

במאי 1987, בשעת בוקר מוקדמת, הלמו נוסעי ה„נאסר 127" פעם נוספת: בכביש המחבר בין שכונת מעאדי, לעיבורה של קהיר, נפתחה אש לעבר מכונית שירות אמריקנית. רק בדרך נס ניצלו חייהם של ארבעה הנוסעים: האחראי על הביטחון בשגרירות, שני עוזריו, ופקיד. התוקפים, כמו בכל הפעמים הקודמות, נבלעו בסימטאות הצפופות.

שאלות של עיתונאים מקומיים וזרים על כיוון החקירה, מעצרים, אמצעי מנע, נתקלו בשתיקה רועמת. „הניחו לנו לנהל את הבדיקות לפי דרכנו. בסופו של דבר נשלוף את קצה החוט".

ארם צעיר, אחמד סייד עלי סולימאן, הוא ששלף את קצה החוט. לפני ששה חודשים,

גבר צעיר התדפק על שערי הברזל בשגרירות ארה"ב בקהיר: „אני רוצה לשוחח עם השגריר בארבע עיניים". בלשכת השגריר גולל בפרטי פרטים את סיפורה של „מהפיכת מצרים"

אחרי „פעילות ישראלית מסויימת" בגיזה הבריטית. ב־1972, הצליח לנטרל מטען חומר נפץ שנשלח לדיפלומט מצרי, ובמלוכת יום הכיפורים דיווח על גיוס המילואים של צה"ל בחו"ל. בעקבות ביקור סאדאת בירושלים, הודיע מחמוד כי הוא מתפטר ויסד בלונדון את השבועון הערבי „23 ביולי", לזכרה של מהפיכת הקצינים שהביאה לעלייתו של גמאל נאצר.

מחמוד ואחיו לא הסתפקו בפעילותם הכלכלית בלונדון, כבעלי חברה לחומרי בניין. העויינות לישראל קירבה את השלטון לחזור למצרים ולהקים ארגון מחתרת הכפופים להם, ב„מהפיכת מצרים", התחייבו לפי העדות, לרצוח את נציגי „האויב הציוני".

■ ■ ■

מן היום שבו התייצב המודיע בשגרירות

נהיעדרו. לפי המשוער, היתה זאת הפעם הראשונה שבה הבכור לבית נאצר לא התייצב באירוע הפומבי.

גל הלחישות התגבר. מפה לאוזן עברה השמועה על „הסתבכותו" של בן הנשיא ב„מקרה קשה". בשבועון ערבי ציטטו „מקור מהימן" שאישר, לראשונה, את השמועה שמאחורי „האישיות". „בן הנשיא שקוע עד הצוואר", גילה המקור.

כעבור שבוע, כאילו יד המקרה, הופיע בלונדון מאמר ארוך על המשפחה הנשיאותית. הכותרת „כך חיה משפחת נאצר" הבטיחה סיפור צבע עדכני, בפרטי הפרטים, על חייהם הפרטיים של האלמנה, בניה ובנותיה. במוקד הסיפור, ד"ר חאלד, 38, רווק, משופם, העושה חיל בלונדון, סמוך אל שולחן ניסו המפורסם, העשיר כקורח, הבנקאי לשעבר ואיש העסקים בהווה, אשרף מרוואן.

הפתאומיות והמקריות כביכול, בפרסום סיפור השער על משפחת נאצר, בשבועון „א־תראמון" הנדפס בלונדון, לא נעלמה מעיני הסקרנים בקהיר. תחייה, אלמנתו של הנשיא, ידועה כנחבאת אל הכלים. גם בנותיה, מונה והודא, ושני הבנים הצעירים יותר, הקפידו בחיי הראיס, וגם אחרי מותו, להתחבא מן התקשורת. מי שיחפש בארכיון המסודר של אלאהראם, לדוגמה, ימצא תיק צנוע על המשפחה, ובתוכו שלוש־ארבע

ולא „פשע פלילי", שהעונש הצפוי בו חמור יותר. גם על נסיבות המעצר והחקירות במשפט ראס בורקא הוטל איפול כבד.

בשני המקרים, שבהם נרצחו ישראלים על אדמת מצרים, והאופוזיציה דרשה להיות מעורבת, להגנת הנאשמים, לא ידעו את הציבור ולא טרחו להכין את דעת הקהל לאפשרות שהמשפט יסתיים בגזר דין המוות, בשני המקרים, מיד אחרי שהתובע חשף את כתבי האישום, התעוררה סערה ציבורית.

וקשה להתעלם מאירוע פומבי נוסף, אנטי ישראלי מובהק, שבו השתתף בן הנשיא. לפני שלוש שנים, התייצב ד"ר חאלד בלשכת עורכי הדין וביקש להעניק לו את זכות חריכוד. בהנהלת האיגוד, הידוע כגוף המאורגן הבוטה והקולני ביותר נגד הסכם השלום „וכל ניצוץ לנורמליזציה עם האויב הציוני", נענו מיד לפנייה. „אני מבקש להמשיך את דרכו של אבי, לפעול נגד מכפישי שמו, ולהביע מחאה נגד השלום". האירוע נסתיים בשריפת דגל ישראל.

בהאשית השבוע, המריא יו"ר לשכת עורכי הדין, ליוגוסלביה. המשפטן הנודע ומזכיר האיגוד התנדבו לשמש סניגורים במשפטו של בן הנשיא, היו"ר מבקש לשכנע אותו, לחזור למצרים, להתייצב מול חבר השופטים והתובע הראשי, ולמסור את גירסתו בפרשת רצח הישראלים במצרים. ■

„שילמנו את המחיר היקר ביותר"

נמרוד רבינוביץ, אחיה של אטי טלאור:

„הסיפור שמתרחש עכשיו במצרים, כשהתובע דורש גזר דין מוות, והנאשם הצליח להימלט, כבר לא מעניין אותי. היה מה שהיה ולא יחזירו לי את אחותי. גם אם יתקיים המשפט, אני לא מאמין שזה יהיה רציני.

„עכשיו, כשהתפרסמו שמות הרוצחים, החשדות שלנו קיבלו כיסוי, והתגלה הפרצוף האמיתי. מן ההתחלה היינו בטוחים שזוהי עבודה 'מבפנים'.

„היינו נאיביים. כולם היו יותר מדי נאיביים. ואנחנו שילמנו את המחיר היקר ביותר".

„רצה להמשיך את השושלת"

אישיות מצרית:

„זה לא סיפור פשוט למצרים. גם חאלד עבד אלנאצר לא בחור פשוט. מי שמכיר אותו, יודע. הוא סיכן כהוגן את הנשיא מובארק.

„מה הוא רצה מן הישראלים? לדעתי, הוא מעולם לא השלים עם העובדה שהיה עליו לרדת מן הבמה לאחר מות אביו. כנראה שהיו לו חלומות להמשיך את השושלת. המשפחה שלו צנועה. חאלד הוא חריג".

חייבים לפנות מקום לשטיחי כרמל 88'.

קח שטיח מייצור 87'
ותרוויח עד
500 ש"ח

שיטת הייצור המתקדמת של שטיחי כרמל מכתיבה קצב התחדשות דינמי. זאת הסיבה שכל השטיחים שיוצרו בשנת 87' חייבים לפנות מקום לשטיחים החדשים של 88'. וכך, אתה נהנה מהזדמנות חד פעמית לרכוש את אותו שטיח בהפרש של עד 500 ש"ח, בהבדל אחד - שנת הייצור. לכן אם אתה רוצה להרוויח על חשבון שנת הייצור בוא מהר לבית כרמל - נותרו מספר שטיחים משנת 87'.
המבצע עד גמר המלאי!

* פתוח במוצ"ש
אחרי צאת השבת

* רמת גן: רח' מודיעין 13
* רמת גן: קניון אילון, דרך אבא הלל
* רמת גן: "ביתילי" מול אצטדיון ר"ג
* תל-אביב: גרוזנברג 28
תל-אביב: ברוכים, דרך יפו 13
* גבעתיים: שלום, כצנלסון 132
* ירושלים: רח' יפו 29
* נתניה: רח' שמואל הנציב 5 (בפסז')
* ראשון לציון: המשך רח' הרצל כביש בית דגון
* חיפה: צומת הצ'ק פוסט (מול הקישון)
* רחובות: רח' הרצל 183
* באר-שבע: בית האשל 26

ואצל הסוחרים המורשים: חיפה ★ שיח, הרצל 48 ★ חזי שקלים, הרצליה 12 • נהריה: ★ חן, תחנות אוטובוס • פתח תקוה ★ ארמון השטיחים, הברון הירש 28 • נצרת: ★ "דקור הגליל" • חולון: ★ עמרם שמחה, ככר ויצמן

שטיחי כרמל קונים ברשת

שטיחוס
חימום הבית באמצעות שטיח
עכשיו במחיר הכרות

חפש את הצבע ותרוויח

* המחירים במזומן בלבד
* בתואם לתקנון בחנויות

רשת השיווק הישיר

בית כרמל

* עפולה: רח' מנחם 20
* כפר סבא: רח' הרצל 63 (פינת המייסדים)
* רעננה: אחוזה 184
דלית אל-כרמל: מרכז מסחרי
* קרית שמונה: מרכז מסחרי ליד בנק לאומי

ירושלים: ★ סומך, יפו 44 ★ בית 88, איזור התעשיה תלפיות ★ מזרח ירושלים, מרכז דיטאן • תל-אביב: שלמה שקלים, הרצל 99 (פינת סלמה) ★ ציון שקלים, דרך יפו 62 ★ יפו: יהודה הימית 36

השיווק הישיר

ארי פרנקל

ג'ון ג'יורנו הוא משורר, הוא אמן, הוא השראה. אמריקנים רבים לא מכירים אותו, אך יש המון יוצרים כאן, שהעיר ניו־יורק לא בדיוק מחינה את האגו שלהם. ובכל זאת, בשנת 1968, חיבר ג'יורנו 12 קווי טלפון במוזיאון לאמנות מודרנית. לכל קו חוברה הקלטה של משורר מקריא שיר. בכל פעם שחייגת, יכולת להגיע להקלטה אחרת. המשוררים הוחלפו כל יום ב־12 אחרים. שם הפרוייקט היה „חייג־שיר", והוא עשה היסטוריה. היסטוריה באמנות בת ימינו, והיסטוריה בעסקים: חברות הטלפונים ראו כי 27 אלף איש מתקשרים כל שבוע, והבינו את האפשרויות. ומאז, יש שרותי חייג־תפילה, חייג־מברק, חייג־בדיחה, ועוד.

לאחר ההצלחה ההיא, רצה ג'יורנו להוציא תקליט אוסף של משתתפי „חייג שיר". שום חברת תקליטים לא קפצה משמחה. התשובה של ג'יורנו היתה לייסד את „שיטות השירה של ג'יורנו", אולי חברת התקליטים העצמאית הראשונה בעולם. ב־1971 הופיע תקליט האוסף, בהשתתפות ויליאם ס. בורוז, לורי אנדרסון, פיליפ גלאס, לני קיי ופאטי סמית', פראנק זאפא, ג'ים קארול, המשורר אלן גינזבורג, וג'יורנו עצמו. מאז, הפכו חברות תקליטים עצמאיות לתופעה. ג'יורנו ניצב שם שוב, כנביא.

■■■

בדצמבר 1987, הוא מביא את אנדרסון, גלאס, בורוז, ודבי הארי לבימת תיאטרון ניקון, רחוב 74 פינת ברודווי, למופע צדקה לארגונים התומכים בחולי איידס. כותרת הערב: „המקום בו הגומי פוגש בכביש".

וזו היתה סיבה טובה לפגוש את ג'יורנו לראיון. בדירת לופט, לא גדולה מדי, יושב המשורר בכסא ישר, משענת גבוהה. המטבח הוא לא יותר מפינה עמוסת סירים מפוייחים וכיריים שחורות. ג'יורנו מדבר מהר. השפתיים שלו קפוצות, מכמה סיבות: הוא

ג'ון ג'יורנו. „בכל מקרה, מאות אלפים נפטרו"

ג'ון ג'יורנו, משורר־אמן ניו־יורקי, עשה היסטוריה כשחיבר משוררים לקווי טלפון. עשה היסטוריה כשהקים חברת תקליטים עצמאית. עושה היסטוריה בנושא האיידס

שהיא רוצה ובמקרה זה פופולארי.

„שמעתי יצירה של גלן שאהבתי, וביקשתי ממנו להכין משהו לתקליט שלנו. אין לי תקציבי הקלטה מנופחים, כמו בחברות הגדולות. בקושי יש לי כסף להקליט את השירים שלי. גרלן בדיוק גמר אז להקליט כמה קטעים ללהקת המחול של טאויילה ת'ארפ, והוא אמר 'היי, יש לי זכויות לזה', והקלטנו.

„כשהצעתי ללורי שנעשה אלבום כפול, עם ויליאם, היא אהבה את הרעיון. את הקטעים היא הקליטה באולפן הביתי שלה. לקח לנו שנה להרכיב את האלבום („אתה הבחור שאני רוצה לחלק אתו את הכסף שלי").

– הצד הרביעי של האלבום הוא המפתיע: לכל אחד מכם שלוש או ארבע יצירות, כשאחת מבולבלת בתוך השניה. כל פעם שמניחים את המחט, עשויים להיתקל בשיר אחר. הכנסת את המקריות גם לתקליט.

„יש לי טכנאי שחותך לי את כל המאסטרים. הוא נמציא כזה. הוא סיפר לי על הרעיון הזה, וקניתי אותו. יש לו עוד רעיון, להטביע תקליט שהחריצים ינועו מהאמצע כלפי חוץ. הוא טוען שההחלטה שהמחט צריכה לנוע מהחוץ למרכז היא שרירותית. אפילו בטבע, כל הגלים מתחילים מנקודה ויוצאים החוצה, במעגלים, לא? אני עדיין מהסס לנסות את זה. תאר לעצמך כמה אנשים ישלחו חזרה תקליטים, בטענה שהם פגומים".

– איך הגעת לארגון מופע הצדקה?

„איידס נמצא סביבנו כבר שש או שבע שנים. וכל מה שאתה מרגיש זה דיכאון, נכון? אתה מדוכא, אתה משותק, אתה לא יודע מה לעשות, זה הורס את התרבות, זה בלה בלה בלה...

„לפני שנתיים, להקת האסקר־דו עמדה לקבל תשלומי תמלוגים על קטע שהופיע על תקליט שלי, 'יהלום חבוי בפה של גוויה'. הם ביקשו לתרום את התמלוגים לארגונים שתומכים בחולי איידס. ולא רק זאת, הם

המקום בו הגומי פוגש בכביש

יודע מה הוא רוצה להגיד. הוא תמיד ממהר. הוא נאבק להשתלט על איזו אנרגיה שמאיימת להתפרץ.

„הייתי משורר כל חיי, וזה הרבה זמן. באמצע שנות השישים, הרגשתי שמשורר יכול לעשות הרבה דברים אחרים חוץ מאשר לכתוב. ישבתי בערבי שירה, ישבתי וישבתי וישבתי, והשתעממתי. היו הרבה אפשרויות אחרות לקשר בין משורר וקהל, וכך נולד הרעיון של 'חייג־שיר', ושל שימוש ברדיו, תקליטים, בטלוויזיה, בווידאו, ובכל דבר [illegible]

„לפני מאה שנים, כשהיית לבד בבית, [illegible] בודד, ומתוח, ומשועמם, הדבר היחיד [illegible] יכולת לעשות – היה לקרוא. התיישבת על [illegible] כסא וקראת ספר, והספר היה רומן, וכך התפתחה צורת הרומן. וכך גם התפתחה צורת השירה, מאות שנים.

„בימינו, כשאתה לבד, הדבר האחרון שאתה חושב עליו – לפתוח בניו־יורק – הוא [illegible] ספר. אתה מדבר בטלפון, אתה רואה טלוויזיה, אתה שם תקליט, וידאו... המשורר [illegible] חייב לעבוד בשיטות הללו, אבל זו התרבות שלנו כרגע.

„לפני חייג שיר, השתמשתי בסרטי הקלטה [illegible] להקליט את העבודה שלי ולבנות יצירות [illegible] עם טכניקות מעורבות. ב־66 פגשתי [illegible] מוג, והוא בדיוק המציא את סינטסייזר [illegible] היה לו מפעל קטן בצפון הניו־יורק. [illegible] לשם טיפים, שיתקנו איתם. זה היה [illegible] שהתפרסם. ולפני שמוסיקאי הרוק [illegible] לעשות עם זה מה שעשו.

„הרעיון של חייג שיר הוליד מהטכנולוגיה [illegible]

„הפרויקט 'חייג־שיר' היה אחד מאותם [illegible] מטומטמים שצץ משום מקום והפך [illegible] איזה... זו היתה הפעם הראשונה [illegible] שתמשו בטלפון לתקשורת המונים. [illegible] בגלל שקיבלנו מליוני שיחות, חברת הטלפונים הבינה מה צפון בזה. וכצפוי, תוך [illegible] הם הפיקו משהו בשם 'חייג־בדיחה', [illegible] [illegible] והורוסקופ, חייג מין, עסק.

לורי אנדרסון ודבי הארי במופע למען חולי האיידס

„יש לי זכות יוצרים על הכותרת 'חייג־שיר', אבל אתה לא יכול לשמור על זכויות לרעיון", והוא לא מריר.

גם הרעיון ה'אינדי', חברות תקליטים עצמאיות, התחיל מהלופט הזה.

ג'יורנו: „לא היתה לי ברירה. המון כסף התגלגל בתעשיית התקליטים, אבל יכולת להתחבר אליו רק אם היית מוסיקאי רוק. משוררים, לא קיבלו כלום".

הוא חבר טוב של הסופר ויליאם בורוז, מחבר „מכור", „מקום הדרים המתות" ואבני יסוד אחרות של הספרות האמריקנית המחתרתית לשעבר. בורוז, שגר מתחת לג'יורנו, פיתח סגנון הופעה מיוחד של קריאה מספרין. שורה שלו, „שפה היא וירוס מחלל החיצון", שימשה בסיס לשיר של לורי אנדרסון. היא גם השתמשה בקולו של בורוז בכמה הקלטות.

ג'יורנו: „ב־1978, העליתי שלושה ערבים כמחווה לויליאם. הוא חבר קרוב מאוד. התחלנו להופיע יחד בשחור לבן ב־72'. זו היתה כמעט הפעם הראשונה שהקריא (בציבור). הוא הקריא פעם אחת בלונדון, בסוף שנות השישים. מאז 72', הוא פיתח סגנון הופעה מדהים. אבל תמשוב להקלטות הראשונות, תשמע שהסגנון עוד לא היה מפותח בכלל. [illegible] [illegible] הקלטות, הופעות, יש קול לכל אלה?

„אתה עושה את זה, ואם יש לך מזל, הקהל שמגיע – קולט את זה. זה תמיד ילדים. אחרי שנים – זה עדיין ילדים", ג'יורנו מחייך. אני עדיין מופיע לבד, רק עם המילים, וגם עם הלהקה, תלוי בתקציב. אם יש כסף לשלם ללהקה ולאנשים הטכניים – נבוא, אם יש כסף לשלם רק לי – אבוא לבד.

„החברות הגדולות מפיקות סוג מסויים של רוק'נ'רול, מכוון לקהל מסויים. אבל זה לא מה שאני עושה. אני עושה את העבודה שלי, והיא מתחברת לכל קהל, ואז העבודה משתנה: שירה הנכתבת כדי שתהיה מודפסת בספר ותיקרא על ידי מישהו שיושב בכורסה, שונה מאוד משירה הנכתבת להופעה חיה. לכן, כשאני כותב, יש לי מיקרופון, ואני מטיל את המילים בצליל לפני שאכתוב אותן. אני מקליט את שירי ממש פרטיטורה מוסיקלית וכשאתה [illegible] שוב, הוא שונה משיר שנועד רק לקריאה.

„[illegible] עבדתי עם מוסיקאים רבים שהושמעו [illegible] משיריו שלי: לורי אנדרסון, גלן בראנקה, [illegible] סופולאריים במשך השנים, [illegible] שיצאה את העבודה שלהם.

„[illegible] להוציא על אחד מהתקליטים הראשונים שלנו, 'אגו גדול', עם יצירה [illegible] שלה. מאז הפכה מאוד פופולארית. [illegible] שהיא כותבת את היצירות שלה כדי שתהיינה פופולאריות: היא עושה מה

הציבו אתגר לשאר משתתפי האלבום.

„מובן שפניתי לכל המשתתפים. הם הסכימו. ואז הרחבתי את זה לכל חברת התקליטים. ואז אתה לומד להכיר את האירגונים השונים, כמו 'איגוד חולי האיידס' – קבוצת חולים שעוזרים זה לזה. או קבוצת „אהבת האל: אנחנו שולחים", שאוספת שיירי מזון ממסעדות יוקרה בעיר ומחלקת לחולים שלא יכולים לעזוב את המיטה.

„האנשים האלה מתעסקים עם הרווב, עם חינוך ילדים, מניעה, טיפול על בסיס יום־יומי, לוקח להם שנים להשיג מימון מהממשלה. זו ביורוקרטיה ארורה. הכסף שלנו יעזור להם מייד. יהיה להם עם מה לעבוד".

– האם איידס שינה את היצירה שלך?

„כן, בדרכים מסויימות. לאורך השנים, העבודה שלי היתה מאוד... ארוטית (מחייך). זה השתנה לחלוטין! איי־די־טי, ב־1987! שינית את המנהגים המיניים שלך, שינית את כל תפיסת העולם!

„איידס שינה את התרבות. המחלה הרסה את התרבות במובן שהרגה אמנים כה רבים: ביסקסואלים, הומוסקסואלים, הטרוסקסואלים, מזריקי סמים, לא מזריקים. זה בכל מקום. אין לאנשים מושג כמה אנשים מתו!

„אומרים של־40,000 יש איידס ו־28,000 נפטרו. וככן למספר הזה, 28,000, אין שום קשר למציאות, כי אני מכיר שלושה אנשים שחלו באיידס, בבית חולים סיינט קלייר, וקפצו [illegible] הסטטיסטיקה. סיבת [illegible] ובכל ארה"ב, יש הרבה [illegible] והם מתאבדים: הם מזריקים לעצמם [illegible] של סם, או נוסעים במכונית ונכנסים [illegible] הם רואים את הסוף המתקרב. ואם כמה גורא המוות מהמחלה הזו, ומתאבדים. רבים מקבלים מנת של סרטן, ומתים, וזה מסווג כמוות מסרטן.

„יש כאלה [illegible] שהיתה בין מה שאומרים למציאות [illegible] באופן [illegible] מאות אלפים נפטרו". ■

קלוז־אַפ

סאניו V.H.S סופר דיגיטלי. הוידאו שמתייחס בגדול גם לפרטים הקטנים.

ההמצאה הגאונית של סאניו, שממשיכה להדהים את העולם וגם את יפן, תדהים גם אותך: קלוז־אפ (ZOOM) על מסך **הטלויזיה שלך**!
כן! וידאו V.H.S סופר דיגיטלי של סאניו הוא הוידאו היחידי בעולם המסוגל להגדיל תמונה הן משידור ישיר בטלויזיה והן מסרטי הוידאו.
ניתן להגדיל את התמונה במרכז המרקע פי 9,4 או 16; כמו כן, ניתן להגדיל את התמונה באחת מפינות המרקע פי 4. אין פלא שסאניו זכתה לכינוי גאון!
לוידאו סאניו V.H.S סופר דיגיטלי ישנן עוד תכונות ייחודיות מדהימות:

★ הצגת 9 **תחנות** שונות על המרקע בו זמנית, כך שאתה תמיד מודע למה שקורה בכל הערוצים בטלויזיה שלך.
★ הצגת 9 **תמונות** שונות על המרקע – תמונה מרכזית בשידור ישיר ומסביבה 8 תמונות מוקפאות ועוקבות של אותו שידור – כך שאתה יכול לשלוט במה שקורה בתכנית (גם בשידור ישיר בטלויזיה שלך).
★ מאגר זיכרון לאיתור קטעים מוקלטים ומתוכנתים מראש (עד 100 קטעים).
★ הקפאת תמונה גם משידור חי בטלויזיה.
★ P.I.P – תמונה בתוך תמונה – אפשרות לראות סרט וידאו + שידור מטלויזיה בו זמנית, כאשר אחד מהם מוקטן באחת מפינות המרקע.
★ אפקטים מיוחדים – תמונת פסיפס וסולאריזציה.
★ הילוך איטי דיגיטלי באיכות מקצועית. אפשרות לראות תמונה בהילוך איטי, במהירויות שונות מבלי לפגוע בפס־קול.
★ תיכנות דרך השלט של 6 תכניות עד ל־12 חודש.
★ הקלטה באיכות גבוהה במיוחד.
★ שלט רחוק עם תצוגת שעון דיגיטלית + תיכנות.

ירושלים, הלל 1; ת"א, פרישמן 50
מפרץ חיפה, ההסתדרות 203
באר שבע, המפים 21

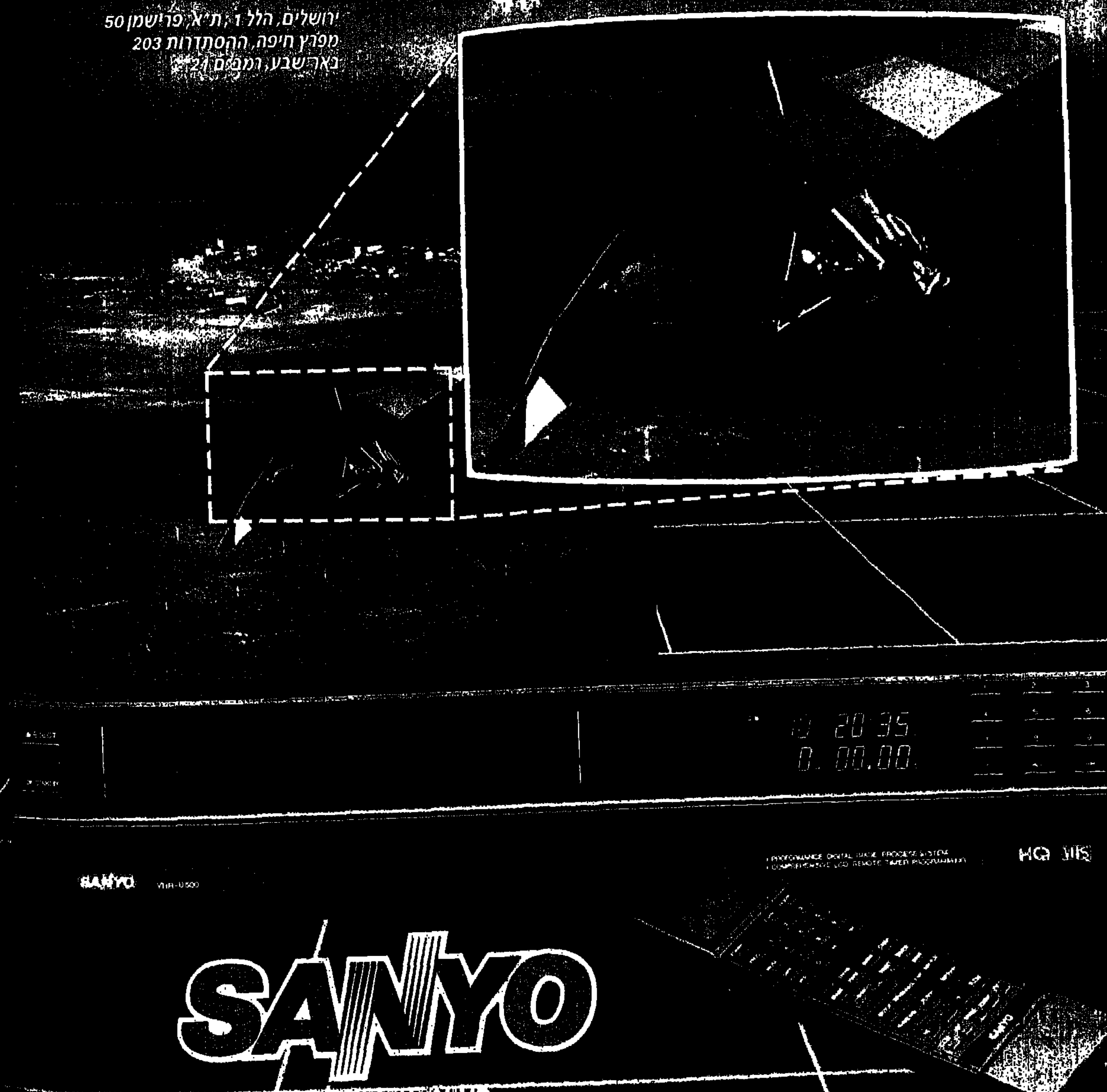

SANYO

האיינשטיין של יפן. פעם גאון תמיד גאון.

צמר זה כבר לא חליפות־דודה. צמר זה שמלות חושניות של מיטב אופנאי העולם • עושים איתו ג'וגינג, מכבים איתו אש, פורשים אותו על הריצפה • בקרוב, נלבש אותו גם בקיץ

נורית בת־יער

הצוללת הצהובה של „החיפושיות" כמעט הטביעה את האריג הטבעי בים של ניילון ופוליאסטר. דור המתוזמרים של שנות ה־60 – „שיער", „הו, כלכותא" – אורטו־טו ויתר על בגדים בכלל. ה„סטריקרס", אחרים מנציגיו הניו־יורקיים, הקיפו את הסנטראל פארק כשלגופם נעלי התעמלות בלבד; היתר, התפשרו על הדפסים פסיכודליים על התחליפים הסינתטיים.

באחרות מתחזיות האופנה של אותם ימים, צפו שהסיבים המלאכותיים, פלאי הטכנולוגיה המתקדמת, יקברו את הטבעיים. אבל לא עבר עשור אחד, והטבע חזר, ובגדול: המודעות האקולוגית החזירה לטבעיים את כבודם האבוד. כיום, הם מוערכים אפילו יותר משהיו לפני 50 שנה. לא בכדי מציינת תעשיית הצמר האוסטרלית את שנת המאתיים בחגיגות. הצמר נהנה כיום מיוקרה שהיתה שמורה פעם למשי בלבד. אף אחד ממעצבי התפירה העילית והבגד־המוכן לא מוותר עליו.

■■■

לא כך היה בעבר. לפני 50 שנה, הצמר זוהה יותר עם המעמד הבינוני, ובגדים שנתפרו ממנו נרכשו לא כל־כך בזכות העיצוב האופנתי – כמו בגלל מעשיותם ואריכות ימיהם. גם רכישת פריטים לבית, כמו שטיחים וריפוד, הושפעה יותר משיקולים תיפקודיים מאשר מאופנה.

מה קרה לו, למחמם־המגרד הזה, ששינה תוך חמישה עשורים את תדמיתו, והסב בגדים, שטיחים, וטקסטיל העשוי ממנו, לזוהרים, יוקרתיים, ואופנתיים?

ציון דרך חשוב בהתפתחות מוצרי הצמר היתה השקתה, בשנת 1964, של תווית „חותם הצמר". תווית זו, ובצידה תווית נוספת, ב־1971, למוצרים מצמר מעורב – תרמו רבות לשינוי תדמיתו של הסיב – מבסיסי לאופנתי. התווית מוענקת ליצרנים הנבררים בקפידה בידי ארגון הצמר הבינלאומי, ארגון שלא למטרות רווח, שנוסד ב־1937, המתמקד במחקר ופיתוח, חיזוי נטיות אופנה ועידכון יצרני אופנה בחידושי הטכנולוגיה. מימון הפעילות מתאפשר בזכות קרן שהקימו שמייסדי הארגון.

העליה במניותיו של אריג הצמר קשורה במידה לא מבוטלת בהתפתחויות הטכנולוגיות. הללו העשירו את מיגוון האריגים והסריגים הזמינים. תהליכי טוויה, סריגה ואריגה מתוחכמים מאפשרים לייצר בדים, סריגים ושמיכות עמידים בכביסה ביתית, אינם דורשים ניקוי יבש ואינם מתכווצים.

לא רק זה. בגדי הצמר החדשים גם כלתי קמיטים, וגמישותו הטבעית של הסיב נוצלה לשיפור יציבות צורתם של בגדי הצמר. כתוצאה מכך, לא להאמין, סיב הצמר נחשב כיום לסיב הרבגוני ביותר – הן בענף ההלבשה והן בתחום טקסטיל הבית. הוא גולש, סקסי, רך ומלטף, על גופות חטובים על מסלולי תצוגות האופנה של פאריז, ניו־יורק, ומילנו, והוא מגן על חוואים קשוחים בפני אקלים קשה במעילים וסריגים עבותים ומחוספסים. מיוצרים ממנו סריגי צמר טלאים עדינים־חמימים, ואפילו אריגי קיץ קלילים. כבאים ונהגי מרוץ לובשים סרבלי צמר דוחי־אש. מושבי מטוסים עשויים משכבות צמר מבודדות. ומחומר זה עשויים גם שטיחים, אביזרי מיטה, ציפויים למושבי מכוניות, ואפילו חומר המגן על... פגים, שנולדו טרם זמנם.

גם הצד האסתטי שונה ללא הכר. הצרכן הפך מעודכן וברדן יותר, דור השפע הורגל ברמת עיצוב גבוהה יותר ונוחות ותיפקודיות משופרים. התוצאה: סיבים ואריגים מעודנים יותר, קלים יותר, רכים יותר, שהינם בו־זמנית גם יציבים וגמישים. שונים לחלוטין מהטוויד, הפלאנל, והמלטון המוכרים.

זה לא משי, זה צמר

המעיל של היום ושל שנות ה־50. שינוי בסגנון החיים

חליפה מחויטת של שנות ה־60, לעומת המיקטורן מופשל השרוולים כיום

אם הכותנה, במירקמים עבים חדשים ומחוספסים, פרצה לאופנת החורף, מה ימנע מהצמר להשיב מלחמה ולהסתנן לאופנת הקיץ? לידתו של „הצמר הקריר" („קול וול") נחשבת לאחת ההתפתחויות החשובות של השנים האחרונות. ה„קריר" מוצע בצורת סיבים עדינים ומיועד לסריגים ולאריגים סופר־קלילים. יש המוכנים להישבע, שהם מרגישים נוחות קרירה בקיץ לוהט. אולי לא ישראלי.

■■■

הכוח המניע מאחורי התפתחות מוצרי הצמר במחצית המאה האחרונה הוא המהפך בסגנון החיים. שבירת הסדר החברתי הישן, בפרט בשנים שלאחר מלחמת העולם השניה, הובילה לניתוץ כללי לבוש שהיו מקובלים עד אז. את מקום הכללים הישנים והנוקשים, תפס חופש הביטוי העצמי.

ההתייחסות הנינוחה יותר ללבוש אחראית לפיתוחם של מוצרים ספורטיביים ובלתי מחייבים, כמו בגדי „הצמר הנינוח" לגברים, חידוש של הסתיו־חורף האחרונים. הבגדים המסורתיים יותר, חליפות הגברים המחוייטות, עודכנו אף הם, והם מיוצרות כיום מאריגים קלים יותר, כחיוט נוקשה פחות. הנוחות עלתה לראש סולם העדיפויות. כתוצאה מכך, האריגים לא רק איבדו משקל – הם גם קולחים יותר וניתנים למשחקי נפילה וגלישה, המכונים בעגה המקצועית „דראפה". ה„דראפה" מאפשר לעצב מסריגי הצמר דגמים חושניים, המפלרטטים עם הגוף ומעניקים לו צללית רכה מהסוג שבעבר ניתן היה ליוצרה ממשי בלבד.

■■■

ועוד לא הזכרנו את שיגעון־הבריאות. המודעות לסיפור חזה שורה לתוך בדי הצמר חוטים אלסטיים. מתחה אותם. הצמידה אותם לגוף, עניין מוגבר בפעילות ספורטיבית הכניס את הצמר לבגדי הספורט־הפעיל כמו גם בבגדי ספורט־הכורסה והיציעים. בכלל זה סריגים, חליפות ג'וגינג וסוגי אריג חדשים כמו בדי ה„אקוואדקט" („תעלות מים") המאפשרים התאיידות זיעה – מעבירים את עודפי הלחות מהעור לשכבת אריג חיצונית.

שנות ה־80. סריג צמר בסגנון „דראפה"

ואם לדבר על טכנולוגיה, אי אפשר בלי להזכיר את המיחשוב. זה העשיר, קודם כל, את מיגוון הדוגמאות. בשנה האחרונה עוצבו בבירות האופנה, וגם בארץ, סריגים שבכל אחד מהם שולבו יותר מעשר צבעים שונים. כאשר כל דוגמא מוצעת במבחר עצום של שילובים צבעוניים. המיחשוב מאפשר גם שיחזור של יצירות אמנות על טוודרים. והוא מיושם לא רק בסריגי צמר, גם באקריליים למיניהם.

■■■

לא על הגוף לבדו. צמר משמש כיום למילוי כרים ושמיכות ולציפוי מיזרונים. למרבה האירוניה, את הדחיפה להתחדשות נתנו דווקא ההתפתחויות בתחום המוצרים הסינתטיים, במיוחד השטיחים. לפני 50 שנה, שטיחי הצמר היו ארוגים או סרוגים ביד. תהליך הייצור היקר הרחיק אותם מהישג ידם של מרבית האנשים. בעקבות פיתוח השטיחים הסינתטיים בשיטת הציצה (TUFT) בשנות ה־50 – פתח ארגון הצמר בעבודת מחקר ופיתוח, שהניבה סיבי צמר המתאימים

בשנות ה־60 חשבו שהסיבים המלאכותיים יקברו את הטבעיים. לא חשבו שתהיה 'חזרה אל הטבע'

1975, בית דיור. בסגנון הבלון

סריגי הצמר החדשים חושניים, מפלרטטים עם הגוף ומעניקים לו צללית רכה. לפני 50 שנה, הצמר זוהה עם המעמד הבינוני

לשיטת ייצור זו. בשנות ה־60 המאוחרות, נפרש שטיח הצמר החדש בשיטת הציצה. היקף ייצור הצמר עלה בין 1967 ל־1985 ב־129 אחוז. צריכתו במדינות המתועשות העיקריות עלתה מ־26 אלף טון, ל־59 אלף.

שטיח הצמר החדש, לא זו בלבד שהיה זול משטיח הארוג – שיטת הפקתו איפשרה גם מירקמים ודוגמאות חדשניות. הנודעת מכולם – דוגמת ה־„ברבר" הפופולרית. לאחרונה הצטרפו למבחר שטיחי צמר טוויד. בעתיד הקרוב, הודות למיכון משופר, נשמע על חידושים נוספים.

■■■

ומה הלאה? הקצב המואץ של התחרות הטכנולוגיות ומורכבות שוקי הצריכה יהוו אתגר ליצרנים. השינויים האחרונים באורח החיים המערבי כבר נותנים את אותותיהם. מפחיתים מחשיבות החלוקה המקובלת של האופנה לעונות. מעוררים ביקוש לסוג שונה לחלוטין של בגדים. יש המאמינים, כי כולנו נלבש בגדי צמר גם בקיץ, ועוד נצטרך סוודר. ■

שמח עם אגפא

קח שני סרטי אגפא וקבל מתנה משגעת:
משחק לגו, דובון ספורט או מכונית מאצ'בוקס.

את פורים אתה אוהב?
להצטלם אתה אוהב?
לקבל מתנות...?
אז בפורים יהיה לך כיף אמיתי, כי השנה יש באגפא מבצע משגע לכבוד פורים
מה עושים?
קונים שני סרטי צילום אגפא ומקבלים מייד ללא הגרלה, משחק לגו מהודר, דובון ספורט חמוד או מכונית מאצ'בוקס מהממת.
אם אתה קטן מדי, אתה יכול לקחת איתך את אבא אבל תזהר, הוא עוד ירצה את המתנות לעצמו...

איך יצא? אגפא!

איתורית
כותבת עברית

היום

כשאתה מחוץ למשרד — זה כל מה שצריך כדי לקבל הודעות בקלות, באמינות, בסודיות.

הקטנה והקלה ביותר בעולם.

התקשר היום ותקבל אותה מייד: חכמה, יעילה וקומפקטית.
* כל הודעה המיועדת לך, מכל מקום בארץ, מוצגת בעברית על צג האיתורית, לקריאה מיידית.
* ההודעות נשמרות בזכרון האיתורית, תוכל להתייחס אליהן בזמן הנוח לך, בבטחון מלא מפני אובדן קריאות.
* ההודעות סודיות בהחלט – לעיניך בלבד. (בלי קולות ודיבורים מיותרים, כי עסקים טובים עושים בשקט...)
* פעולה רצופה של 800 שעות (סוללת 1.5 וולט רגילה) ללא צורך במטען.

איתורית הראשונה – מכתיבה את כל הקשר וחוסכת לך בהוצאות לכח אדם, דלק ותקשורת ומונעת מתח ובזבוז זמן יקר.

איתורית ITURIT
איתורית – שרותי תקשורת בע"מ – החברה המובילה בישראל.
053-344615 ,057-79765 ,08-561061 ,04-380541 ,02-224341 ,03-7549177

עבור דור בלחיצת כפתור.

בעמודים הקרובים נציג לפניך חידושים טכנולוגיים מבית היוצר של חברה מובילה המייצרת ומשווקת מערכות מודרניות ברמה בינלאומית. מערכות אלה מעניקות לך דור חדש של נוחות בכל תחומי החיים: החל מהמעליות המשוכללות ביותר, דרך מערכות פיקוד אלקטרוניות ועד תנורי-בישול יוקרתיים. מיליוני ישראלים משתמשים יום־יום במוצרי החברה המתקדמים. קרוב לוודאי שאתה אחד מהם. התקדם איתנו... ונראה לך דור חדש של נוחות.

האחרונות והקטעות

המונח „מוסיקת קסטות" מונקיור אצלנו בדרך כלל למוזיקה ישראלית מזרחית הנמכרת היטב, למרות שאינה זוכה לחשיפה ותקשורתית גדולה. מונגרר, שיש גם מוסיקת קסטות אחרת, אלטרנטיבית לפופ־רוק הממוסד. רוב קוני התקליטים לא יודעים עליה, וזה כנראה מעניין מעטים בלבד. השבוע מצאו ני ה„גיון התקליט" בתל אביב שתי קסטות חדשות כאלה, שכדאי לשים לב אליהן.

הראשונה היא של להקה צעירה מחולון בשם „די.אקס.אם", שיצרה פעם מוסיקה „תעשייתית" (כל מיני רעשים, נגינה בגו'זליט וכדומה) ושבשנים האחרונות התמתנה והשתפרה מאוד מבחינה מוסיקלית. הם שרים באנגלית ורוב החומר שלהם מינורי, דיכאוני, כבד. הצליל שלהם מתבסס על שילוב בין סינטיסייזרים שונים, צ'לו באס וגיטרה. ההקלטות ביתיות, חובבניות.

לעומת זאת, „עיצוב המוצר" מפתיעה ברמתו ובאיכותו. הקסטה וחוברת מצורפת ארוזות בקופסה יפהפיה, שחבל שאין כמוה בחברות התקליטים הממוסדות. שמה „עצוב" והיא מופצת במספר עותקים מוגבל.

הקסטה השניה היא של להקה נוספת הפועלת כבר שנים אחדות, ולה זו הקסטה הראשונה („די.אקס.אם" כבר הוציאו לשוק קסטות אחדות). זוהי להקת „מ.ע.צ.", שהקסטה שלה נקראת „שבת אחים".

המוסיקה שלהם היא שילוב מקורי בין צליל מזרחי, פאנקי שחור ורוק. השיר המוכר־יחסית שלהם הוא „השעון ההיסטורי", בו הם משלבים הקלטות של בן גוריון, לוי אשכול ואריק שרון, והוא מאפיין את הכיוון המחאתי פוליטי של רוב שיריהם. חריג בקסטה הוא קטע בשם „איל־מז", המוקדש לבמאי אילמז גונאי והמושר בתורכית.

„שבת אחים" היא קסטה שכדאי להאזין לה בתשומת לב. העטיפה, במקרה זה, זולה וכוללת צילום מתוך הסרט „טפטוף" של דני יצחקי, שהלהקה תרמה לפס הקול שלו.

מיילס דייוויס חוזר

מיילס דייויס חוזר, לעצמו ואלינו, בתקליט חדש, נפלא, בשם „סייסטה". זהו פסקול סרט חדש, בבימוי מרי לאמברט, ובהשתתפות אלן ברקין, גבריאל בירן, איזבלה רוסליני, מרטין שין, גרייס ג'ונס, אלכסי סייל וג'ודי פוסטר. על הסרט אין לי שום מושג, אבל הפסקול הוא פנטסטי. מרקוס מילר, המוסיקאי שעבד עם דייויס באלבומו הקודם „טוטו", הלחין גם את כל הקטעים באלבום הזה, והוא גם מנגן ברוב הכלים.

שלא כמו ב„טוטו", כאן המוסיקה יוצאת מתחום הפיוז'ן־פאנקי־ג'אז העכשווי ומגיעה אל מחוזות בהם דייוויס לא ביקר כבר הרבה מאוד זמן. ממוסיקה ספרדית דרך ג'אז שנות החמישים, ועד מוסיקה „קלאסית".

דייויס נשמע חם ואנושי כמעט כמו בימי „רישומים של ספרד" ו„וולנטיין המצחיקה שלי". ואולי לכן מוקדש התקליט הזה לגיל אבנס, „המסטר" איתו עבד דייויס באותה תקופה. אוהדיו של דייוויס שנות השמונים ימצאו אולי פחות תחכום ו„התקדמות" באלבום זה, אך באוזני זוהי היצירה היפה והמוצלחת ביותר שלו זה הרבה מאוד זמן.

העובדה שמדובר בפסקול, אפשרה לו ולמרכוס מילר ללכת לכיוונים בהם מגיעים לידי ביטוי תחושות שדיוויס מעדיף בדרך כלל להתעלם מהם: רכות, חום, אנושיות, אפילו שמאלציות בטעם. ההפקה של מילר אורזת את היופי הזה בצליל עכשווי, עשיר ומגוון, ההופך את ההאזנה לתקליט לחוויה מיוחדת ולא רק לחובבי ג'אז.

החל מהשבוע, מופץ התקליט הזה גם בארץ, ביבוא במחיר תוצרת הארץ. זה חייב להפוך לסייסטה מקומית.

רשימת רוק

מצעד „אני מכשף אותך"

1. „סקרימינג" ג'יי הוקינס (הביצוע המקורי של כותב השיר, הושמע בסרט „זרים").
2. נינה סימון.
3. ואן מוריסון עם „הם".
4. „תחיית קרידנס קלירווטר".
5. טים קארי.
6. אלן פרייס.
7. פיט טאונשנד.
8. אריק ברדון ו„החיות".
9. ארתור בראון ו„העולם המטורף".
10. אלביס קוסטלו (בהופעות).

הפתעות פסקוליות

אתה הולך לסרט („זיווג משמיים") רק כדי לראות מה השתנה אצל קלי מגילס, ופתאום ממש התקפה של הפתעות רוק. זה מתחיל מאיזו משאית שעוצרת לשתי שניות, והנהג בה הוא לא אחר מאשר ניל יאנג (בעיתון המעריצים של יאנג כתוב, שהוא התכונן לתפקיד שלו ברצינות רבה, ואפילו ישן שבועיים בתוך המשאית. מה נשאר מזה? שתי שניות...).

אחר כך מתגלגל הסיפור לאיזשהו מוסך, והמוסכניק הוא לא אחר מאשר ריק אוקזק, מנהיג להקת „המכוניות". כשגיבור הסרט (אחד, טימותי האטון) שואל אותו בנונשלאנטיות „אתה בכלל יודע משהו בקשר למכוניות", אף אחד בקהל אפילו לא חייך. תשלישי שמופיע פתאם הוא טום פטי, שסתם יושב לו בבאר ולא אומר דבר.

הרבה יותר משמעותית (כי זה סרט הרבה יותר משמעותי), היא השתתפות המוסיקאים ב„מלאכים בשמי ברלין", שהוא כידוע אחד הסרטים הכי נהדרים שיש בכלל. חוץ ממוסיקה נהדרת בפסקול (בין השאר של „מינימל קומפקט" ו„טוקסידו מון"), רואים־שומעים בסרט גם שתי הופעות מרשימות במועדון ברלינאי.

האחת היא של „הפשע והפיתרון העירוני", להקה המורכבת מנגנים בלהקתו של ניק קייב, (שהזמר שלהם שר בסרט, משום מה, עם פלייבק) והשנייה, וזה אחד השיאים בסרט, הופעה של ניק קייב עצמו, עם להקתו „הזרעים הרעים". דווקא ניק קייב השטני, הקודר, המיואש, מלווה את אחד הרגעים המרגשים בסרט הזך, מלאכי, סופר־אופטימי זה.

ניק קייב

מתוך הסרט „מלאכים בשמי ברלין"

לחזור הביתה אל עצמך (חלק א')

אחת החוויות הכי חזקות שקרו לי היתה הסדנה „לחזור הביתה אל עצמך", שהעביר כאן שמואל קירשנר, ישראלי החי בניו־יורק, שהקדיש את חייו לנושא. הקיום שלך מתרחב אחרי חוויה כזו. זה אוסף חוקים ופטנטים שעובדים. כלים, שתשתמש בהם לפי יכולתך. אתה מקבל הזדמנויות מעוררות למחשבה להיפגש עם רגשותיך, כדי לגדול. ואם „הכשרה לחיים" הוא שם המשחק, מהדבר הזה אתה מקבל שם בשפע.

אין חדש תחת השמש, והשיטה הזו היא סינתזה של הרבה דברים ידועים, אבל גם עוגה מוצלחת במיוחד היא סינתזה ייחודית של חומרים קיימים.

חוק ראשון בפילוסופיה זו:

כל מצוקה, היא באחריותך האישית. יש לך חלק במה שקורה לך.

יש לך מנגנונים אינטואיטיביים מאוד חזקים, שעליך ללמד עצמך להקשיב להם.

נקודה עקרונית: אנשים נוטים לבלבל „אחריות" עם „אשמה".

כשאומרים „יש לי אחריות על זה", אין פרושו שזה קרה באשמתי. ודאי שהעולם מלא זרים חורשי רעה, ותמיד הוא ישאר עם הנסיבות שלו. אבל אתה יוצר את המציאות שלך מתוך מצב נתון, כי כולנו קורבנות של קורבנות.

„באחריותי" – זה שהפתרונות לשינוי המציאות שלי – הם בתוכי בלבד, ובכוחי לעשותם.

כשמהקטסטרופות הגדולות ביותר נותרים שורדים, או לא, הרי שסך כל האמונות הרעיונות התת קרקעיים שהרכיבו את מהותם של השורדים האלה, עבדו בשבילם שיחיו, או לא. וזו אחריותם האישית, המודעת או לא. לא גודל פיזי, ולא כישור חיצוני אחר, שנוטים בדיעבד להיטפל לזה בתור „הסבר". אבל אנשים לא מתורגלים להאמין במה שאי אפשר „למשמש בידיים", מתעלמים מהמרכיב הזה, ומכנים את כל האפיזודה כ„מזל".

חוק שני:

אנחנו תמיד עושים את מיטב יכולתנו. לעולם אל לנו להאשים את עצמנו, כי תמיד עשינו רק את מה שיכולנו לעשות או לבחור מבין כל האפשרויות, ברגע נתון, בנסיבות שהיו, בנקודת זמן ומרחב מסויימים.

כמובן שכמבט לאחור, אנחנו מתייסרים, ולא סולחים לעצמנו. אבל זה איבוד לדעת של אנרגיה, כי תמיד אנחנו רק עושים את המיטב. ואם המיטב הזה לא הספיק, הרי שבאותו הרגע, מכל אפשרויות הבחירה שהיו למחשב שלנו, זו שבחרנו היתה התוכנית הכי טובה שעמדה לרשותנו אותו רגע. לא היו לו באותו הרגע עוד תחנות לבחירה.

„עידוד", וגם עזרה הכי גדולה, זה לצייר במוחו של הזולת באופן יצירתי ואמין עוד אפשרויות בחירה שחסרות לו באותה שניה, ולכן „יאוש".

איש לא קם בבוקר ומתכנן „איך לעשות רע" לעצמו, ולאחרים. ואנשים הפועלים בקונטקס שכזה בכל זאת – זה הקיום העקום שלהם, זו התכנה החולה של התוכנה שלהם, המנחה אותם, שכך בלבד, לטווח, הם יכולים לתשרד. זה המיטב שהם יודעים.

חוק שלישי:

„מצא לך את האמונות התומכות". כל מחשבה שאנחנו חושבים יוצרת ומטווה את עתידנו. במיוחד מחשבות חוזרות ונשנות. הראיה לכך היא האופן בו האנשים יוצרים הדברים.

מהנדס היוצר בניין, מוכרח תוכנית. יש לנו בתת ההכרה תוכניות אותן קיבלנו באופן מולד או נרכש, מההורים ומהסביבה, כמו תוכנה של מחשב.

וכל הזמן אנחנו יוצרים תסריטים מחיינו – איך לאמת את התוכנות האלו. ותוכנות אלו בדיוק ניתן לשנות.

מצא לך את האמונות שתומכות לך בספחת, ושנה אותן באמונות אחרות, שיתמכו במה שרצוי לך, כי אתה הינך סך כל אמונותיך על עצמך.

צריך להיזהר מ„סיסמאות עממיות", כי הן יוצרות מציאות בהיותן אמונה. כל מלה

איור: עמית רום

נכנסת, נרשמת בתת מודע. כמו, לדוגמה, „אני אף פעם לא זוכר שמות". תגיד/תאמין כזה מספיק זמן, ותחיה בטוח שמשנה לשנה, עוד יותר. כמו למשל: „מאהבה נכווים". וכך יוצרים בכל פעם יחסים של כוויה, ואז אומרים: אתה רואה? אמרתי שמאהבה ניכווים! או: „תצחק תצחקו זה יגמר בבכי". ושם זה גם נגמר. או: „זה טוב מכדי שזה יהיה אמיתי". אז זה מפסיק. או: „אי אפשר בחיים לקבל הכל".

ותיכף משהו נושר. או: „מה לעשות, החיים שלי בזבל". והם שם. או: „תמיד זה קורה לי". ואכן תמיד. תקצר היריעה.

ישנם אנשים שמרוויחים, ואף פעם אין להם פרוטה. עמוק בלב הם מאמינים ש„כסף הוא שורש כל רע", או „אשה מצליחה בעלה מפרנס אותה", או „עשיר, כבר אף פעם לא אהיה", או „על כל גרוש שאני מרוויח, אני צריך להקיא את הנשמה", או „כדי להיות עשיר באמת, צריך להיות מנוול", או מ„להיות (עיתונאי, רופא, שחקן, בדרן, סופר) במדינה הזו, לא מתעשרים". או אף פעם אין להם משל עצמם, למרות שיש בסקטורים האלה, שכן: זו האמונה התומכת להם בחוסר המזומנים שלהם, ויש לשנות אותה בקסטה. באמונה הפוכה, שתפורט להלן.

אנשים שמנים, ששומן עבורם הוא דימוי עמוק ואמיתי של „מיני ומגרה", כי ככה הדמויות הסודיות בהזיות המוחבאות – או כשהיו קטנים, צבטו להם בלחיים השמנות בחיבה, אמרו להם „אכול הרבה כדי שתהיה בריא/חזק" וניחמו אותם עם ממתקים, בכל עת שרצו קצת אהבה.

למה שיהיו רזים או שמשקל רזה גם ישאר אחרי הסיגופים, אם עמוק בליבם שומן שווה למיניות, לאהבה, לבריאות ולכוח: זו האמונה התומכת שלהם בספחת. הטרנספורמציה, ה„מחייבה", המחשבה חיובית, תהיה: רזה הוא מיני, הוא אהוב, הוא בריא, הוא חזק.

אדם חי כל חייו בתחושה של „לא מספיק לעצמו" – כי אולי כשהיה קטן, ודווקא מוכשר כמו שד, ומספיק לעשר, כל הצטיינות שהוא הביא במתנה „לא היתה ביג דיל" עבור החשובים לו, כדי ש„לא יגבה ליבו". ואז – „כל מה שאני עושה, זה לא די טוב" שנולד פעם כדי להפיק ממנו עוד ועוד שיאים – היא האמונה התומכת שלו בתחושה הרעה הזו.

אשה מוכה בידי בעלה האלים. כאשר קיבלה את הסטירה הראשונה, היססה בגלל „בושה" ו„מה זה סך הכל סטירה", ולא הלכה להתלונן במשטרה. ואחר כך, כשכמובן הסלים – באין ונגובה שתעצור – מסיבות של חינוך והורהות נלמדת, היא חושבת (וחושבת, זה מאמינה) ש: „זה הגורל שלי" ו„אין לי כוח לשנות את פני הדברים" ו„הילדים עלולים לסבול אם אתגרש" וילדים שמגדלים אותם בתוך מציאות כזו ולא שוברים להם אותה במטר חוק מכל הטפה ש„ככה לא חיים", נידונים לחיות אותם חיים בבגרותם, כי כולנו קורבנות של קורבנות), ו„בלי בעל לא יהיה לי מה לאכול, ואתגלגל ברחובות" ואולי ש„גבר מרביץ הוא גבר איכפתי ואוהב עד שיגעון", ואולי ש„מגיע לי, כי זה המקום של האשה, ויש לי זכר אמיתי בבית".

וכל אלה, או רק אחת מהן, הן האמונות התומכת שלה, אותן ניתן לשנות.

קשר אהבה, עבור אשה כזו, פרושו מכות. או למה שתחיה בלי אהבה.

כמובן שהיא לא רוצה את זה בהכרה, אבל בתוכנה שלה, זה מה שמודפס.

כאשר „זה" יפסיק לתמוך בה במובן כלשהו, ו„לעבוד" בשבילה – יבוא השינוי של החיים החדשים, בקסטה. עם עזרה של מעונות לנשים מוכות, של הרשויות ואנשי המקצוע, למודעות חדשה. לקיום גאה חדש, אפילו עם אותו בעל. גם אם הנדסנו לעצמנו „חיים איומים", עלינו לזכור שתמיד ניתן לשנות אותם ע"י ההכרה. כל „תוכנה" ניתן לשנות ע"י רצון הכרתי.

תודעה, זה רצון. ולחיות בלי רצון משלך, זה לחיות בקיום של קורבן.

חוק רביעי

להסכים לעזוב. לכל אחד יש מחשבות הורסות. טינה, ביקורתיות, אשמה, שינאה, כעס פחד. אלו הן רק מחשבות ואותן ניתן לשנות. אם רוצים להשתחרר מהעבר, כדאי, לסלוח לכל מי שאנחנו שומרים לו טינה. להסכים לעזוב „את זה". לוותר על כל תביעות, דרישות וציפיות שיש לנו מאותו זולת.

לסלוח לאמא/אבא, לדוגמה, זה לוותר על כל התביעות או הציפיות שיש לי איך אמא/אבא צריכים להיות, ולקבל אותם כפי שהם, להבין שהם עשו את המיטב שרק ידעו/יכלו.

ולא סליחה נעלה כזו „מגובה ליבי היורד אליך", אלא סליחה במובן של לעזוב את כל חבילת התחושות הזו. את השיפוט.

חוק חמישי

אישור עצמי וקבלה. משוב חיובי, זה ההפך הגמור מביקורת. והמשוב החיובי הכי גדול שתוכל להעניק לעצמך הוא, לקבל את עצמך באופן מוחלט כפי שאתה ברגע זה, את מה שאתה מרגיש, ומה שאתה חושב, שלילי וחיובי גם יחד, עם מפתחות לשינויים חיוביים. מכיוון שתמיד אנחנו והזולת עושים את „מיטב יכולתנו" בנקודת זמן ומרחב מסויימת, כדאי שנפתח לעצמנו ולזולת רגשות חמלה וקבלה. אהבה עצמית זו קבלה. אם תהיה לנו אהבה עצמית במובן העמוק אלינו, תהיה לנו אותה גם עבור הזולת.

חוק שישי

נקודת הכוח היא תמיד ברגע הנוכחי. אין עבר כי הוא עבר כבר. אין עתיד כי הוא עוד לא הגיע. יש רק את הרגע הנוכחי. אם אנחנו חיים ברגע הנוכחי, אנחנו יכולים לבצע שינויים חיוביים, וכל השאר זה אילוזיות.

ועל ה„איך" – בשבוע הבא.

בדבר פרטים נוספים, נא לפנות אך ורק בכתב, למדור זה.

אלקטרה.
הראשונים במזגנים.

מעוניין במזגן? קח נשימה ארוכה של אוויר וקרא בעיון: חברת אלקטרה מציעה לך את המבחר הגדול ביותר בישראל של מזגנים – החל במזגני ג'וניור קומפקטיים, מזגני חלון ומזגנים מפוצלים וכלה במערכות ענק למבנים גדולים.
מזגני אלקטרה, הנמכרים ביותר במדינה והמותקנים במקומות שונים בעולם – מארמון מלך נפאל ועד מלונות הפאר של לאס־ווגאס – מספקים לך מיזוג מושלם באיכות גבוהה. המבחר האדיר מאפשר לך לבחור את המזגן המתאים ביותר לצרכיך.

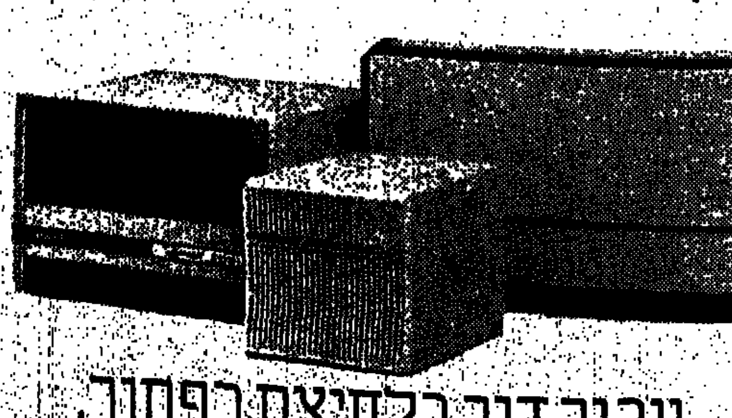

עבור דור בלחיצת כפתור.

אלקטרה
הנוחות שלך - האתגר שלנו

איור: אי'ן אוריון

לשבוע המתחיל ב־26.2.88 והמסתיים ב־3.3.88

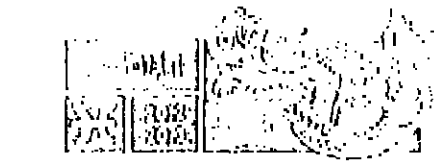

מזל דגים – תחום העבודה והקריירה מעסיקים אתכם מעל ומעבר לנדרש ומתיש אתכם מאוד. מוטב בימים אלה לתת תשומת לב דווקא לבריאותכם ולבריאות של בני משפחה. המתחים הנפשיים יורדים בהדרגה ומשתפרת יכולתכם להתמודד עם מצבי לחץ. במישור החברתי אתם עורכים חשבון נפש נוקב עם אלה אשר לא הוכיחו את ידידותם. אתם מוצאים את עצמכם נהנים בחיק המשפחה יותר מאשר במקומות בידור.

מזל טלה – הכוכבים נוגה וצדק הנמצאים במזלכם מעניקים לכם שעות רומנטיות סוערות. אתם זוכים לפופולאריות ולתמיכה מהסובבים אתכם ומשפרים את היחסים במשפחה או בשותפויות עסקיות. על אף עיכובים הנובעים מהצורך להשלים סיגורים ולנקות את השולחן, אתם עומדים בפני פריצת דרך חדשה אם תשכילו לקחת יוזמה ולבצע את השינויים המתאימים. בתחום הכספי חל שיפור משמעותי.

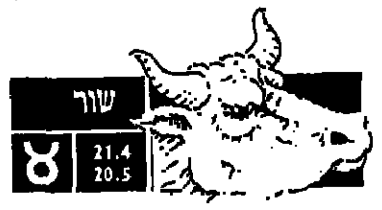

ידידים באים לעזרתכם ומקדמים לכם את האינטרסים, המקצועיים או העסקיים. עם זאת, אתם עדיין נמצאים בשלב הגיבוש של תפיסת חיים חדשה, ואולי אף של גישה מקצועית שונה מבעבר ועל כן חשים חוסר ביטחון זמני. קשרים מקצועיים חדשים נרכשים בזהירות ובאיטיות. שמירה על סודיות מחוייבת המציאות. תהליכים חשובים מתפתחים לטובתכם מאחורי הקלעים, ובקרוב מאוד תגלו זאת בעצמכם.

מידע חשוב מגיע אליכם ומאפשר לכם ניצול יעיל יותר של מטרות אישיות או מקצועיות. אתם חשים כי הגיע הזמן לשינויים, אם בתחום האישי ואם בתחום המקצועי, אולם ראוי בשלב זה לבדוק גם את הצד הכספי ולנקוט בתחום זה זהירות מיוחדת. בימים אלה אין זה מומלץ לקחת הלוואות או אשראי, אם אין לכם הביטחון שתוכלו להחזירם. ידידים יעמדו לצדכם ויתמכו בתכניותיכם.

חשבון הנפש האישי העובר עליכם, חינו חזק מן הצפוי ומביא בעקבותיו דכדוך נפשי. אתם הופכים לתוקפניים וחסרי סבלנות ומגיבים כלפי הסובבים אתכם בקוצר רוח הולך וגובר. יתר על כן, אתם חשים כי אין תזוזה ואין שינוי במצבכם, ונגררים לתסכול ולחוסר אונים ובעקבות זאת לירידה בתדמית העצמית. עם זאת מצליחים לשמור על ההישגים שרכשתם עד כה ועל התמיכה מבעלי סמכות.

אתם נדרשים להתפנות ולהקדיש זמן לענייני בריאות שלכם או של בני משפחה. שינוי בשגרת אורח החיים עשוי לעזור ולהחזיר אתכם לכושר. תזונה מאוזנת ופעילות ספורטיבית וכן מנוחה מספקת עשויים לשפר את המצב. בתחום הכספי אתם חשים בשיפור משמעותי, אך עדיין אין זה הזמן להשקעות בעלות סיכון גבוה. עומס העבודה גדול מן הרגיל, ואתם נאלצים להקדיש יותר זמן לתחום זה עקב שיבושים שונים.

מזל דגים והאהבה

האהבה הרומנטית עבור בני הדגים היא תחום בו הם נוטים למעוד פעמים רבות, אך גם למצוא שם את המיפלט בו ניתן לדמיונם הפרוע חופש פעולה. רבים מהם נסחפים וסוחפים ברגשותיהם ונוטים להתמכר לאהבה עד כדי תלות מוחלטת והינתקות מהחברה. מאידך כאשר הדגש הוא על אהבה רוחנית והערצה הדדית, משתפרת יכולת השיתוף והביטוי היצירתי, וכן פוחת הקושי להתמודד עם אחריות רגשית.

גבר בן מזל דגים – רואה את בת זוגו לא כפי שהיא במציאות אלא כפי שהיא קיימת בדמיונו. באהבה הוא חושני מאוד ויתן לבת זוגו את ההרגשה, שהיא אהבתו הגדולה בחייו, אולם יתקשה לתת לה תמיכה מעשית. הוא נמשך לאהבה סוערת יותר מאשר לאשה מסויימת ועל כן תכבוש אותו בת זוג בעלת יוזמה שתעמיד בפניו, באופן מתמיד, אתגר חדש על מנת להשיגה. מתאימה לו בת זוג מעשית אשר תוכל להעניק לו גם חום ורגשות החיוניים עבורו, אך לא תדרוש ממנו קבלת אחריות בתחום זה או את הצורך להפגין כלפי חוץ את רגשותיו.

אשה בת מזל דגים – חייבת להיזהר בבחירת בן זוג עקב רגישותה הרבה. ברוב המקרים היא מתחשבת בבן זוגה ומתאימה את עצמה רגשית ונפשית. מסוגלת להקרבה רבה, אך לעיתים גולשת לאיבוד הזהות העצמית. מצפה מבן זוגה לתמיכה ולטיפול בכל הצדדים המעשיים והטכניים בחייה, ולשיתוף רגשי, גם אם היא עצמה חשה חוסר ודאות. חיי הבית והמשפחה מעניקים לה ביטחון אף כי לעיתים בא הדבר על חשבון הגשמה ומימוש עצמי.

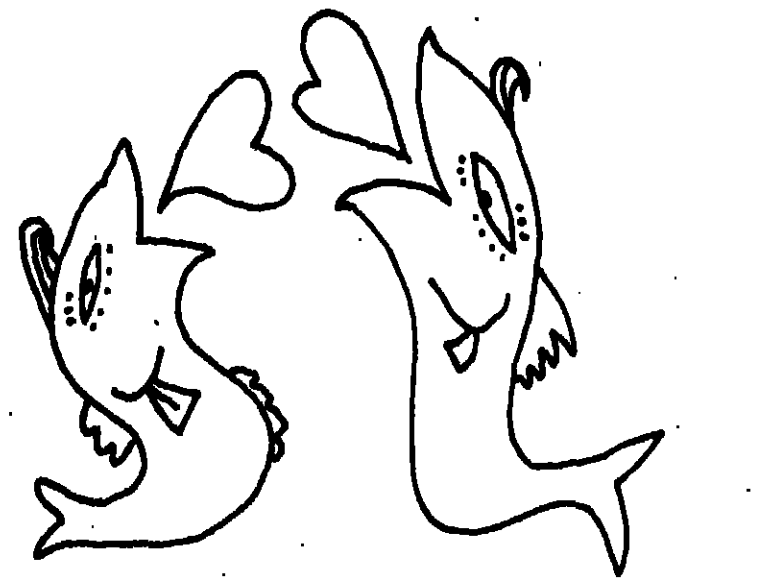

מפת השמים השבוע

עיבור שנת החמה – השבוע מיתוסף לחודש פברואר יום נוסף. חודש זה יהיה השנה בן 29 יום במקום 28. בפעם האחרונה חל העיבור בחודש פברואר 1984 ובפעם הבאה יחול העיבור בשנת 1992. הצורך להפוך כל שנה רביעית לשנה בת 366 ימים נובע מהעובדה ששנה רגילה הינה בת 365 ימים כאשר למעשה היתה צריכה להיות בת 365 ימים, 5 שעות, 48 דקות ו־46 שניות (משך זמן סיבוב שלם של כדור הארץ סביב השמש). ההפרש המצטבר מגיע כל ארבע שנים ליממה ומכאן ההכרח בעיבור. שינויים אלה בלוח גורמים לתזוזות בתאריכי תחילת המזלות וסיומם. על כן, השנה תכנס השמש למזל טלה ב־20.3 במקום ב־21.3.

השמש – נמצאת במזל דגים בסוף השלישון הראשון ובתחילת השלישון השני ומקרינה היבט חיובי לכוכבים מאדים ונפטון (במזל גדי) המתקרבים לקראת צמידות, וכן לכוכב פלוטו (בעקרב). מצב זה מאפשר זרימה חופשית של האנרגיות הפיזיות והנפשיות ומאפשר לנתב תגובות תוקפניות לכיוון חיובי. רעיונות ופתרונות שנראו בעבר חסרי סיכוי מקבלים תנופה ועדיפות גבוהה.

כוכב חמה – כוכב זה נמצא עדיין במזל דלי, ואך אתמול סיים את הילוכו הנסיגתי והחל בהילוך ישיר. לכוכב זה אין בימים אלה היבטים משמעותיים כלפי כוכבי [illegible]ת אחרים מלבד היבט שלילי מאוד כלפי כוכב פלוטו (בעקרב). מצב זה [illegible] למבוכה עקב חוסר מידע או אי יכולת לעשות שימוש נכון במידע הי[illegible] יד לרשותנו. עם זאת, הילוכו הישיר מאפשר לנו בהדרגה לתקן טעויות ו[illegible]לות שגויות שהתבצעו לאחרונה.

כוכב נוגה – נמצא במזל טלה בקירבה לכוכב צדק הנמצא גם הוא שם (הצמידות המלאה ביניהם תתרחש בסוף השבוע הראשון לחודש מארס על גבול המזלות טלה ושור) מצב זה חיובי במיוחד לשותפויות, נישואין ותחילתם של עסקים ופרוייקטים שונים וכן לנסיעות ארוכות.

כוכב המאדים – נמצא במזל גדי ומשתחרר בהדרגה מהצמידות עם הכוכבים שבתאי ואורנוס הנמצאים עדיין בגבול המעלה הראשונה של מזל זה. לקראת סוף השבוע ימצא המאדים „בנקודת החציונית" שבין הצמידות שבתאי אורנוס לבין כוכב נפטון (בגדי). במצבו זה גורם הוא להתלבטויות בתחום הפעילות והיוזמה ומחריף את מצבי חוסר הוודאות.

הירח – פותח את השבוע כשהוא במזל תאומים (רבעון שני) ומסיימו כשהוא במזל בתולה (ירח מלא) ובחג הפורים. במהלכו זה מגביר הירח את הפעילות התקשורתית והפולמוס הציבורי, אך גם את הביקורת כלפי הממסד וכלפי תיפקודו של השלטון.

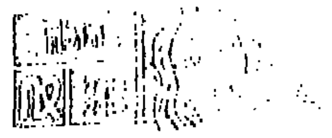

אתם נקלעים למצב בלתי יציב בתחום הפיננסי ואולי אף להוצאות כספיות מוגברות. עם זאת, עדיין קיים סיכוי גדול לרווח בלתי צפוי, אם ממכירת נכסים או זכויות ואם משותפות עסקית או מירושה. דאגות לצעירים במשפחה הולכות וגוברות ואף דורשות מכם התערבות ממשית במהלך מסויים של עניינים. בתחום העבודה והיצירה אתם עוברים חשבון נפש, עקב תחושה של חוסר מימוש המתמשך זמן רב מדי.

שותפויות מקצועיות או עסקיות עשויות להעניק לכם מנוף רציני בקידום האינטרסים שלכם. קשרים רומנטיים סוחפים אתכם והפופולריות שלכם ממשיכה לעלות. זה הזמן למסד קשרים מסוג זה או להחליט על נשואין. לאלה אשר כבר נישאו צפוי ירח דבש מחודש. בתחום המשפחתי אתם נדרשים לתת תשומת לב מוגברת לבני משפחה וקרובים וכן להתפנות לשיפוץ הבית או לרכישת ריהוט או אביזרים חיוניים אחרים.

נסיעות וביקורים וכן שינויים במקום המגורים או במקום העבודה הופכים למעשיים. בתחום הבריאות אתם חשים שיפור גדול, אם כי עליכם לחזור מנטייה לעלייה ומשקל. הפעילות וההישגים בתחום העבודה והקריירה מחזירים לכם את הביטחון לאחר תקופה של חוסר ודאות. שיפור גדול חל גם במישור הפיננסי. קרובי משפחה פונים אליכם לקבל תמיכה ואינכם יכולים לסרב. לקראת סוף השבוע אתם זוכים לשעות יפות בחברת ידידים ואוהבים.

הרגשות הרומנטיים חזקים מאוד וסוחפים אתכם עד כדי איבוד שליטה. אתם חשים שחרור מלחץ הנמשך זמן רב מדי. האנרגיות חוזרות אליכם ואתם הופכים ליותר אופטימיים מבעבר. עם זאת, בתחום הפיננסי הדאגות עדיין גדולות עקב הוצאות גבוהות מן הרגיל או עקב קשיים בהשגת אשראי. ויתור על רכישת אביזר חשוב או על נסיעה נראה הכרחי על רקע המצוקה הפיננסית. הישג חשוב בקריירה מצפה לכם לקראת סוף השבוע.

עומס סמכויות או דאגות מעמיד בפניכם את הצורך לעשות חשבון נפש בדבר שינויים בשטח העבודה, במקצוע או בחיים האישיים. אתם הופכים לחסרי סבלנות ומחפשים את הצד התכליתי ביותר שאפשר, לאחר תקופה בה נטיתם לאבד את השליטה בעניינים, תוכניות מהפכניות בתחום המקצועי או העסקי מתגבשות בהדרגה אם כי עדיין לא קיבלו את תמיכת השותפים או בני המשפחה. בתחום חבית אתם נהנים, על אף המתח, משעות יפות בחברת בני משפחה, קרובים וידידים. דאגות לבני משפחה מבוגרים הולכות ומתמירות. היזהרו מתאונות וממכשירים חדים.

התחום הפיננסי מצביע על שיפור גדול אף כי הדבר מתבטא בתהליך הדרגתי. עליכם להתמודד עם מצבים בלתי צפויים בתחום הקריירה, הדורשים מכם חיזוק הביטחון העצמי והשלמת עבודה או פיגורים מן העבר. אויבים נסתרים בתחום המקצועי מנסים לפגוע באינטרסים ובהישגים שלכם. אולם עירנות מצדכם תסכל נסיונות אלה. נסיעות וביקורים וכן השתלמויות מקצועיות או לימודים עשויים לקדם את תוכניותיכם האישיות. בריאותכם ובריאותם של בני משפחה בראש תשומת לב מיוחדת.

מקררים, מדיחים ומקפיאים אלקטרה.

טיפ טופ!

מצעד החידושים מתקרב לסיומו –
ולקינוח מציעה לך אלקטרה מקררים מובחרים, מדיחי כלים מעולים, מקפיאים חדשניים ועוד. התפריט המגוון כולל את מוצרי היוקרה של ווסטינגהאוז, ענק הטכנולוגיה האמריקאי המיוצג בישראל בלעדית ע"י אלקטרה. עיצוב מתקדם וחדשנות הם התבלינים המעניקים לך את המתכון לאיכות חיים מושלמת.

White-Westinghouse

עבור דור בלחיצת כפתור.

אלקטרה

הנוחות שלך - האתגר שלנו

אומרים ישנה ארץ

הנסיעה לאילת, בפורים ובפסח, מקובלת על רבים מאתנו. נמליץ הפעם על שני אתרים היכולים לתרום לחוויית מימד נוסף:

● **מרכז המבקרים ביוטבתה.**

ליד מיסעדת הדרך שמול הכניסה לקיבוץ יוטבתה, מצטנע בצל דקלים רמי־צמרת, מרכז המידע למבקרים באיזור אילת. יש כאן שפע של מוצגים, כגון דיורמות של מרבית בעלי החיים של האיזור, ולצידם תצוגה אור־קולית רב־לשונית המציעה מסלולי טיול מעניינים באיזור המופלא הזה.

● **תצפיות בציפורים.**

שמונה חודשים בשנה, הומים השמים בדרום הארץ מרבבות בעלי כנף, המגיעים בנדודיהם העונתיים אל נקודת המיפגש בין המדבר לים, בראש מפרץ אילת, בדרכם צפונה באביב, או דרומה בסתיו.

הפעם נחזה בנדידת האביב של העופות החוזרים מאפריקה לאירופה.

נשכים לפני אור ראשון, וניסע אל מסלולי התצפית שבחוף הצפוני (מס' 1 במפה), שתחילתו בקצה תעלת המים הנשפכת לים, ליד המלונות.

ליד השלט המסמן את תחילת מסלול הצפרות נתנה, ננעל את הרכב (רצוי לא להשאיר במכונית חפצי ערך או כסף), ונתחיל במסע התצפית שלנו.

תחילה ניגש אל החוף, מהלך פסיעות אחדות בלבד. נשב כשפנינו אל המים, ובאור הדמדומים של טרם זריחה נוכל להבחין לפעמים בעופות נודדים המגיעים מדרום, שכן ציפורים רבות נוהגות לנדוד בלילה ולנחות עם שחר למנוחה.

עם התגבר האור מתחילה פעילות היום של הציפורים, היוצאות להשביע את רעבונן. מידי פעם מופיעה כאן מעל למים, סמוך לחוף, ציפור גדולה שמעופה נאה והיא צוללת למים מגובה מטרים אחדים. זוהי הסולה לבנת־הבטן, המקננת בים סוף (אם כי לא באילת), ונראית כאן כל עונות השנה.

עם שחר ניתן לראות כאן גם להקות עצומות של יונים, העפות מאילת לעבר עקבה. תופעה זו חוזרת על עצמה כל בוקר: עשרות אלפי יונים המקננות במיבנים שונים בעיר אילת, עפות עם שחר לאכול בעקבה.

בעקבות נדידת הציפורים לאילת

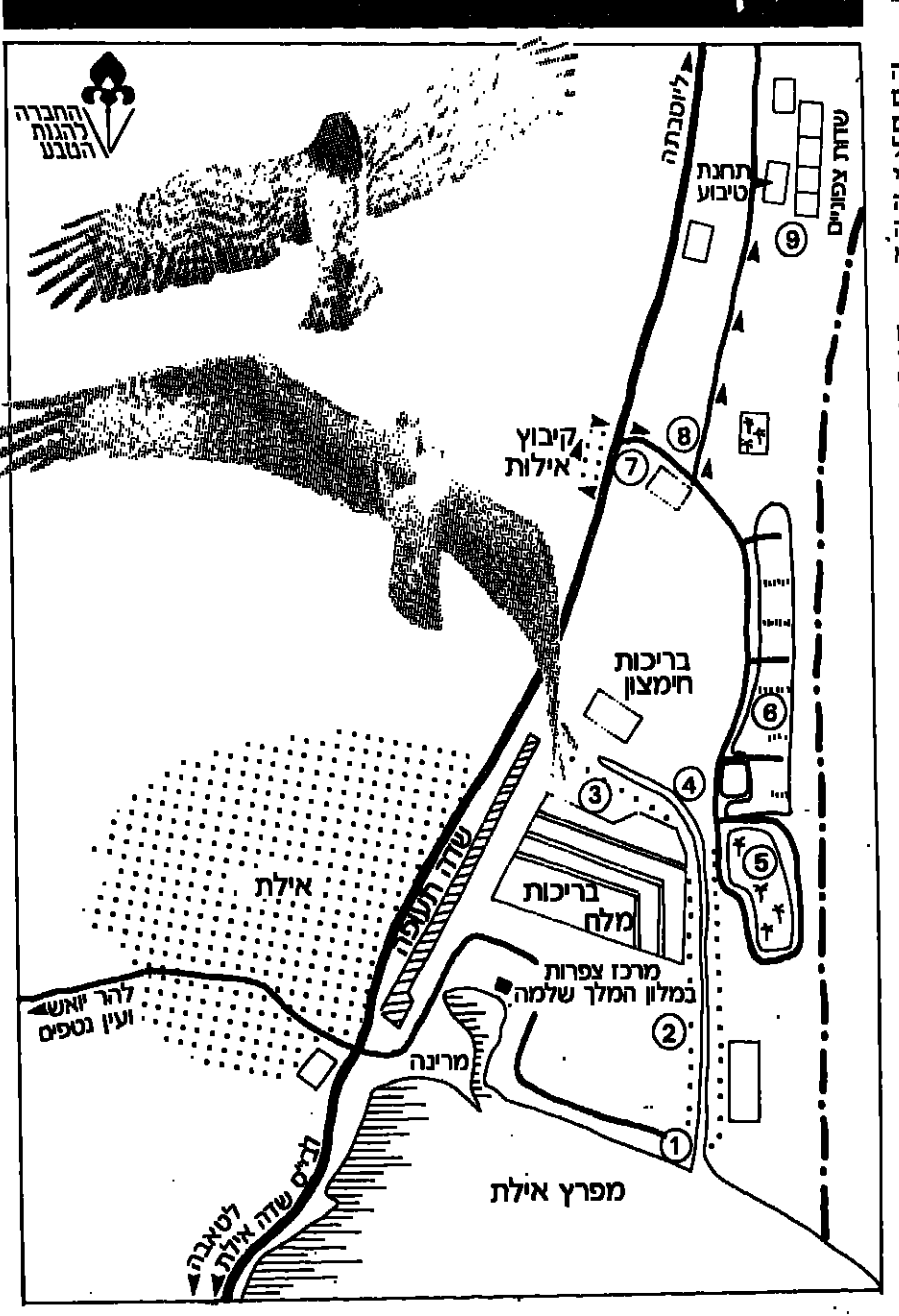

אחרי שנשבע ממראה היונים, נצא ברגל צפונה, על גבי הסוללה (2) שממערב לתעלת הביוב, העטורה קנים. ציפורי סבך וציפורי מים רבות מוצאות להן מיסתור בסבך הזה, למנוחה קצרה בעת הנדידה.

ציפורי הסבך מציבות אתגר רציני לכל מי שמעוניין לראותן. שכן צבעיהן מותאמים לסביבתן, להסוואה, והן נוהגות להסתתר. רק בשעות פעילותן – השכם בבוקר או בין ערביים – אפשר לראותן יותר.

תוך כדי הליכה צפונה נראה משמאל (ממערב) את בריכות המלח (3). נסתפק בהצצה חטופה בהן ונמשיך צפונה.

במרחק כקילומטר מן החוף, מול הקצה הצפוני של בריכות המלח, נמצא גשר מאולתר (4), המאפשר לחצות את התעלה מזרחה. השדות (5) ומטע התמרים (6) שלפנינו, שייכים לקיבוץ אילות. כתם ירוק גדול זה מושך אליו ציפורים רבות, המגיעות אחרי תעופה ממושכת מעל המדבר שמדרום, ויורדות כאן לחניה ול"תידלוק". משום כך נוכל לראות כאן עופות מקבוצות רבות ושונות, בעיקר ציפורי שיר (כ־400 מיני עופות עוברים כאן כל שנה).

יש לזכור כי זהו שטח פרטי, וכי הבעלים – חברי הקיבוץ – מארחים את חובבי הציפורים הרבים מרצונם הטוב. לכן נשמור על הצמחיה שבשדות ונלך רק בכבישים שביניהם.

תוך כדי הליכה נשמע קולות ציקצוק רבים. משמיעות אותם ציפורים שונות ממשפחות הסבכיים. הן אופלות־חרקים, ומעדיפות אזורים של צמחייה סבוכה על פני שטחים פתוחים.

עצי השדרות שבין השדות משמשים עמדות חניה ותצפית לדורסים. נוכל לראות כאן דיות, עקבים, זרונים ודורסים מזדמנים אחרים. אגב, רק מיעוט קטן מבין הדורסים העוברים באיזור אילת יורד לחניה בשדות אילות. אלה שכן עושים זאת הם בדרך כלל הפרטים החלשים, והישארותם כאן מקטינה את סיכוייהם להשלים את הנדידה צפונה.

פעילות הציפורים רבה במיוחד בשעות הקרירות יחסית של הבוקר, וכדאי לנצל את השעות הללו כדי לסרוק את השדות לאט לאט ובזיגזג.

ממזרח לשדות עוברת סוללת עפר שעליה מתוחה גדר המערכת של הגבול. מסיבות ביטחוניות אין לעלות על סוללה זאת, אך אפשר ללכת לאורכה. כאן נוכל לראות את השרקרק הגמדי – הקטן במיני השרקרקים בארץ. הוא יציב כאן, ומקנן במחילות שהוא חופר בקירות עפר.

עמודי הממטרות, הפזורים בשדות, משמשים נקודות עמידה נוחות לציפורים רבות; חלק מהן, כגון סבכים אינו נוטה לנחות בשטחים פתוחים, בבית גידולן הרגיל. השאר הן ציפורים הנוהגות תמיד לעמוד במקומות בולטים, כגון חנקנים, סלעיות, חטפיות ודוחלים.

תוך כדי הסיור בשדות אנחנו עשויים להיתקל ברשתות ערפל דקות, המשוכות בניצב לקרקע, או במלכודות לציפורים. ציוד זה שייך לצוות מרכז הטיבוע, הלוכד כאן ציפורים בעת הנדידה ומסמן אותן בטבעות אלומיניום על רגליהן. הלכידה מאפשרת ללמוד על מצבן הגופני של הציפורים, על גילן המדוייק ופרטים נוספים.

לפעמים נלכדות כאן ציפורים שטובעו בארצות אחרות, והחוקרים לומדים בדרך זאת על מסלול הנדידה שלהן.

אסור, כמובן, לנגוע ברשתות ובמלכודות, ולא בציפורים הלכודות בהן.

הטיבוע הוא מלאכה עדינה ומיומנת, הדורשת ידע ונסיון רב, ורשאים לעסוק בה רק בעלי רשיון מיוחד. אם ברצוננו לראות את תחנת הטיבוע בפעולה, נוכל לבקר בתחנה הפועלת בשדות הצפוניים. נגיע אליה ברכב, בדרך היוצאת מצומת קיבוץ אילות (7) מזרחה, אל השדות, דרך המיסעף הפונה צפונה (8), ומשם עוד 2 ק"מ צפונה עד התחנה עצמה (9).

התחנה נפתחת עם אור ראשון ופעילה עד שעות הבוקר המאוחרות.

ככל שעולה השמש והחום גובר, יורדת והולכת פעילות הציפורים. זה הזמן לפנות דרומה, ולהתחיל לחזור.

מטע התמרים הגדול שמדרום לשדות (6) הוא מקום מתאים למנוחה ולארוחה קלה. הנמרצים שבינינו יוכלו לנצל גם את ההפסקה כדי להסתובב מעט במטע. זהו מקום טוב לתצפיות בציפורי שיר, בציפורי מים, הנמשכות לשלוליות ליד צינורות הטיפטוף, ובדורסים הניצבים על ענפי הדקלים.

אחרי מנוחה והתרעננות נחזור אל גשר העץ המאולתר, שעל תעלת הביוב (4), נחצה אותה מערבה וניגש אל בריכות המלח (3).

מיתקן הפקת המלח נמצא מצפון לבריכות. נבחין בו בזכות ערימה גדולה ולבנה של המלח המופק בו. גם בריכות המלח הן מקום חניה ואכילה של ציפורים רבות, ובהן אפשר לצפות גם בשעות הצהריים. שכן השטח חשוף, והציפורים נראות בו היטב.

מעל הבריכות וביניהן נראים שחפים רבים – חלקם במים, חלקם על הסוללות, ואחרים דואים במעגלים, גם בגובה רב מעל הבריכות.

סמוך לגדות הבריכות נראה עופות שונים השייכים לקבוצת החופמאים. במים העמוקים יחסית נמצאים תמירונים, ששמם ניתן להם בגלל רגליהם הארוכות במיוחד.

תוך כדי תצפית נתקדם דרומה ומזרחה, עד שנשוב לסוללה (2) שממזרח לבריכות, ועמה – אל החוף הצפוני.

כאן נוכל לבלות בשחייה מרעננת, באכילה ובמנוחה, לפני שנמשיך בתצפיות אחר הצהריים. אפשר לנצל הפסקה זו גם לביקור במרכז הצפרות של אילת, במלון "לגונה", שם נוכל לקבל מידע בכתב ובעל פה על ההתפתחויות האחרונות בנדידת העופות.

□ **מנחם אדר**

עורכת: דפנה מרון

תחנת מידע וסיורים

לכבוד חופשת פורים תעמיד החברה להגנת הטבע לרשות המטיילים תחנת מידע בתחילת מסלול הצפרות (ראה מפה), בימי שישי ושבת, ה־4־5 במרס, בין השעות 8–10 ו־16–17.

סיורים בתשלום ייצאו ביום שישי, ה־4 במרס, ב־8.00 בבוקר וב־4.00 אחה"צ.

סיורים ללא תשלום ייצאו בשבת 5.3 בשעות 8.00 בבוקר ובשעה 4.00 אחה"צ, ומיועדים לחברי החברה להגנת הטבע. מי שאינו חבר יוכל להרשם לחברות ולצאת לסיור.

ציוד חיוני: משקפות שדה (ניתן גם לשכור במקום, אך הכמות מוגבלת)

סיור ללא תשלום במרכז המבקרים ביוטבתה – ביום שישי, ה־4 במרס, בשעה 11.00 לפנה"צ.

סיור גמלים, בשבת ב־5 במרס. המיפגש בשעה 14.00, במעלה שחרות (כ־80 ק"מ צפונית לאילת). מומלץ להתקשר ולתאם מראש בטל. 03־761497, או 059־73218. לחברי החברה להגנת הטבע – הנחה!

הטיול בשבוע הבא: למעלות, למיצפור אלון ולמוזיאון כפר הוורדים.

מודיעין טבע

מרכז המידע למטייל של החברה להגנת הטבע פתוח בימים ג', ה', ו' בין השעות 9–12 בצהרים.

הכתובת: רחוב השפלה 3, ת"א, טלפון 03־375222.

ידיעות אחרונות

החברה להגנת הטבע

מידע כללי

- **משך הסיור:** כשעתיים־שלוש (אפשר גם להסתפק בקטעים ממנו).
- **אורך המסלול:** כ־4 ק"מ.
- **גיל המטיילים:** כל המשפחה.
- **עונה מועדפת:** מרס עד מאי.
- **ציוד חיוני:** כובע, מימיה, משקפת, מגדיר ציפורים, החוברת: "זיהוי דורסים בתעופה" בהוצאת החברה להגנת הטבע, 1984.
- **שמירת טבע:** טיולי ג'יפים יכולים להתקיים רק בדרכים קיימות – אין לסטות מהן.
- **אתרים לביקור:**
  תצוגת טיבוע ציפורים באילת (בתשלום סמלי); בשעה 06.30 בבוקר (ראה מפה). אין לבוא בשעות אחרות.
  מרכז המבקרים ביוטבתה, טל' 059־76018.
  טיול ג'יפים בהרי אילת – מיצפה שחרות, טל' 059־71961.
  טיול גמלים בהרי אילת – מיצפה שחרות, טל' 059־73218.
- **כרטיס משולב** – לביקור באתרי אילת והסביבה בהנחה גדולה, אפשר לרכוש בכל אחד מהאתרים הבאים: מרכז המבקרים ביוטבתה, שמורת החי־בר, פארק תמנע, שמורת אלמוג, המיצפה התת ימי.
- **מרכז הצפרות באילת מציע** (עד סוף מאי):
  סיורים יומיים במסלול הצפרות (כניסה מהחוף הצפוני של אילת, סמוך לגבול), בשעות 08.00, 16.00 (בתשלום). ניתן לשכור משקפת במקום.
  מרכז מידע וחנות במלון "לגונה", טל' 059־77236. (הצעות לטיולים, השכרת משקפות, סרטי טבע וכו')

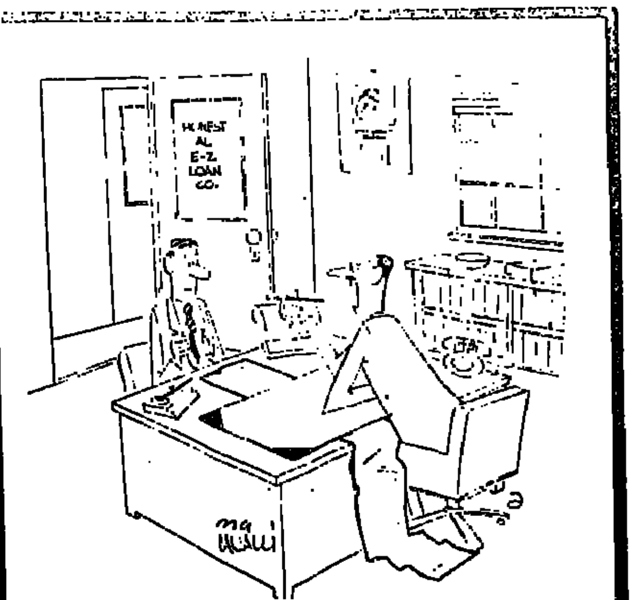

„אם רק תחתום על החוזה הפשוט הזה..."

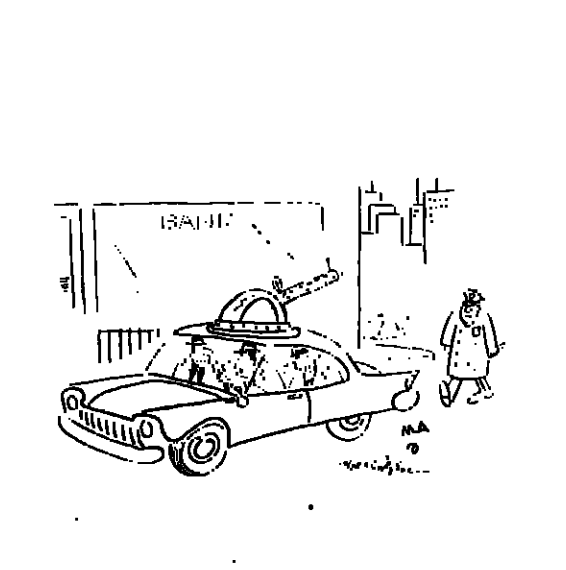

„העיקר להתנהג בצורה נורמאליתו"

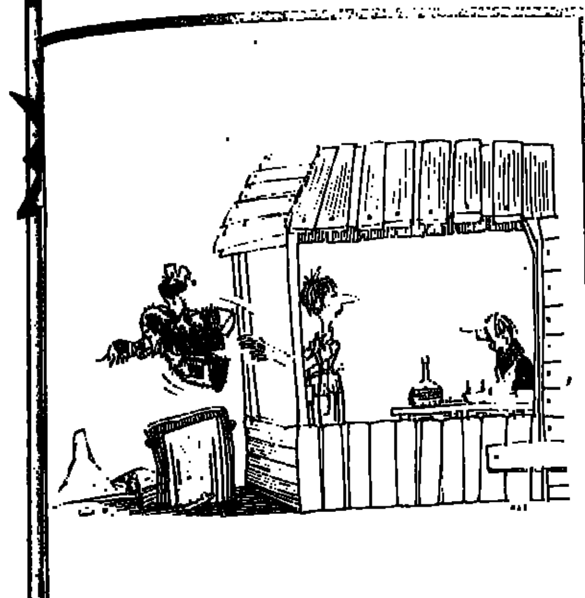

„אל תזרקי את זה. זה עוד יחזור לאופנה"

„סליחה שאנחנו מפריעים לך בחופשה, אבל יש סיבוך..."

„היא תמיד סורגת גרביים ארוכים מדי..."

לנו יש רהיטים במלאי!!!

אספקה מידית
הנחות למזומן
אפשרות לתשלומים
*ויזה עדיף

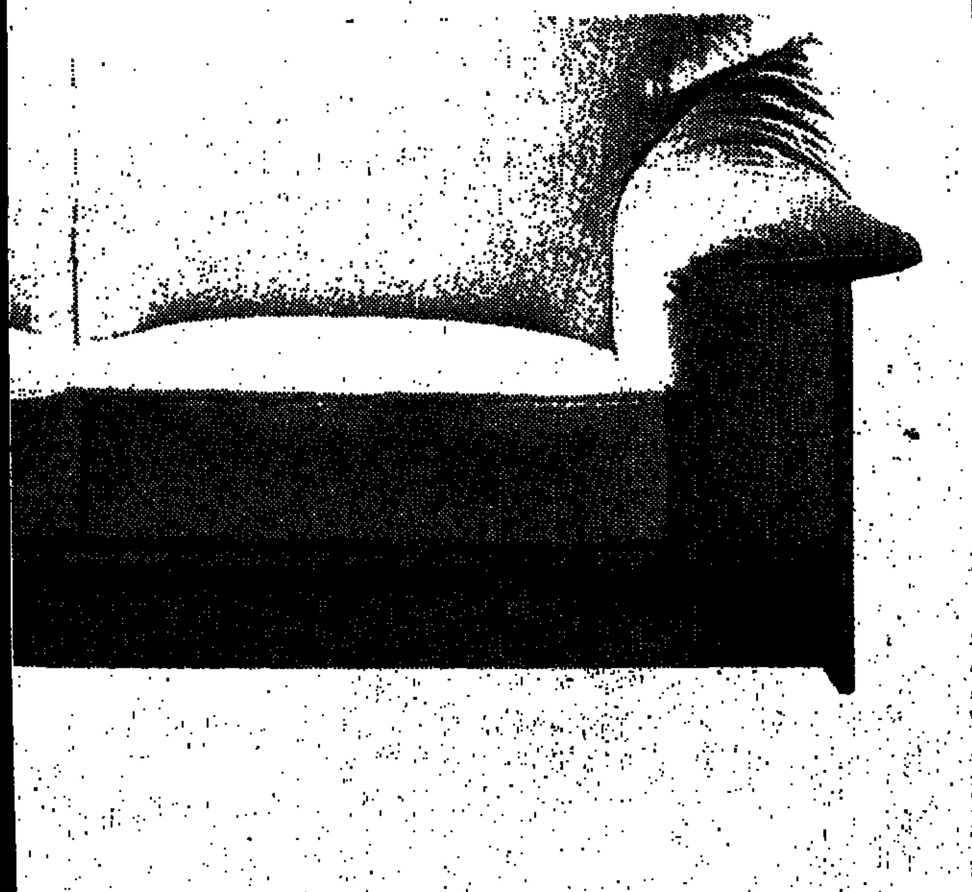

איכות ★ עיצוב ★ שירות

דירן

תל-אביב: אבן גבירול 30 טל. 03-252470
חיפה: מגדל הנביאים(חנות 212) טל. 04-672585
ירושלים: שלומציון המלכה 18 טל. 02-222328
ניו-יורק: מדיסון 105 New York: 105 Madison
בני ברק: מחסני "דירן" - ריהוט מתצוגות - טל. 03-793194

אביקל

מערכות בישול ואפייה אלקטרה.
ארבעת האסים.

פריצת הדרך הטכנולוגית שביצעה אלקטרה בשנים האחרונות מעניקה לה את תואר המובילה גם במערכות בישול ואפייה. תנורי המיקרוגל ותנורי הגומחה של ווסטינגהאוז, יחד עם תנורי המולטיסיסטם המשוכללים של אלקטרה – מהווים את הרביעיה המבוקשת ביותר בישראל במערכות בישול ואפייה. בנוסף עליהם מציעה לך אלקטרה מבחר ענק של מוצרים לכל בית ולכל פינה במטבח – החל מכיריים וקולטי אדים וכלה בתנורי גז מעוצבים להפליא. מערכות הבישול והאפייה של אלקטרה מהוות נתח גדול בעוגת המכירות של טכנולוגיה לבית בישראל.

White-Westinghouse

אלקטרה
הנוחות שלך - האתגר שלנו

עבור דור בלחיצת כפתור.

שעה של פנאי

תשבץ
מאת הלל הרשושנים

מספר 1461

21 פרסים יחולקו בתגרולת בין הפותרים נכונה.
פרס א': הספר "רצח נפוליאון" מאת בן וידר; ועוד 20 פרסי ספרים.
המען למשלוח פתרונות: "הלל", תשבץ השבוע מס' 1461, ת.ד. 20227, ת"א, (61201).

במאוזן – מימין לשמאל: 1) אחד מספרי התנ"ך 5) קיסם לניקוי השיניים – מתחדישי הלשונאי חלל הרשושנים; 9) מאיזה עם היה גולית שנהרג על־ידי דוד 11) חודש נוצרי 12) סבו של נחשון בן־עמינדב 13) שרוי במצב של שינה עמוקה – מתחדישי הנ"ל 14) מכאוב 15) ביטוי חיובי 17) נטיה בלב האדם למעשים טובים 20) מטבע יפאני 21) כלי בגדשיר (שחמט) 23) הבעה של צער 24) מעולה מהירה 27) חדרנן 28) בקר שוכן ביצות 29) מדבר דרך האף 30) חיים נוחים 31) מדינה בארה"ב – כינוייה: "מדינת הכסף" 32) מסייר 33) אחת מערי פלשת לשעבר 34) חסר אמצעים 36) פרח גדול ודוד־סגול 37) ידיד 39) חבר 40) "תרדיף" ל"בית עלמין" – מתחדישי הנ"ל 42) קצה־הציר של כדור הארץ 44) קולו נשמע בלילות 45) רוזן אנגלי, שיסד בשנת 1780, את תחרות מירוצי הסוסים 46) מטבע במדינת צ'כוסלובקיה 47) לשד־עצמות.

במאונך – מלמעלה למטה: 1) עיר מולדתו של השופט גדעון – או – ישוב התנחלות בשומרון 2) מגדולי המשוררים בזמנו (1887–1960); מחבר "פנדרי הגיבור" ועוד 3) אביון 4) "תרדיף" ל"מקום" 5) מציק 6) מושב בשפלת לוד, נוסד ב־1950; 7) "תרדיף" ל"קהל" 8) מין בושם רפואי 10) גלעד 11) אחת מעשר מכות מצרים 16) ציון מספר שניים בתעודת תלמיד 17) שופט בימי שפוט השופטים בישראל 18) אויב 19) מושב בשרון; נוסד בשנת 1930; 20) הקרום המכסה את הכבד בגוף 22) אות באלפבית 25) שירה 26) כינוי ליוסף הצדיק – בפי פרעה מלך מצרים 35) אחת האימהות 36) שכונה עירונית 37) שיכבה 38) בן־אתון 39) תחת עץ זה מצא אליהו הנביא מחסה 41) ענן כבד 43) רסיסי לילה.

תשבץ תרתי־משמע
מאת נדיב אבידן ©

מספר 220

מאוזן:
1. פעם נוספת ב"חלף עם הרוח", קלארק גייבל יופיע כמלחין (5)
4. תשמע ברדיו (5) (עפ"י אילן גולדהירש)
7. נצחון נוסף בצוותא (ם) (5)
8. אפשר להריח שהפחד חוזר (5)
9. כוח בור, רומס כדי להגן על הראש (7)
11. איזה יופי! הוא שוב לא עובד (2)
13. אתה יכול למשש – הוא לא לגמרי משוגע (2)
14. הם לא אומרים מה צריך לשלם עבור ביקור (7)
18. שר השתמש בשמן למטרות רפואיות (5)
19. במבט שוב ראינו, שאדם לא מוכר מופיע בצוואה (2,3)
20. אדון אהרון! זה מה שהרופא נתן לי (5)
21. הפחד של בתולה (5)

מאונך:
1. עם "2 אנכי" אדם נורמלי שחושב על משהו מגעיל (5,4)
2. ראו "1 אנכי"
3. העוף גם לאכילה – כך שמענו (3)
4. מה שמופיע בתיאור טיפוסי, זה לא מעשי (מ) (עפ"י אילן גולדהירש)
5. קשור לתמר (4) (עפ"י אילן גולדהירש)
6. לא כל־כך מובן איך ירדתי מוכסו (6)
10. הגנן מנהל – זה מופיע בחווה (7)
12. יש מספיק אנשים במערכת (6)
15. בחוסר צניעות אפייני היא מבריזה שהמצב לא ישתפר (5)
16. בתמונות המשורר נראה יותר טוב (4)
17. חלמת על המין (4)
19. מצב זמני שטולסטוי מצוי בו (3)

בין הפותרים יוגרל סך 25 ש"ח.
את הפתרונות יש לשלוח לפי הכתובת: תשבץ תרתי משמע "ידיעות אחרונות" ת.ד. 9177, מיקוד 61091 ת"א.

חכמים ברבוע

הקוראים המעונינים להשתתף בחיבור הגדרות ברוח תשבץ תרתי משמע, מוזמנים. לשלוח הגדרות למלים עד תשע אותיות (על גבי גלויות בלבד).

המערכת שומרת לעצמה זכות שימוש בהגדרות. בין המשתתפים תערכנה הגרלות־פרסים יקריישן אחת לחודש.

הכתובת למשלוח הגדרות: חכמים בריבוע ידיעות אחרונות ת.ד. 9177 מיקוד 61091 תל־אביב

קשר מסויים

לפניכם מימין רשימת עופות. משמאל רשומים הצבעים הבולטים ביותר בכל אחד ממיני העופות. עליכם לקשר בין העוף לצבע.
בין הפותרים יוגרל ספר המזמונים מאת חיים חפר.

1. קורמורן גדול	א. צהוב
2. לבן חזה	ב. אפור
3. צוצלת	ג. שחור
4. אנפית בקר	ד. ירוק
5. זהבן	ה. כחול
6. שרקרק גמדי	ו. חום
7. יונת סלעים	ז. לבן

הפתרונות והזוכים

פתרון תשבץ השבוע מס' 1457
במאוזן: 1) "רבשקה" 5) עקרבן 9) בדל 10) גיל 11) גרן 12) ירגזי 14) "יששכר" ...

פתרון חידת "אותיות ומספרים" מספר 1191

אותיות ומספרים

מספר 1194

פתרון תשבץ תרתי משמע מס' 218

הציור השבועי לילד

לאן דהור נעלמו?

שחמט מאת אורי צחור

צעירים וחזקים

ויקטור קורצ'נוי, המתקרב לגיל 57, היה ונשאר אחד השחמטאים הטובים ביותר בעולם. גם סגנון משחקו הוא מרנין. אך סגנון זה, הבנוי לרוב, על רעיונות טאקטיים, גורם לו לעתים צרות. כשבוע שעבר נוצח, בפתיחת התחרות ...

מאר לתיקון) 17. רה4! רז6; (לא 17...ד:ג3? בשל 18. מה:ד7+ מ:ד7; 19. צד1+ וזוכה בכלי ולא 17...פ:ה5? בשל 18. ג:ד4, פ:ו3+ 19. ר:ו3, ר:ו3; 20. מה:ו3, 0־0; 21. ד5!!

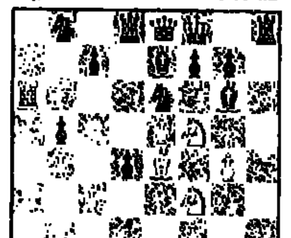

פתיחה ספרדית

תחרות חיבור למחברים מתחילים.

תחרות בהוד השרון

בימים ה' ו' ושבת, 5 – 3 במארס תערך, בבית מועצת הפועלים בהוד השרון, תחרות שחמט לזכר מאיר וינברג, צפר ...

תחרויות בזק

מאוצר התחבולות

אליפות צרפת 1987

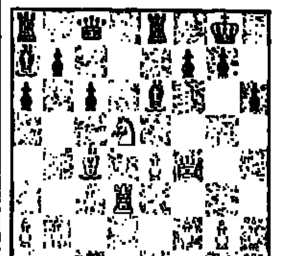

תור הלבן

"ואריאנטים"

פתרון

ברידג' מאת רחל שמיר

כי גמול ידיו יעשה לו

כשנכנסתי לבית הברידג' בתל־אביב באחד הימים לאחר גמר הקונגרס הבינלאומי ה־22 פגשתי את רבקה. איזו רבקה? תשאלו. כן נתברכנו במיספר רבקות. כל מה שאוכל לגלות הוא שהיא סימפטית, גבוהת קומה, חברותית ומעלה גדולה אצלנו) ועלי היא עושה רושם של חכרמנית.

"יש לי סיפור בשבילך", אמרה רבקה.

"אדרבא, ספרי ואשמע".

"באחד ממישחקי הקונגרס", החלה רבקה את סיפורה, "קיבל שותפי התקפת אמוק והחל לרוץ לתוך הרפתקאות ברידג'. התוצאה – ארבעה רישומי תחתית (BOTTOMS בלע"ז) רצופים. הדבר נמאס עלי והחלטתי לגמול לו כגמולו. אמרתי לו חד משמעית, 'אתה את שלך עשית, עכשיו תורי. אני הולכת לבצע BOTTOMS אחרים ואתה לא תומר מלה'. וזו החלוקה הראשונה בה החלטתי לבצע את זממי:

	צפון	
	♠ A K 3 2	
	♥ J 10	
	♦ Q 9 8 7 2	
	♣ J 2	
מערב		**מזרח**
♠ 5 4		♠ Q J 10 7 6
♥ 5 4 3		♥ A Q 6
♦ J 6 5 3		♦ K
♣ Q 10 5 3		♣ K 8 7 6
	דרום	
	♠ 9 8	
	♥ K 9 8 7 2	
	♦ A 10 4	
	♣ A 9 4	

חילק מזרח – כולם פגיעים.

ההכרזות:

מזרח	דרום	מערב	צפון
1 ספייד	6 הארט	פאס	פאס
X(כפל)	פאס	פאס	פאס

"לאחר שהכרזתי את הכרזתי התוקפנית ואפשר לומר הבלתי חוקית, התנהל המישחק כך:
"מערב הוביל ב־5 ספייד. זכיתי באלוף ספייד בדומם ...

ושיחקתי את העשירית דיאמונד אשר לא כוסתה על ידי מערב וזכתה בלקיחה. הלקיחה השלישית בסידרת הדיאמונדים היתה השמינית בדומם ועל שני הדיאמונדים המוגבהים זרקתי ...

'במקום BOTTOM קבלת TOP'".
"נכון," המשיכה רבקה את סיפורה, "יכולתי אומנם להכשל בקלות אילו מסרתי לקיחות שאין צורך למסרן. אולם לא ...

ריאמונד קטן מן הדומם. בראותי את המלך ריאמונר שכחתי שהמטרה היתה לקבל BOTTOM ונכנסתי לאקסטזה. זכיתי באלוף ...

להנהלת ההתאגדות נבחרו: דוד ברוך – יושב ראש; צבי בן־טובים – קפטן; מרדכי קניגסברג – גיזבר; מיכה קפלן – מזכיר. בן נבחרו להנהלת ההתאגדות: קפטן סניף תל־אביב ישראל אדרנבוים, גיזבר סניף תל־אביב יצחק שוהר ואילן שזיפי.
בהצלחה!

מטבעות ומדליות מאת חיים לנגלבן

הנפקות חדשות בבריטניה

הבנק הממלכתי הבריטי, מתכונן להורים למחזור הכספים מטבעות חדשים בני 5 פני ושל 10 פני. החלטה זו באה בעקבות פרסום בחוברת מטעם המיטבעה הממלכתית הבריטית ...

המיפרטים המרוייקים למטבעות החדשים יפורסמו בעתיד, לאחר התייעצות נוספת על הפרטים עם העיוורים ועם יצרני מכונות מופעלות ...

תעשיית המכונות המופעלות במטבעות. למטרה זו תינתן אשפרות ליצרנים מסויימים ולארגוני עוורים לערוך ניסויים במטבעות. אולם, אפשרות זו לא תהיה פתוחה לכל.

על בולים ובולאים מאת חיים לנגלבן

עגלת הלחם

עגלת הלחם משנות ה־80 של המאה הקודמת מהווה נושא של בול בן 25 סנט בסדרת התעבלה. זהו הבול ה־25 בסדרה זו של בולי גלילים לתליסה, במכונות אלקטרוניות, הניצבות ברוב ...

חלקית, והמילה "מאפיה" מודפסת על לוח הצד האחורי. הכתובת "עגלת לחם 1880" ו־"ארה"ב 25", מופיעה בשתי שורות של אותיות דפוס, בחלק העליון של הבול.

בול קופת חולים הכללית

מדור לימודים

הנרשמים עד סוף פברואר יהנו משכ"ל המוזל הקיים!

1988 השירות הנבחר 60 שנים ברציפות

במעט

שעור פרטי אנגלית ב־5 ש"ח בלבד

מבצע החודש! חינם: קסטה ללימוד עצמי, מילון עברי־אנגלי

תוך זמן קצר להפליא, תוכל ללמוד, לשמוע, לדבר, לקרוא ולכתוב אנגלית נכונה בשיטת הוראה אינדבידואלית המותאמת במיוחד לך!

קורסי ערב ובוקר או שעורים פרטיים. טיפול אישי, משקה חם, לימוד בקבוצה קטנה

- 12 רמות לימוד (לכל גיל ורמה).
- אנגלית לבגרות • הכנה ל־TOEFEL
- קורסים למתחילים — A.B.C (מיועד למחוסרי כל ידע קודם באנגלית השיטה האמריקאית מבטיחה לך התגברות מחסום השפה והפחד "לפתוח את הפה").
- קורסים לעובדי מוסדות ומפעלים (שכה"ל - הוצאה מוכרת ע"י שלטונות המס)

המכונים האמריקאים לשפות

עיצוב ותפאורה — בגיוון במחיר הבד

מכון להכשרה מקצועית

טכנאי שירות וידאו - טלוויזיה

מכון להכשרה מקצועית

הנהלת חשבונות

הרשמה לקורסים סוג 1+2 ;3

חסכו יותר מ־500 סוגי השבונות מסודרים

אין אפשר להיות מנהל חשבונות תוך מספר שבועות

מ.י.ל. מכון ישראלי למינהל

עיצוב פנים

מכון להכשרה מקצועית

למד בגרות בקלות וחסוך 1,000 $

המכונים האמריקאים להשכלה בשתוף המכונים הבריטים. 35 שנות נסיון. 95% הצלחה

למד"י גרפיקה וציור בביתך בזמנך הפנוי

המכונים האמריקאים להשכלה

המכונים

גרפיקה

הרשמה לקורסי בוקר וערב בת"א

מכון ישראלי למינהל

גם מזכירה רפואית, גם מזכירה בכירה בקורס אחד

מכון ישראלי למינהל

יעוץ מס — המקצוע המבוקש היום

מכון ישראלי למינהל

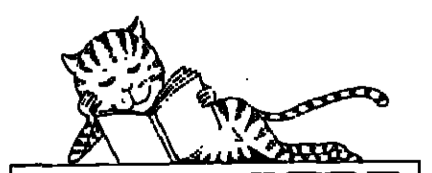

תפוח ועץ

ממדף הספרים

...אבל הציורים נהדרים

· ספורי התורה לילדים – שמשון הגבור, דוד וגלית ועוד. עיבוד: עמוס בר. ציורים: כריסטינה פאלדינו־קדמון. הוצאת כנרת.

ציטוט: וכיצד נולד שמשון הגבור? בעיר צרעה היתה משפחה של אכרים, משפחת הדני. ראש המשפחה היה מנוח ולמנוח אשה. אהב מנוח את אשתו, אך לא היו להם ילדים, כי אשה עקרה היתה. לילה אחד ישבה אשת מנוח על אבן בשדה, הסתכלה לשמים ונאנחה: "לו היה לי בן..." ולפתע הופיע מן השמים מלאך אלהים. ולא ידעה האשה שלפניה עומד מלאך, כי לבש הוא צורה של בן אדם. „מי אתה"? נבהלה האשה. „אל תבהלי", אמר המלאך, „איש בשורה אני – הנה את אשה עקרה ולא ילדת בן. ועתה, בשורה טובה הבאתי לך – למרות העקרות שלך תלדי בן..." „אבל", קמה האשה נסערת מהאבן עליה ישבה. „בלי אבל..." אמר המלאך. סוף ציטוט.

ספורי התורה לילדים

— דוד וגלית —

ועל אלה נאמר בשער האחורי כי „הלשון בהירה", וכי „מקרבים את הילד ומלמדים אותו לאהוב את ספורי המקרא".

„למרות העקרות" של השפה והבלבול בין ספורי התורה לאגדות חז"ל ואגדות ביאליק־רבניצקי, ועל אף אי הכבוד המופגן לתורה, יש כאן בכל זאת „אבל" אחד – הציורים נהדרים. אם ניתן היה להפריד אותם מן הטקסט המזולזל והבלתי ערוך, היה כדאי, רק בשלם, לרכוש את הספרים.

בינה אופק

שמח ותבדח

בישול בקיק־בק

כריך ענקי

הפעם אין לי מתכון ממש, אבל מה שיש לי, זה רעיון נחמד. אם, למשל, הזמנתם שנים שלשה חברים לשעות אחרי הצהרים כדי לשחק יחד או להכין שעורים, ונמאס לכם להגיש להם במבה וביגלי ופופ־קורן ואתם רוצים משהו שאפשר ללעס ושיעשה רשם כאלו טרחתם מאד לקראת האורח, למה שלא תכינו כריך?

הכריך שלנו הוא כריך קבוצי, זאת אומרת: כריך אחד לכלם.

מה שצריך זה בגט ארך, ונקוי־כללי של המקרר.

חצו את הלחם הארך כמו שחוצים לחמניה קטנה, כלומר: רק מצד אחד. מרחו אותו במרגרינה או חמאה. עכשו לכו למקרר והתחילו לשלף: חסה, עגבניות, פרוסות מלפפון, פרוסות בצל, נקניק משני סוגים (או גבינה משני סוגים), יש כמה פרוסות של חציל מטגן? גם כן טוב. בקצור, כל מה שאתם רואים במקרר ונראה לכם מתאים לכריך, שימו בפנים. אבל תשתדלו לסדר את זה בצורה הכי יפה שאפשר והניחו את הכריך הענקי על מגש מארך ונאה. כשהאורחים יהיו רעבים, הגישו את הכבדה הזאת בתוספת סכין חד, מפיות וספלי שתיה, ואני בטוחה שיצעקו לכם שלש פעמים כיפק היי!

דניאלה שמי

מדף הצעצועים

פאזל רצפה – בשמיים!

שיר שבח לפאזל חדש, פליל מעלות, של „צעצועי בוקי" הנקרא „פאזל רצפה אלף־בית". מאחורי השם הבלתי מושך מסתתר מוצר מעולה שניתן לשחק בו, על את שמו, גם על שולחן חדר הילדים.

את הפאזל הזה, שגודלו הסופי מגיע ל־70X50 ס"מ, מרכיבים מעשרים וארבעה חלקי קרטון גדולים, שמלבד שנים נושאים כולם את אותיות האלף בית, כל אות עם החלק שלה נעלין צורתה מגדיל, שרטוט של מלה המתחילה באות זו, למשל צפור לצ', או דג לדלת וכן כיתוב המלה באותיות גדולות וברורות.

הילד נהנה מכמה יתרונות: הוא מרכיב פאזל נוח להרכבה וגם מתוודע אל אותיות האלף בית וסידרן ואפילו רוכש אוצר מלים קטן. רמת הביצוע של הפאזל ראויה לשבחים מיוחדים – החל מהאיורים החמודים ועד חלקי הקרטון העבים והנוחים לאחיזה. נפלא לבני 3 – 6.

חדש ושונה לחלוטין הוא „פאזל מגנטי" של „גומגנט" מקיבוץ עין שמר. את החלקים בונים הילדים בעצמם מחלקי קרטון, 27 יחידות במספר שאליהם מצמידים בקלות פיסות מגנט קטנות מן הקופסה, ובכך הופכים אותם לחלקים מגנטיים.

הילד מניחים את חלקי הפאזל על גליונות מובנים ויוצרים פרצופים מצחיקים ונשפי הלבשות, ולה פשרות. בעל הצון יכול להוסיף שרטוט רקע משלו, להניח אותם על הלוח וליצור כאות נפשו.

המשחק מומלץ אמנם לבני 3 ומעלה, אבל מתאים יותר לבני חמש ושש. הקטנים מתקשים להצמיד את המגנטים לחלקי הקרטון והלפו לאיבוד בין החלקים הרבים. הגדולים נהנו יותר.

שושנה חן

העולם – לילדים

כל שנה מנפיקה הרפובליקה השוויצרית, בין השאר, שתי סדרות מיוחדות של בולים: „פרו־פטריה" (למען המולדת) ו„פרו־יובנטוטה" (למען הנוער). כל אחת מן הסדרות מופיעה אחת לשנה – בולי פרו־פטריה – באמצע השנה האזרחית, פרו־יובנטוטה – בסופה.

החל משנה זו, ובמשך ארבע השנים הבאות, תנפיק שוויץ את סדרת בולי „פרו־יובנטוטה" על פי התפתחות הילד: הפעם – סדרה מוקדשת לגיל הרך. לכל בול – ערך מוסף למטרות שונות הקשורות לפרויקטים ולקרנות צדקה למען התפתחות הילד. בבול הראשון, בערך 35 סנטים שווייצריים, בתוספת של 15 סנטים שעיצבה אליאונורה שמידט, נראה תינוק רגוע ובוטח נח בזרועות אמו.

הבול השני בערך 50 סנטים עם תוספת 20 סנט ובו תינוק זוחל.

השלישי בערך 80 סנטים ובתוספת 40 סנט ועל הבול ילד משחק.

הבול הרביעי בסדרה הוא בערך 90 סנטים עם ערך מוסף של 40 סנט, מוקדש לאבא ובן. הילד יושב במקום הבטוח ביותר בעולם – כתפי אביו.

הבולים יצאו לאור ב־24 בנובמבר 1987 בברן, בירת שוויץ, והם יימכרו לקהל עד 30 ביוני 1988; אז תבוא במקומם הסדרה של „פרו־פטריה".

חיים לנגלבן

כרטיס כניסה

יש שכר לנאמנות

הפיל שדגר על ביצה • תיאטרון שונרא • עיבוד על־פי ספרו של ד"ר סוס • עיבוד, עיצוב ומשחק: דינה רובינסיק ואיקי גלעד • בימוי: נטע אורן • מוסיקה: דנה שפים • 50 דקות • לבני 4 – 8 ולמבוגרים.

לילי הצפור אוהבת את החיים מתוקים, קלים ובלי חובות. על ביצת הענק שהטילה היא דגרה קצת, אך מהר מאוד נמאס לה כל עניין האמהות. לילי התחנחנה קצת אל אלימלך הפיל, השכן טוב הלב, שידגור במקומה, פיל מתוק ואחראי, אלימלך.

וכך, בשעה שלילי פורחת לה במרחבים, עושה חיים, זוללת גלידה, משתכשכת במעיינות צלולים, זוכה הפיל התמים לצחוק ולעג מכל שוכני היער. הבטחה של אלימלך היא הבטחה, ובשל כך הובילו אותו ציידים לקרקס. את ההמשך לא אגלה, אך ארמוז שיש שכר לנאמנות.

תודו שהסתקרנתם. גם אני התחלתי להיות מתוחה מרגע שהתיישבתי באולם. לילי לא מצאה חן בעיני מההתחלה, אבל כל מה שהיה על הבמה מצא דוקא חן בעיני מאוד: היו שם עצים מסוגננים, והגזעים הכחולים שלהם היו הרבה יותר מאשר סתם גזעים. הציפור לילי היא בובת כפפה, והפיל אלימלך בובת גוף. היו שם גם בובות מקל וגם דמויות דו־ממדיות עשויות ריקס.

התפאורה היתה קסומה וההמצאות הבימתיות עתירות הדמיון ממש רדפו האחת את השניה עד סוף ההצגה. שתי השחקניות שהפעילו את הבובות דאגו גם לשינויי התפאורה תוך כדי ההצגה. המוסיקה היתה יפה.

הקסם של ההצגה טמון בעושר ההתרחשויות הבימתיות, בתנועה, בשילוב בובות ושחקניות, בתפאורה ובמוסיקה. סך־הכל הרבה הצגה ומעט מלל.

לרוץ. מהר!

שרה ארנון